DIŞ TİCARETTE ANTREPO SÜREÇLERİ, YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ SİSTEMİNİN ANTREPO İŞLEYİŞİNE VE EKONOMİYE ETKİLERİ

Kasım DİDİNÇ
201122106

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı

Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Burak KÜÇÜK

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Şubat, 2023

DIŞ TİCARETTE ANTREPO SÜREÇLERİ, YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ SİSTEMİNİN ANTREPO İŞLEYİŞİNE VE EKONOMİYE ETKİLERİ

Kasım DİDİNÇ
201122106
ORCID: 0000-0001-5801-6660

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı
Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Burak KÜÇÜK

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Şubat, 2023

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanmasında, tezin yazılması aşamasında ve tez taslağı iletildikten sonraki aşamada yapıcı eleştiri ve destekleri ile Sayın Ulviye KILIÇ KARAKELLE' ye çok teşekkür eder, bu süreçte varlığı ile hayatımı anlamlandıran ve beni motive eden canım eşim Büşra'ya sevgilerimi sunarım.

Kasım DİDİNÇ

Şubat, 2023

ÖZET

DIŞ TİCARETTE ANTREPO SÜREÇLERİ, YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ SİSTEMİNİN ANTREPO İŞLEYİŞİNE VE EKONOMİYE ETKİLERİ

Kasım Didinç
Yüksek Lisans Tezi
Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı
Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Burak Küçük
Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023

Bu çalışmada, dış ticaretin bir parçası olan ithalat sürecinde depolama işlemlerinin yapıldığı antrepo alanları, bu alanların resmi olarak idaresini gerçekleştiren ve antrepo işleticisi ile devlete karşı müteselsil sorumlu olan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği uygulaması incelenmiş ve irdelenmiştir. Bu çalışmanın amacı; antrepoların dış ticaret işlemleri üzerindeki etkilerinin hız ve maliyet ekseninde değerlendirilmesi, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği olgusunun bu sürece dâhil edilmesi ile katkıları ve eksiklikleri çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Öncelikle; dış ticarette bakanlıkça verilen yetki çerçevesinde iş takibi yapan gümrük müşavirliği sistemi meri mevzuata göre tanıtılmış ve yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği mesleğinin görev tanımı yapılarak gümrük müşavirliğinden farkları ve işlevi ortaya konulmuştur. Bu meslek kolunun ortaya çıkışı, antrepo süreçleri üzerindeki rolü ve işlevselliği konusunda değerlendirme ve önerilerde bulunulmuştur.

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği mesleğinin güvenli ve sistemli bir hale getirilmesi, bakanlıkça belirtildiği şekilde bağımsız ve tarafsız çalışması, antrepo ve antrepo rejiminin uygulandığı gümrük işlemlerinin doğru, güvenli ve hızlı gerçekleştirilmesi, daha etkin ve daha güçlü bir gümrük kamu hizmetinin tesis edilmesi, antrepolarda gerçekleşecek gümrük kaçakçılığının önüne geçilmesi ve tüm işlemlerinin resmi olarak sistemsel kayıt alınması gibi faydalar gözlenmekte ve beklenmektedir.

Son zamanlarda mevzuatta yapılan bazı köklü değişiklikler ve bu konuda literatürde yer alması gereken yeni bir akademik çalışma ihtiyacı karşısında; bu yeni yapının veya mesleğin incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekliliği bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Dış ticaret, depo, antrepo, gümrük müşaviri, yetkilendirilmiş gümrük müşaviri, tespit sözleşmesi, tespit işlemleri, tespit işlemi yapılacak gümrük işlemleri.

ABSTRACT

WAREHOUSE PROCESSES IN FOREIGN TRADE, WAREHOUSE OPERATION OF THE AUTHORIZED CUSTOMS BROKERAGE SYSTEM AND ITS EFFECTS ON ECONOMY

Kasım Didinç
Master's Thesis
Department of İnternational Trade and Logistics
Logistics and Supply Chain Management Master's Program with Thesis
Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Burak Küçük
Maltepe University Graduate School, 2023

In this study, warehouse areas where warehousing operations are carried out during the import process, which is a part of foreign trade, and the application of the Authorized Customs Brokerage, which officially manages these areas and is jointly responsible to the warehouse operator and the state, are examined and examined. The aim of this study; It is aimed to evaluate the effects of warehouses on foreign trade transactions on the axis of speed and cost, to include the phenomenon of Authorized Customs Consultancy in this process and to evaluate it within the framework of its contributions and deficiencies.

Firstly; The customs consultancy system, which carries out business follow-up within the framework of the authority given by the Ministry in foreign trade, has been introduced according to the current legislation and the job definition of the authorized customs consultancy profession has been made, and its differences and functions from the customs consultancy have been revealed. Evaluations and suggestions were made about the emergence of this profession, its role on the warehouse processes and its functionality.

Making the authorized customs brokerage profession safe and systematic, working independently and impartially as specified by the ministry, carrying out the customs transactions in which the warehouse and warehouse regime is applied correctly, safely and quickly, establishing a more effective and stronger customs public service,

preventing customs smuggling in warehouses. Benefits are observed and expected, such as passing the

In the face of some radical changes made in the legislation recently and the need for a new academic study that should be included in the literature on this subject; There is a need to examine and evaluate this new structure or profession.

Keywords: Foreign Trade, warehouse, bonded warehouse, customs consultant, authorized cumtoms consultant, determination contract, detection procuders, customs procuders to be determined.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZET v
ABSTRACT vii
İÇİNDEKİLER ix
KISALTMALAR LİSTESİ xii
TABLOLAR LİSTESİ xv
1.GİRİŞ 1
1.1 Problem 1
1.2 Amaç 3
1.3 Önem 3
1.4 Sınırlıklar 3
2.DEPO VE ANTREPO ÜZERİNDE TEMEL KAVRAMLAR 5
2.1 Depo Çeşitleri 6
2.1.1 Sahiplik açısından depo çeşitleri 6
2.1.2 Elleçleme açısından depo çeşitleri 8
2.2 Antrepo Çeşitleri 11
2.2.1 Genel antrepolar 11
2.2.2 Özel antrepolar 12
2.3 Antrepo Faaliyetlerine Yönelik Yasal Düzenlemeler 12
2.4 Depolamanın Lojistik Stratejisindeki Yeri 13
2.4.1 Depo boyutunun belirlenmesini sağlayan başlıca faktörler 14

3. GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ VE YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİ 16
3.1 Gümrük Müşavirliğinin Tarihçesi 16
3.2 Gümrük Müşavirliği Unvanı 17
3.2.1 Gümrük işlemlerinde temsil 17
3.2.2 Gümrük müşavirliği mesleği 27
3.2.3 Gümrük müşavirinin yükümlülükleri 32
3.2.4 Gümrük müşavirlerinin görevleri 43
3.2.5 Gümrük müşaviri olabilme şartları 45
3.3 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği 49
3.3.1 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğinin tarihçesi 49
3.3.2 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sistemi 51
3.3.3 Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri 56
4. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİNİN SORUMLULUK ALANI VE GÖREVLERİ 71
4.1 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Sorumluluğu 71
4.2 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Görevleri 80
4.2.1 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri tarafından yapılan tespit işlemleri 80
4.2.2 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri tarafından düzenlenen tespit raporları 89
4.3 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirlerine Uygulanacak Cezalar 94
4.4 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesi 100
5. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ SİSTEMİ 102
5.1 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Bağımsızlığı 102
5.2 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri ile Yükümlü Arasındaki İlişki 105
5.3 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Denetim ve Kontroldeki Yeri 108

5.4 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Sistemi Üzerine Yapılan Değerlendirme110

6. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ İSTEMİNİN GENEL SORUNLARININ İRDELENMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: KOCAELİ VE İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİ 113

6.1 Yöntem 113

6.2 Çalışma Grubu 113

6.3 Verilerin Toplanması 115

6.4 Verilerin Analizi 115

SONUÇ ve ÖNERİLER 124

KAYNAKLAR 129

EKLER..... 1366

Ek 1. Mülakat Soruları……..1366

ÖZGEÇMİŞ 1377

KISALTMALAR LİSTESİ

AB : Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AET : Avrupa Ekonomik Topluluğu

AN1 : Antrepo 1 Numaralı Tespit Raporu

AN2 : Antrepo 2 Numaralı Tespit Raporu

AN3 : Antrepo 3 Numaralı Tespit Raporu

AN4 : Antrepo 4 Numaralı Tespit Raporu

AN5 : Antrepo 5 Numaralı Tespit Raporu

AN6 : Antrepo 6 Numaralı Tespit Raporu

AN7 : Antrepo 7 Numaralı Tespit Raporu

AN8 : Antrepo 8 Numaralı Tespit Raporu

AN9 : Antrepo 9 Numaralı Tespit Raporu

AT1 : Avrupa Topluluğu 1 Numaralı Rapor

A.TR : Avrupa Birliği ve Türkiye Dolaşım Belgesi

BD1 : Beyanname Düzelme 2

CLM : Council of Logistics Management-CLM

DR1 : Dahilde İşleme İzni Raporu 1

DR2 : Dahilde İşleme İzni Raporu 2

EUR.1 **:** Avrupa 1 numaralı Dolaşım Belgesi

EUR.MED **:**MED DOLAŞIM SERTİFİKASI. PAAMK'a (Pan Avrupa Akdeniz Kümülasyonu) Taraf Ülkelere İlgili Ürünlerin İhracatında Kullanılan Menşe İspat Belgesi

EU2 **:** Avrupa Euromed 2 Numaralı Belge

GK **:** Gümrük Kanunu

GK1 **:** Gümrük Kontrolü Tespit Raporu 1

GK2 **:** Gümrük Kontrolü Tespit Raporu 2

GC1 **:** Geçici İthalat Raporu 1

GC2 **:** Geçici İthalat Raporu 2

GY **:** Gümrük Yönetmeliği

INF4 **:** Uzun/Kısa Dönem Tedarikçi Raporu

KKDF **:** Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu

MERSİS **:** Merkezi Sicil Kayıt Sistemi

OK1 **:** Onaylanmış Kişi

R.G. **:** Resmî Gazete

SD1 **:** Serbest Dolaşım Belgesi 1

TK1 **:** Takas Kapsamında Yapılan İthalat Raporu

T.C. **:** Türkiye Cumhuriyeti

T.R. **:** Türkiye

TIR **:** Transports Internationaux Routiers- Uluslararası Karayolu Taşımacılığı

YSÖP **:** Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı

YGM **:** Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri

ZD1 **:** Amme Alacaklılarının Tahsili Raporu 1

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Bölge Müdürlüklerine Göre Antrepo Sayısı 114
Tablo 2. Katılımcı Olan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Firmaları 114

1. GİRİŞ

1.1 Problem

Her ülkenin kendi dış ticaret ve gümrük mevzuatı vardır. Gümrük rejimi ve prosedürü, bu dış ticaret ve gümrük işlemlerine konu olan ithalat, ihracat ve diğer işlemlerdeki hemen hemen tüm mal, araç ve kişilere uygulanır. Tüm bu işlemler yasal bir yapı ve organizasyonel bir varlıkla yürütüldüğünden teknik bilgi ve deneyim gerektirmektedir.

Dünya ticaretinin bir gereği olarak ülkeler arasındaki ticari ilişkilerin artması, ülkeler arasında etkileşim ve iş birliğini zorunlu kılmıştır. Mevcut işi daha kolay, daha hızlı ve daha güvenilir hale getirmek, mevcut yöntemlerin düzenlenmesini, formalitelerin en aza indirilmesini, lojistik altyapının güçlendirilmesini ve genişletilmesini ve ticaret engellerinin belirlenmesini ve kaldırılmasını gerektirir. İçinde bulunduğumuz zamana bağlı olarak, bu artışla doğru orantılı olarak ülkemizin dış ticaret hacminde ve gümrük işlemlerinde artış olmaktadır. Artan dış ticaret hacminin doğru ve etkin bir şekilde yönetilebilmesi için dış ticarete ilişkin bilgi ve belgelerin uluslararası hukuka uygun olarak işlenmesi gerekmektedir. Belirtilen bilgi ve belgelerin hızlı ve güvenilir bir şekilde doğrulanması ve bunların yürürlükteki hukuka, hukuktaki sisteme ve belirli bir duruma uygunluğunu sağlamak mümkün değildir.

Bu nedenle Ticaret Bakanlığı gümrük mevzuatında değişiklik yapmış ve bazı gümrük tespit işlemleri görevlilerden alınarak yetkili gümrük müşavirlerine devredilmiştir. Bu uygulama, gümrük idaresinin yükünü hafifletmek, güvenliği sağlamak ve devam eden ticari faaliyetleri hızlandırmak için tasarlanmıştır. 19 Ocak 2008 tarih ve 26761 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 60 sayılı Gümrük İşlemleri Genel Tebliği ve 29 Mayıs 2008 tarih ve 26890 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Genel Gümrük Tebliği bu tarihten sonra yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenleme ile; Ticaret Bakanlığı, yürürlükteki gümrük işlem ve işlemlerinin yürürlükteki mevzuata uygun olarak güvenilir ve doğru bir şekilde yürütülmesini ve gerekli kararların alınmasını teminen gümrük idarelerine karşı müştereken ve müteselsil sorumlu olmak üzere gümrük müşavirlerini yetkilendirmiştir.

Belirtilen yetkili gümrük müşavirinin dış ticaret üzerindeki etkisinin değerlendirilebilmesi için öncelikle yetkili gümrük müşavirinin mesleğinin tanımı, görev, yetki ve sorumluluklarının net olarak tanımlanması gerekmektedir. Bu konu, Ticaret Bakanlığı uzmanları ve bazı akademisyenler tarafından yazılan bir özette vurgulanmıştır. Son zamanlardaki radikal değişiklikler ve yeni akademik araştırmalar sonucunda bu neoplazmın tedavisi ve değerlendirilmesi için bir durum ortaya çıkmıştır.

Son yıllarda küreselleşmenin artan etkisi, küreselleşme ve entegrasyon kavramları ile hem iç hem de dış ticarette artan rekabet, ticari faaliyette bulunan şirketler için borsada faaliyet göstermeyi zorunlu hale getirmiştir. Sağlıklı dış ticaretin uygulanması, mal satışı ve malın doğru lojistik yöntemlerle taşınması ile mümkündür. Bu kadar önemli lojistik operasyonlar için tüm maliyetlerin %40 ila %60'ı depolamadır. Bu bağlamda depolama faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, yetkili gümrük müşavirliği sistemi ile dış ekonomik işlemlerde büyük önem taşıyan antrepo ve antrepoların durumu ve yönetimi lojistik uygulamalar açısından örneklerle anlatılmaya çalışılmıştır. Çalışma, depo ve deponun temel kavramlarını açıklar, depo ve depo çeşitlerini sınıflandırır ve tanımlar, avantajlarını ve farklılıklarını detaylı olarak açıklar. Antrepo türleri gümrük mevzuatına göre genel ve özel olarak sınıflandırılmış ve mevzuata göre sınıflandırılmış ve açıklanmıştır. Bakanlık, depolarla ilgili yasal düzenlemelere de atıfta bulunmuştur.

Bunun amaçla çalışmamız; üç ana bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde; depo ve antrepo tanımları, depo ve antrepo arasındaki farklar, antrepo çeşitlerine ve kullanım alanlarına göre antrepoların değerlemesi üzerinde durulacaktır.

İkinci bölümde; gümrük müşavirleri ve yetkili gümrük müşavirlerinin tanımları, yetki ve görevleri ile dış ticarete etkileri üzerinde durulacaktır.

Üçüncü ve son bölümde; yetkili gümrük müşavirinin bağımsızlığı, antrepo işleticisi ile ilişkisi, görevlilerden gümrük idaresine devredilen kontrol mekanizmasının işleyişi, saha ve hizmet çalışma alanlarının genel yapısı ve antrepoların kontrolü üzerinde durulacaktır.

Son bölümde; genel değerlendirmeler yer alacaktır.

Sonuç olarak; mevcut haliyle gümrük müşavirliği mesleği, gümrük müşavirliği mesleğine liyakate dayalı görev ve sorumlulukların yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Çalışmanın temel amacı, dış ticaretin önemli yapı taşlarından biri olan bu neoplazmın depolama sürecine etkisini, ekonomiye katkısını, mevcut işleyişinin katkı ve faydalarını değerlendirmektir.

1.2 Amaç

Çalışmanın amacı; dış ticarette antrepo süreçleri ve yetkili gümrük müşavirliği incelenmiş ve bu iki kavramın ekonomiye katkısı belirlenmeye çalışılmıştır. Gümrük işlemlerinin yürütülmesinden sorumlu gümrük idareleri ve tacir adına bu görevi yürüten müşavirlik firmaları, gümrük müşavirliği, gümrük vergileri ve itirazları belirleme yetkisine sahip yeni bir iş kolu oluşturmaktadır. Bu iş hattının sonucu, anında verimli bir yetkili depo sürecidir. Bakanlık tarafından kabul edilen kurallar yardımıyla gümrük müşavirliğinin dış ticarete katkısı araştırılmış ve tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.3 Önem

Gümrük müşavirliği mesleğinin yeni görev ve sorumluluklar yaratarak farklılaşması kendisini yeni bir meslek olarak tanımlamıştır. Bu farklılaşma ile ithalat, ihracat ve diğer gümrük işlemleri gibi devam eden dış ticaret işlemlerinin hızlı ve güvenilir bir şekilde yürütülmesi amaçlanmakta ve bu danışmanların daha işlevsel çalışma koşullarına sahip olmaları beklenmektedir.

Bu yeni oluşumun gümrük prosedürlerine uygun olarak yetkili gümrük müşaviri ve gümrük idaresi, dış ticaret firmaları ve gümrük müşavirliği firmaları arasında yakın iş birliğinin kurulması, mevcut iş birliğinin güçlendirilmesi ve güven ortamının keşfedilmesi önemlidir.

1.4 Sınırlıklar

Bu çalışmada antrepolar ve yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin işleyişi incelenmiş ve irdelenmiştir. Bahse konu çalışma alanı olarak Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü ve İstanbul Bölge Müdürlüğü seçilmiştir. İlgili gümrük

müdürlüklerinin sanayi ve ticaretin merkezi konumunda olması, ülke genelinde bulunan antrepoların sayı olarak burada yoğun bulunmaları, ikamet etmiş olduğum adresin her iki gümrük müdürlüklerine yakın olması ve mülakatta firmalar ve kişilerle birebir görüşme imkanımın olması nedenleri ile çalışma bu alanlar üzerinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte mülakat yapılan firmaların hizmet verdiği antrepoların A tipi genel ve C tipi özel antrepolar olması nedeni ile B,D,E ve F tipi antrepolar çalışmaya dâhil edilmemiştir. Dahil edilmeyen antrepoların kullanımının çok az olması ve antrepoların ekseriyetle A ve C tipi antrepolardan oluşması bu durumun gereğidir. Bununla birlikte mevzuat ve uygulama da A tipi ve C tipi antrepolarda işleyiş farkı olmadığı için yorumlamalarda bu ayrım belirtilmemiş bulunmaktadır.

2. DEPO VE ANTREPO ÜZERİNDE TEMEL KAVRAMLAR

Depo; hammadde aşamasından ürünlerin üretim ortamında dağıtımına ve oradan da tüketim merkezlerine kadar bir dizi faaliyetin gerçekleştirilmesinde stratejik rol oynayan bir ara noktadır. Depolama süreci ise en klasik tanımıyla ürünlerin ihtiyaç duyulana kadar depolanması olarak tanımlanmaktadır. Depoların önemi tedarikçiler, üreticiler, distribütörler ve perakendeciler için çok önemli ve büyüktür. Ayrıca uluslararası ticarette ithalat, ihracat ve gümrük süreçlerinde malların depolandığı, depolandığı, korunduğu ve nakliyeye hazır hale getirildiği açık ve kapalı alanlara ihtiyaç vardır.

Antrepo; gümrük bölgelerine konulan eşya ve eşyanın miktar, kalite ve kalitesinin kontrol edildiği, değerlerinin belirlenip uygun koşullarda korunduğu ve gümrük mevzuatının ilgili maddelerinde belirtilen niteliklere sahip yerleri ifade eder. Antrepolar; gümrük kontrolü altındaki eşyanın veya ihraç eşyasının yerleştirildiği genel antrepo ve özel antrepo olarak ikiye ayrılır.

1. Özel Antrepo: Sadece antrepo işletmecisine ait eşyaların yerleştirilebildiği antrepolardır. Üç türe ayrılır: C, D ve E.
2. Genel Antrepo: Herkesin mal depolamak için kullanabileceği depolardır. Üç türe ayrılır: A, B ve F tipi.

Depolar, genel amaç ve özelliklerine göre “dağıtım merkezi” ve “operasyonel depo” olmak üzere ikiye ayrılır.

Dağıtım merkezleri, müşteri siparişleri doğrultusunda hızlı, sık ve karmaşık sevkiyatlara uygun ürünlerin depolandığı yüksek hacimli depolardır. Dağıtım merkezinde farklı özelliklere sahip çok sayıda ürünün bulunması, birçok farklı miktarda sipariş verme ihtiyacına yol açmakta, bu da karmaşık ve dolayısıyla pahalı bir sipariş sürecine yol açmaktadır. Dağıtım amaçlı depolama yaparken, deponun ürünün çıkış noktasından uzak, yani tüketim noktasına mümkün olduğunca yakın olmasına dikkat ederler. Böylece ulaşım hızı artacağından müşteriye daha iyi hizmet verilecek ve bekleme süresi azalacaktır.

Operasyonel deponun işlevi, üretim sürecinde kullanılmak üzere girdi-çıktı ve ara depoların ön dağıtım depolarında hammadde, yarı mamul ve bitmiş ürünleri depolamaktır. Temel tasarım kriterleri; güç ve maliyetlerdir.

2.1 Depo Çeşitleri

Depolar farklı kriterlere göre sınıflandırılabilse de literatürde genellikle mülkiyet ve malzeme taşıma açısından sınıflandırılmaktadır.

2.1.1 Sahiplik açısından depo çeşitleri

Depolama faaliyetlerine ihtiyaç duyan birçok şirketin uygulamada genellikle kendi yönetilen depoları vardır. Ancak depo operasyonlarını şirket içinde yapmak, özellikle küçük şirketler için hem karmaşık hem de maliyetli olabilir. Bu nedenle deposu olmayan firmalar, özel depolama hizmeti veren firmalardan hizmet almaktadır. Hatta zaman zaman büyük firmalar da işlemin ihtiyacına göre bu depolardan faydalanmaktadır. Bu tür şirketler hem özel hem de kamu depolarını kullanma avantajına sahiptir.

2.1.1.1 Özel depolar

Özel depolar, tedarik zincirlerinin bir parçası olarak ve temel operasyonlarını desteklemek için şirketler tarafından satın alınabilir veya kiralanabilir. Bu, şirketlerin depolama faaliyetlerini geniş lojistik faaliyetlerle en etkin şekilde entegre etmelerini sağlar. Böylece lojistik operasyonların merkezi kısmı büyük ölçüde kontrol edilebilmektedir.

Depolar büyük ölçüde şirketlerin ihtiyaçlarına göre özelleştirilebilir. Uygun depo kurulumu, uygun boyutlandırma ve müşteri hizmetleri gereksinimlerini karşılama gibi temel özelliklere sahiptir. Depo sorunlarının çözüldüğü depoyu anlamak, firma ile bir bütün olarak yakın ilişki kuracak ve yüksek sinerji sağlayacaktır. Ayrıca olası vergi indirimleri ve geliştirme teşvikleri maliyetleri düşürecek ve bu hizmetin başka bir şirket tarafından sağlanması için gerekli maliyetleri doğurmayacaktır. Bir diğer maddi olmayan avantaj, şirketin imajıdır, kendi depoları, müşterilerin ve hatta çalışanların

uzun vadeli sadakati üzerinde olumlu bir etkisi olan şirkete olan güven izlenimini arttırır.

2.1.1.2 Genel depolar

Son zamanlarda, şirketlerin temel operasyonları ve depolama ve lojistik operasyonları gibi yan operasyonları dış kaynak kullanımına odaklama yönünde artan bir eğilim vardır.

Ortak depo işletmecileri, depo, soğuk hava deposu, toptan satış depoları, tanklar gibi birçok farklı türdeki ortak depo ile hizmet veren ve kullanıcılara belirli bir ücret ödeyerek gelir elde eden bağımsız işletmelerdir. Bu depolar, farklı şirketlerin ihtiyaçlarını karşılamak için şirkete ait depolara göre kullanım ve operasyonda daha esnektir. Bu doğrultuda piyasada firmaların kullanımına yönelik birçok kural bulunmaktadır. Örneğin, bir firma bir depoda boş alan kiralayabilir ve bunu diğer firmalarla paylaşabilir. Veya sadece fiziksel olarak ayrılmış depolamayı kullanabilir ve depolama üzerindeki tüm eylemleri ve işlemleri kendisi gerçekleştirebilir. Öte yandan, başka bir firma tüm depolama faaliyetlerini üçüncü bir uzman firmaya devretmeyi kabul edebilir.

Genel olarak, şirket depolama ile ilgili hiçbir şey yapmaz, yalnızca genel antrepo operatörü, depolamanın ne olması gerektiğine ilişkin standartları belirler. Hizmet sağlayıcı, mevcut tesislerin yedek kapasitesini kullanarak veya daha büyük operasyonlar için yeni bir bina satın alarak bu standartları karşılamaktadır.

Depoların ana avantajı esneklikleridir. Kısa süreli talep değişiklikleri ile yeni bir tesis oluşturmadan veya yer düzenlemeden ihtiyaç karşılanabilmektedir. Diğer bazı faydaları ise şu şekildedir:

- Mevsimsel değişikliklerle başa çıkabilme,
- Kurumsal olmayan deneyimi kullanma imkânı,
- En son materyallere ve uygulamalara erişim,
- Büyük sermaye yatırımlarına ve uzun yatırım geri ödemesine gerek yok,
- Geniş bir coğrafi alana kolay erişim,

- Yeni bölgelerde kısa süreli test çalışmaları yapma imkânı,
- Depolama maliyetini azaltmak için ölçek ekonomileri kullanılabilir,
- Maliyeti düşürmek için diğer firmaların kargolarını birleştirme imkânı,
- Kaliteli ve verimli hizmet garantisi sağlamak,
- Değişen koşullarla, modası geçmiş uygulamalarla ve teknolojik risklerin ortadan kaldırılmasıyla başa çıkma esnekliği.

Tüm bu avantajlar normal bir depo operatöründen gelirken, özellikle maliyetler açısından kontrolü kaybetmezsiniz. Sonuç olarak, bu işletmelerin de değerlerinden daha fazla kar ve ciro üretmeleri gerekmektedir. Özellikle genel depoların verimli ve ölçek ekonomilerinden yararlanacak kadar büyük olması gerekir. Dengeyi bulmak için dikkatli analiz kesinlikle gereklidir.

Özellikle büyük şirketlerde depo hizmetlerini dışarıdan temin ederken, ağırlıklı olarak hem özel hem de kamu depolarını kullanma eğilimi vardır. Bir şirket temel ihtiyaçları için özel deposunu kullanırken, kapasite fazlası gibi ihtiyaç duyduğunda ortak depoları kullanır. Örneğin; yoğun saatlerde talebi tam kapasite karşılayacak bir depo çoğu zaman maksimum %75-80 yükte çalışıyorsa, en mantıklı seçenek %75-80 çalışacak özel bir depoya sahip olmaktır.

Özel ve genel depo kullanımı arasındaki seçim, genellikle inşa etme veya satın alma kararının bir yönü olarak görülür ve genellikle kesme noktası analizi ile üstesinden gelinir. Özel depoların sabit maliyetleri yüksek ancak işletme maliyetleri düşüktür. Paylaşımlı depoların sabit maliyetleri düşüktür, ancak potansiyel olarak yüksek değişken maliyetleri vardır. Ancak böyle bir karar, maliyetler kadar hizmet kalitesi gibi birçok faktörü de dikkate almalıdır. Asıl soru, ortak bir deponun şirkete aynı veya daha iyi hizmeti aynı veya daha düşük maliyetle sağlayıp sağlayamayacağıdır.

2.1.2 Elleçleme açısından depo çeşitleri

Bazı depolarda malzeme elleçlemenin çoğu küçük ekipmanlarla manuel olarak yapılır. Diğer bazı depolarda aynı işlemler için forklift, ağır malzemeler için ise vinç kullanılmaktadır. Bu, iki teknolojik düzeyi gösterir; manuel depolar ve mekanize depolar. Üçüncü seviye otomatik depolardır; bu depolardaki tüm işlemler merkezi bir

bilgisayar sistemi ile yönetilmektedir. Bu üç teknoloji seviyesi, depolara uygulama açısından farklı olanaklar sunmaktadır.

2.1.2.1 Manuel depolar

Manuel depolar hala en yaygın olanıdır ve mümkün olduğunca basittir. Ürünler raflarda veya kutularda saklanır. Personel raflardan malları alır ve sevkiyat için bir çeşit konteynere koyar. Paletleri taşımak veya malları toplayıcılara teslim etmek için konveyörler olabilir, ancak temel olarak tüm hareketler insanlar tarafından kontrol edilir. Bu tür bir operasyon hakkında fikir edinmenin en iyi yolunun, elle işletilen depolara çok benzeyen süpermarketlere bakmak olduğu söylenebilir.

Manuel şarjörler, yalnızca parçalar küçük ve hafif olduğunda etkili bir şekilde çalışır. Raflar, yürüme mesafesini azaltmak için ulaşılabilecek ve birbirine yakın olacak kadar alçak olmalıdır. Mallar raflarda ve iki metreden yüksek olmayan kutularda saklanmalı ve depo, insanların çalışırken kendilerini rahat hissedecekleri sıcak, loş bir atmosfere sahip olmalıdır.

2.1.2.2 Mekanize depolar

Mekanize depolarda esas işlemler işçilikle değil makinelerle yapılır. Mekanize ekipmanların tipik örnekleri aşağıdaki gibidir:

- Reachtruck
- Sipariş toplama makineleri
- Forkliftler
- Vinçler
- Yedekleme halatı
- Konveyörler

Bu tür büyük depolarda, malzemeler doğrudan raflara yerleştirilmek yerine standart boyutlarda daha büyük partiler halinde paketlenir veya kaplara yerleştirilir. Standart ambalajdaki malzemelerin depoda taşınması çeşitli boyut ve şekillerdeki malzemelere göre daha kolaydır ve paletli ambalaj en yaygın kullanılan ambalajdır.

Bu depolarda daha büyük ve daha ağır malzemeler depolanabilmektedir. Kullanılan ekipmanların bazıları manevra için geniş koridorlar gerektirir, ancak raflar manuel depolardakinden daha yüksek olabilir. Konvansiyonel bir forklift ile 12 metreye, vinç veya diğer elleçleme ekipmanları ile daha yükseğe çıkmak mümkündür.

Mekanize sistemlerin özü, bir miktar mekanizasyona rağmen, insan faktörünün ağırlığının devam etmesidir. Sistem halen operatörlerin kontrolündedir. Birisi hala yükleyiciyi çalıştırıyor veya çekme halatının hareketini kontrol ediyor. Bir sonraki alternatif, hareket kontrolünü bilgisayarlara devretmektir.

2.1.2.3 Otomasyon depolar

Mekanize olanlar da dâhil olmak üzere geleneksel depolarda işletme maliyetleri sürekli artmaktadır. Otomasyona geçişle birlikte hizmet kalitesi artırılarak bu operasyonel maliyetler düşürülebilir. Ancak bu otomasyonu uygulamak için gerekli ekipmanların da çok yüksek yatırım maliyetlerine sahip olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu tür yatırımları yalnızca büyük bir malzeme hareketinin gerekli olduğu depolarda yapmak mantıklıdır.

Standart otomasyon depolarında öngörülen normlar aşağıdaki gibidir:

- Otomatik ekipman için depolar var. Dar koridorlar genellikle hacimli malzemeleri istiflemek ve seyahat mesafesini en aza indirmek için kullanılır.
- Depo içerisindeki malzemelerin hareketi genellikle otomatik dağıtım kanallarından hareket eden araçlar ile sağlanmaktadır.
- Dar koridorlarda herhangi bir noktaya hızla ulaşabilen yüksek hızlı istifleyici vinçler de dahil olmak üzere, malzemeleri otomatik olarak toplayan ve depolama alanlarına yerleştiren ekipman.
- Otomatik malzeme taşıma makineleri ve endüstriyel robotlar, malzemeleri farklı makineler arasında taşımak için kullanılır.
- Depo yönetim sistemi, malzemelerin pozisyonlarını kaydetmek ve tüm hareketlerini kontrol etmek için kullanılır.

Otomasyonun temel faydaları şunlardır: daha az hata, daha iyi envanter takibi, artan üretkenlik, daha az evrak işi, daha fazla depolama alanı, daha az envanter, daha iyi trafik kontrolü, EDI (Elektronik Veri Değişimi) desteği ve daha iyi müşteri hizmeti. Ayrıca depoda kimse olmadığı için maliyetleri düşürmede önemli bir faktör de minimum aydınlatma ve ısı ihtiyacıdır.

2.2 Antrepo Çeşitleri

Antrepolar, ilgili ülkenin siyasi sınırları içinde, ancak gümrük sınırları dışında bulunan ve bir nevi antrepo görevi gören özel yerlerdir. Bu nedenle, bir antrepoda depolanan mallardan gümrük vergisi alınmaz. Daha sonra malların nihai ithalatı için gümrük idarelerine başvururken mali yükümlülükler yerine getirilir.

Gümrük antrepoları genel ve özel antrepolar olarak ikiye ayrılır. Uygulama içi yetenekleri nedeniyle paylaşılan depolar; (A), (B) ve (F) Tipleri özel tanklardır; (C), (D) ve (E) tipleri vardır.

2.2.1 Genel antrepolar

Malların depolanması için gümrük antrepoları herkes tarafından kullanılabilir. Üç farklı türü vardır: (A), (B) ve (F).

A Tipi Antrepo: İşletmecinin antrepo kayıtlarını tuttuğu ve antrepoya konulan mal sıkıntısı durumunda gümrük vergilerini ödemekle yükümlü olduğu ortak bir antrepodur.

B Tipi Antrepo: Gümrük Kanunu'nun 97'nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen antrepoya konulan eşyadan kullanıcının sorumlu olduğu ve antrepo beyannamesinin kullanıcı tarafından ibraz edildiği genel antrepo türüdür. Depo işletmecisinin sorumluluğu sınırlıdır. Depo işletmecisi sadece depoyu kiralar. Antrepo kayıtları tutulmadığından beyanname ve belgeler gümrük kontrolüne esas teşkil eder.

F Tipi Antrepo: Gümrük yetkilileri tarafından yönetilen normal bir antrepodur. Serbest dolaşımda olmayan malların sergilendiği fuar ve sergiler de özel depo sayılır.

2.2.2 Özel antrepolar

Sadece antrepo işletmecisine ait eşyanın yerleştirilmesi amacıyla kurulan gümrük antrepolarıdır. Üç farklı türü vardır: (C), (D) ve (E).

C Tipi Antrepo: İşletmeci ile kullanıcının aynı kişi olduğu ve depoya kabul edilen mallardan bu kişinin sorumlu olduğu özel bir depo türüdür.

D Tipi Antrepo: İşletmeci ve kullanıcının aynı kişi olduğu özel bir antrepo türüdür ve Gümrük Kanunu'nun 104. maddesinin 3. fıkrası geçerlidir.

E Tipi Antrepo: Gümrük Kanunu'nun 93'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasına göre, işletmeci ve kullanıcı aynı kişi ise, izin sahibi bunu alıkoyma hakkına sahiptir.

Depolama yeri olmasa dahi eşyaya antrepo rejimi hükümlerinin uygulandığı özel bir antrepo türüdür.

Genel antrepolar, posta idaresinin yetkisi ve gümrük kontrolü altındaki yabancı menşeli kolilerin yerleştirilmesi için kapalı yerleri de içerir.

Ara depolama alanları ayrıca Müsteşarlıkça A, B, C ve D tipi antrepo olarak onaylanabileceği gibi F tipi antrepo olarak da kullanılabilir.

2.3 Antrepo Faaliyetlerine Yönelik Yasal Düzenlemeler

27/10/99 tarihinde kabul edilen ve 04/11/2009 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 93-107'si, ülkemizde yürürlükte olan gümrük antrepo rejiminin esaslarını içermektedir. İlgili makalede yer almaktadır. 23866. Makalelerde. 1999 (bkz. Ek-1). Daha sonra 2 Temmuz 2000 tarih ve 186 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile gümrük antrepolarının açılması ve işleyişine ilişkin usul ve esasları belirleyen 95 inci maddede kapsamlı bir değişiklik yapılmıştır (bkz. Ek-2) 17 Ocak 2004 tarihli ve 98. Madde (bkz. Ek-3), aksi belirtilmedikçe, 7 Ağustos 2006 - 30 Ekim döneminde bir antrepoya konulan eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesi için teminat alındığını, 2001 7 Kasım 2007 tarihli yönetmelik ve 4458 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak son şeklini almıştır.

Mevcut mevzuat kapsamında antrepo açmak için yapılması gereken işlemler şu şekilde özetlenebilir:

1. Öncelikle deponun açılacağı bölgenin Ticaret ve Sanayi Odasından bu bölgede depo bulunup bulunmadığına dair rapor almanız gerekmektedir.
2. Bu rapor ile antrepo açma ve işletmeye yatırım yapma izni için Gümrük Müsteşarlığına başvurulur.
3. Gümrük Müsteşarlığının ilgili iznine istinaden bölge gümrük müdürlüğüne başvuru yapılır. Dilekçe ekinde şirket, ortaklar ve deponun üretileceği yer ile ilgili belgelerin doldurulması zorunludur. (Sermaye yeterliliği, mühür yok, vergi borcu yok, itfaiye raporu, plan, proje, tapu ve arazi fotoğrafları gibi birçok belge)
4. İlgili Gümrük İdaresi, talebi kanunda belirtilen şartlara göre inceler ve uygun görürse Genel İdarenin görüşünü de ekleyerek Müsteşarlığa iletir. Burada Gümrük Müdürlüğü, yerin fiziki uygunluğunu, Gümrük Müdürlüğüne olan mesafesinin 50 km'yi geçmediğini ve başvuru sahipleri için bu tür işlemlerin yasaklanıp yasaklanmadığını kontrol eder.
5. Gümrük Müsteşarlığı dosyayı detaylı olarak inceler ve sonucu yazılı olarak kaydeder.

Ayrıca, kanun kapsamında Müsteşarlığın izni ile aşağıdaki işlemler yapılabilir:

- Depo açma ve işletme izni devredilebilir,
- Tank kısmen veya tamamen kapatılabilir,
- Büyütülebilir, küçültülebilir veya değiştirilebilir,
- Durum değiştirilebilir,
- Kurulum izni alınabilir,
- İsim değiştirilebilir.

2.4 Depolamanın Lojistik Stratejisindeki Yeri

Lojistik kavramı, literatüre ilk olarak askeri bir terim olarak girmiş ve son yıllarda iş dünyasında kullanımıyla daha geniş bir anlam kazanmıştır. Henüz tam ve genel kabul görmüş bir tanım olmamasına rağmen, Lojistik Yönetim Konseyi (CLM/ABD), Lojistik Mühendisleri Derneği (SOLE/ABD) ve Illinois/İngiltere'deki Lojistik Enstitüsü'nün

ortak iki unsuru vardır: Ürün ve malzemelerin kaynağından nihai tüketim yerine taşınması) ve depolama süreci.

Tedarik zincirinde malların hareketini durdurmak, akışı düzenlemek ve olası hata ve karışıklığı önlemek için rezervlerin kullanılması olarak görülebilir. Buna göre depolama oldukça maliyetli bir işlemdir ve detaylı ve dikkatli bir planlama gerektirir. Ana hedef, katlanılan maliyetlere rağmen operasyon öncesi ve sonrası operasyonların verimliliğini artırarak tüm zinciri optimize etmektir. Bu yaklaşıma göre depolamanın temel işlevlerinin hacim ve zaman yönetimi sağlamak olduğu söylenebilir.

Zaman yönetimi konusu doğrudan iş gücü ile ilgilidir ve iş gücünün doğru ve verimli yönetimini amaçlar. Hacim kontrolünün ana unsuru, tankın optimal hacminin seçilmesidir. Bu stratejik kararı etkileyen ana faktörler alt başlıkta detaylandırılmıştır.

2.4.1 Depo boyutunun belirlenmesini sağlayan başlıca faktörler

- Depolanacak ürün sayısı
- Her ürün için talep şekli, nasıl ve ne kadar değişeceği, ortalama sipariş hacmi vb.
- Ürünlerin fiziksel özellikleri, özellikle boyutları ve ağırlıkları.
- Özel saklama koşulları, yani sıcaklık kontrolü, paketleme vb.
- Hedef müşteri hizmetleri seviyesi
- Alınan bilgilere göre müşterilere taahhüt edilen teslimat süreleri
- Ölçek ekonomileri
- Elleçleme ekipmanı türleri
- Depo düzeni ve ilgili araçlar.

Açıkçası, yukarıda belirtilen faktörlerin çoğu, doğrudan depo alanının büyüklüğü ile ilgilidir. Örneğin, müşteri hizmet seviyeleri geliştikçe daha fazla ürün depolamak için daha büyük depolar gerekir. Uzun teslim süreleri, daha fazla güvenlik stoğu ve dolayısıyla acil durumlar için daha fazla depolama alanı gerektirir. Kullanılan ekipmanın niteliği, miktarı ve fiziksel boyutu da depolama kararını doğrudan etkilemektedir.

Eksiksiz ve güvenilir bir planlama yapılmaması nedeniyle depo büyüklüğü konusunda doğru karar verememek iki tür üretim tehlikesine yol açabilir. Birinci olarak; Depo, işletmenin iş hacmini aşan boyutlara sahiptir. Bu durumda hem maliyetlerde bir artış olacak hem de ileride ortaya çıkacak olan kullanılmayan kapasite sorunu başka sorunlara yol açabilecektir. İkinci durumda, deponun işletmenin iş hacminin altında olması, işletmenin ana faaliyetlerine doğrudan müdahale edebilecek ciddi sorunlara neden olabilir.

Sonuç olarak, depo operasyonları lojistik stratejisine katkı sağlayacak şekilde organize edilmeli ve en verimli ve etkin şekilde organize edilmelidir. Lojistik stratejisine uygun olmayan depo operasyonları doğrudan müşteri, pazar ve dolayısıyla karlılık kaybına yol açacaktır.

3. GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ VE YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİ

3.1 Gümrük Müşavirliğinin Tarihçesi

Gümrük müşavirliği mesleği; ülkemizde 1909-1999 döneminde gümrük müşavirliği adı altında faaliyetlerini sürdüren bir meslek olmuştur. Öte yandan Gümrük Müşavirliği ilk olarak 1909 yılında hazırlanmış ve aynı yıl resmi bir yayınla faaliyetlerine başlamış ve buna uygun bir genelge yayınlanmıştır.

Bundan önce, herhangi bir mesleki eğitim, diploma veya belge gerekmediği için herkes gümrük müşavirliği mesleğini icra edebilirdi. Bu hüküm, gümrük müşavirinin mesleğine ilişkin bazı kural ve şartları tanımlamış ve gümrük idarelerinin izni olmaksızın gümrüklerde dolaylı temsil yoluyla iş yapamayacakları tespit edilmiştir.

Yasal olarak gümrüklerde iş akışı resmî belgelere göre yürütülüyordu. 1909'da yayınlanan bir kararname, gümrük beyannamesi adı verilen standart bir belge sistemi kurmaya çalıştı. Söz konusu belgelerin düzenli ve sistematik bir şekilde işlenmesi gerekiyordu. Bu nedenle, gümrük komisyonlarının bu belgeleri düzenleme yükümlülüğü kendi sorumluluklarının bir parçasıydı. Bu belgenin resmi idareye karşı hukuki sorumluluğu ile bağlantılı olarak gümrük müşavirlerinin önemi artmıştır.

Bir beyanname ve gümrük danışma sistemi, 1914 ve 1915'te çıkarılan bazı kanunlarla gümrük vergilerinde artış ve 1916'da sistemli ve özgün bir gümrük tarifesinden sonra 1918'de yeni bir gümrük kanunu kabul edildi. Gümrük işlemlerinin yapılması ve yazılı beyanname verilmesi daha önemli hale geldi. 1909 tarihli Gümrük Müşavirleri Nizamnamesi yetersiz kalınca yeni bir yönetmelik hazırlanmış ve 1924 yılında yeni bir yönetmelikle yürürlüğe girmiştir. Bu talimatla kişinin gümrük müşaviri olması diğer şartların yanında zorunlu hale geldi. Mesleki bir sınavın ardından sınavı başarıyla geçenlere lisans verilmiştir.

Ancak bir süre sonra bu talimat yeterli görülmedi ve 1927 yılında Gümrük Müşavirleri Kanunu hazırlanarak yürürlüğe girdi. Bu kanunda; Gümrük müşavirlerinin arabuluculuk dışında herhangi bir işlem yapmaları, kefalet ödemeleri ve yaptıkları işlemlerin kaydını tutmaları gerekmiştir.

1914 Gümrük Müşavirleri Yönergesi ve 1927 Gümrük Müşavirleri Kanunu'nun yetersizliği sonucunda, gümrük müşavirlerine ilişkin kurallar 1949 Gümrük Müşavirleri Kanunu'nda düzenlenerek yürürlüğe girmiştir.

Türkiye ve A.E.T. 1963 yılında Ankara Anlaşması'nın imzalanmasıyla başlayan üyelik süreci, Türkiye ile Topluluk arasındaki Gümrük Birliği'nin 1 Ocak 1996 tarih ve 1995 tarihli 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararları ile tamamlanmıştır. Topluluk Gümrük Kanunu'nun ulusal mevzuatımıza uyumunun sağlanması ve ülkemizin uluslararası gümrük hukuku ve dış ticaret hukukuna tam uyumunun sağlanması amacıyla 27 Ekim 1999 tarih ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile değiştirilerek halen yürürlüktedir.

Resmi idareler tarafından kabul edilen yasa ve yönetmelikler, gümrük müşavirlerinin Avrupa ülkelerinde aynı işi yapan profesyoneller olarak eğitimlerini, görev ve sorumluluklarını, faaliyetlerini ve farkındalıklarını ayrıntılı olarak tanımlamıştır.

3.2 Gümrük Müşavirliği Unvanı

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun kabulünden önce gümrük müşavirliği mesleğine gümrük müşavirliği deniliyordu. Bu kanunla bu meslek gümrük müşaviri olarak kabul edilmiştir. Gümrük müşavirliği mesleğinin konusu genelgeye uygun ise; gümrükçe onaylanmış bir işlem veya eşyanın kullanımı ile ilgili tüm gümrük işlemlerinin dolaylı temsil yoluyla takibi ve sonuçlandırılmasıdır. Gümrük müşavirlerinin görevi, gümrük makamlarına yazılı bir beyanname vermek ve tüm gümrük işlemlerine uymaktır.

3.2.1 Gümrük işlemlerinde temsil

3.2.1.1 Gümrük mevzuatında temsil ve iş takibi

Gümrük idarelerinde işletme desteği gerçek ve tüzel kişiler tarafından yürütülür. Bu işlemlerin sorumluluğu Gümrük Kanunu'nun 4. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre;

> Cumhurbaşkanı kararnameleri ve bunlara dayanılarak çıkarılan kanunlar ile bu Kanun hükümlerine göre gümrük idarelerini yöneten kişiler; bu Kanun ve diğer mevzuat hükümlerine göre gümrük idarelerinin gözetim ve denetimi altında olmak; bu idarelerin kendi adlarına veya diğer idareler adına tahsil etmeleri gereken her türlü vergi, resim, resim ve harçların ödenmesi veya teminat altına alınması; Kanun hükümlerine göre yapmakla yükümlü oldukları her türlü işlemi yapmakla yükümlüdürler. (Gümrük Kanunu [CL], (1999). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 23866, yeni baskı, 4 Kasım 1999, s. 4).

Bu yasa, bir gümrük komisyoncusunun görevlerini genişletir. Bu kanun ile mal sahipleri gümrüklerde kendi adlarına işi doğrudan takip edebilirler. Bu yasal olarak mümkündür. Gümrük idaresi tarafından yürütülen işlemler mesleki bilgi gerektirdiğinden, bu konuda bilgi ve deneyime sahip gümrük müşavirlerine temsil sağlanarak sonraki iş yürütme dolaylı temsil yoluyla gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla gümrüklerde iş desteğinin doğrudan ve dolaylı temsil yoluyla gerçekleştirilebileceği sonucuna varılmıştır.

> Temsil, resmi idarelere karşı görev ve sorumlulukları ifade eder. Bu bağlamda temsil doğrudan veya dolaylı olabilir. Doğrudan temsil durumunda temsilci, başkası adına ve hesabına hareket eder. Dolaylı temsil durumunda, kendi adına, ancak başka bir kişi adına hareket eder. Temsilci, temsil edilen kişi adına hareket ettiğini beyan etmek, temsilin doğrudan veya dolaylı olduğunu belirtmek ve temsil için sahip olduğu vekaletnameyi gümrük idarelerine ibraz etmekle yükümlüdür.
>
> Başka bir kişi adına hareket ettiğini iddia etmeyen veya temsil olmaksızın başkası adına hareket ettiğini iddia eden kişi, kendi adına ve masrafları kendisine ait olmak üzere hareket eder.

225 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen kişiler, gümrük idareleri nezdinde dolaylı temsilci olarak hareket edebilirler (CC, 1999, Md. 5).

Temsil hakkı ayrıca; gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin Gümrük Yönetmeliği'nin 561. maddesinde de “Gümrükte iş takibi” olarak yer almaktadır. Söz konusu yazıya göre;

(1) Herkes, gümrük mevzuatında öngörülen tasarruf ve işlemleri bizzat inceleyebilir veya bu tasarruf ve işlemleri yürütmek üzere bir kayyım tayin edebilir. Temsilci, temsil edilen kişi adına hareket ettiğini beyan etmeli, temsilin doğrudan mı dolaylı mı olduğunu belirtmeli ve sahip olduğu temsili gümrüğe ibraz etmelidir.

(2) Kanunun 225 inci maddesine göre miktarı ve değeri belirlenen posta ve ekspres taşımaya konu eşyanın gümrük işlemleri vekaletname ibraz edilmeksizin posta idareleri veya ekspres taşımacılar tarafından yapılabilir.

(3) Eşya sahibinden noter tasdikli vekaletnamesi bulunan gümrük müşavirleri, gümrük idarelerinde dolaylı temsil yoluyla kendilerine refakat edebilirler. Ancak, devlet kurum ve kuruluşları tarafından verilen vekâletname noter tasdikini gerektirmez… (Gümrük Yönetmeliği [CJ], (2009). T.C. Resmî Gazete, 27369, 7 Ekim 2009, Md. 561).

Gümrük prosedürleri, temsilin doğrudan mı dolaylı mı olduğunu açıkça belirtmeli ve gümrük idarelerine temsil veya temsil için yetki veya izin vermeli veya ibraz etmelidir. Aksi halde, geçerli bir temsil organı veya belgesi olmaması ve işyerinin gümrükteki başka bir kişinin adı ve/veya hesabı ile eşleşmemesi halinde, Gümrük Kanunun 241 inci maddesi uyarınca kurallara uymama cezası uygulanacaktır.

Antrepo ve transit beyannameleri hariç olmak üzere, kayıtlı serbest dolaşım ve ihracat beyannamelerinin çoğunun gümrük işlemleri, dolaylı bir temsil yoluyla gümrük müşavirleri tarafından gerçekleştirilir; Gümrüklemenin geri kalanı şirket temsilcileri tarafından doğrudan acente aracılığıyla gerçekleştirilir.

Yetkisiz kişilerin işi gözlemlemek için gümrük makamlarına girmesine izin verilmez; Ayrıca izinsiz iş yaptığından şüphelenilen kişiler hakkında cezai veya idari işlem yapılır.

1. Gümrük tarafından onaylanan eşyanın işlenmesi veya kullanılması ile ilgili faaliyetler, mal sahipleri ve onlar adına hareket eden kişiler tarafından veya dolaylı olarak gümrük müşavirleri tarafından 5. madde hükümlerine göre

yürütülür. Gümrük işlemlerinde bir gerçek kişiyi doğrudan temsil eden avukat, ticari olmayan hacimler, ticari olmayan mallar ve kişisel kullanım için nakliye fonları. Başkanlık, posta idaresinin veya ekspres teslimat şirketlerinin dolaylı temsilcisi olarak, posta ve ekspres yük taşımacılığında teslim alınan veya gönderilen malların bildirimini izlemeye ve tamamlamaya yetkili olabilir.

2. Devlet, belediye, il özel idareleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin müfettiş ve görevlileri ile özel hukuk tüzel kişileri tarafından onları temsile yetkili personel, tüm gümrük işlemlerini doğrudan temsil yoluyla denetleyebilir. Gümrük idarelerinde doğrudan temsil yoluyla hareket edecek özel hukuk tüzel kişilerinin personeli hakkında 227'nci maddenin birinci fıkrasının "g" ve "h" bentlerinde sayılan şartlar geçerlidir.

Kara, deniz ve hava temsilcileri ile denizcilik şirketleri, taşıdıkları malların transit işlemlerini ancak doğrudan temsilci aracılığıyla takip edebilirler.

Doğrudan veya dolaylı temsilcilerin bu Kanunda öngörülen faaliyetleri yapmalarına engel bir hastalığı bulunmamalıdır. Tereddüt halinde Müsteşarlık, tam teşekküllü resmi sağlık kuruluşlarından tıbbi görüş isteyebilir. (GK, 1999, madde 225).

Gümrük idarelerinde iş desteğinin mal sahipleri ile hem doğrudan temsil yoluyla hem de dolaylı temsil yoluyla gerçekleştirileceği burada belirtilmiştir.

3.2.1.1.1 Doğrudan temsil yoluyla iş takibi

Doğrudan temsil yoluyla iş yapma konusunda; Gümrük Kanunu'nun 225. maddesinde bazı hükümler bulunmaktadır. Buna göre;

Gümrükleme veya malların kullanımı ile ilgili işlemler; Eşyanın gümrük rejimine tabi tutulması, serbest bölgeye ithali, Türkiye gümrük bölgesinden yeniden ihracı, imhası ve gümrük idaresinden çıkarılması, mal sahipleri ve onlar adına hareket eden kişiler tarafından yapılır ve sonuçlandırılır.

Gerçek bir kişinin doğrudan temsili; bu, ticari olmayan mal ve kişisel kullanıma yönelik araçlarla yapılan işlemlerde geçerli bir vekaletname ile mümkündür.

Posta veya nakliye şirketlerinin dolaylı acente olarak hareket etmeye yetkili olduğu durumlar da olabilir. İncelenen durum; posta veya kurye ile gönderilen mallarla ilgili olarak. Katılım sayısı ve maliyeti ile ilgili sorular; Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

Memurlar, belediyelerde çalışan memurlar ve il özel idarelerinde çalışan memurlar; gümrük işlerini doğrudan temsil yoluyla yürütebilirler. Aynı yol; Bu kapsam, özel hukuk tüzel kişiliğini temsile yetkili kişileri de kapsar. Ancak bu kişiler; 227. maddenin 1. fıkrasının "g" bendinde; "Staj amacıyla bir gümrük müşavirinin yanında bir yıl çalışmış olmak" ve (h) bendinde yer alan "Yapılan gümrük mevzuatı ve gümrüğe ilişkin iktisadi, ticari ve mali konuları kapsayan sınavda başarılı olmak" bentlerinde belirtilen şartlara uymak zorundadırlar.

Taşıma hizmeti veren kuruluşlar ile karayolu, deniz ve hava işletmecileri, taşıdıkları mallarla ilgili transit çalışmalarını ancak doğrudan ibraz ederek takip edebilirler.

Gümrük Mevzuatının Uygulanmasına İlişkin Gümrük Yönetmeliğinin 561. Maddesi, gümrük nezdinde doğrudan temsil ile ilgili işlere ilişkin olarak da çeşitli hükümler içermektedir. Buna göre;

(…) (4) Gümrük idareleri nezdinde doğrudan temsil yoluyla bir işletmeye refakat ederken aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Gümrüklerde doğrudan temsil yoluyla hareket edecek özel hukuk tüzel kişilerinin kanuni temsilcisi olmayanlar için Kanunun 227'nci maddesinin birinci fıkrasının "g" ve "h" bentlerinde sayılan şartlar aranır. Beyanname imzalanması, tahakkuk bildirimi ve tasarrufların ve yasal sonuçları olan işlemlerin takibi dahil tüm gümrük işlemlerine eşlik ederken; Çalıştığı şirket tarafından sigortalı olduğunu, şirketi temsile yetkili olduğunu gösteren vekalet

belgesine sahip olduğunu, Ticaret Sicili Bülteni'nde temsili bir belge yayınladığını gösteren Sosyal Güvenlik Kurumu aylık bordrosu taslağı ve bir Ticaret sicili açtığı idareye bildirilir. Kara, deniz ve hava taşımacıları ile taşıdıkları mallar için sadece kısa beyan ve transit işlemleri yapacak olan taşıma şirketi temsilcilerinden bu şartlar aranmaz.

b) İşletmeyi doğrudan temsil yoluyla takip edecek kişilerin gümrük işlemlerine ilişkin BİLGE kullanıcı kodu talebinde yukarıdaki belgeler yönetim tarafından aranır. Belgelerin bulunmaması veya eksik verilmesi durumunda ilgili kişilere kullanıcı kodu verilmemekte veya bloke edilmektedir.

c) Devlet, belediye ve özel idare memurları ile diğer kamu tüzel kişileri, kendi idare ve kurumlarına ait eşyanın gümrük işlemlerini yapmaya yetkilidir.

(2) Bu işyerlerinde çalışanların durumu resmi bir gümrük belgesi ile teyit edilir. Gümrük işlemlerine destek vermeye yetkili görevlilerin değişmesi durumunda, bu durum gümrük makamlarının dikkatine sunulur. Bu görevliler gerek gümrük beyannamelerinde gerekse diğer belgelerde imzalarının yanına iş yerinin adını koymak zorundadırlar.

ç) Kara, deniz ve hava temsilcileri ile denizcilik şirketleri, taşıdıkları malların transit işlemlerini ancak doğrudan temsilci aracılığıyla takip edebilirler.

(3) Bu maddede belirtilen vekaletname ve teminatların gümrük idaresine verilmesi ve usulüne uygun olarak saklanması zorunludur. Söz konusu vekaletnameyi ve temsili ibraz etmeyen kişilerin girişimci faaliyetlerde bulunmaları yasaktır.

(4) 561 inci maddede belirtilen sahipleri veya kişilerce imzalanmış beyannameler ve bu beyannameler çerçevesinde eşyaya ilişkin hükümlerin uygulanması ve söz konusu eşyanın beyan edildiği gümrük rejiminin uygulanması için gerekli belgeler ayrıca gönderilir.

(5) Gümrük müşavir yardımcıları, denetimler sırasında beyanname vermek yerine gümrük müşavirlerini değiştirebilirler, ancak hamillere gönderilen

tebligatları kabul edemezler ve onlar adına sözlü veya yazılı sorgulama veya itirazda bulunamazlar. Gümrük işlemleri tamamlanmış eşyayı geçici depolama yerinden veya vekaleten antrepodan çıkarabilirler.

(6) Gümrük asistanları gümrüklerde bağımsız çalışamaz ve fatura kesemez. (GY 2009, Madde 561).

Bu kapsamda, özel şirketler tarafından kendi gümrük işlemlerini yürütmek üzere görevlendirilenler dışındaki tüm personelin gümrük müşavir yardımcısı, işlerini dolaylı olarak denetleyebilmesi için tüm personelin gümrük müşavir yardımcısı olması gerekmektedir. Bu unvanı alabilmek için staj ve sınav dışındaki şartlara sahip olması gerekmektedir.

Gümrük Yönetmeliği'nin "Beyanın bağlayıcılığı" kenar başlıklı 113'üncü maddesinde;

(1) Beyannameyi imzalayanlar, beyannamede yer alan bilgilerin ve beyannameye ekli belgelerin doğruluğundan ve ayrıca ceza hükümlerinin uygulanmasına ilişkin ilgili rejimin gerektirdiği tüm yükümlülüklere uyulmasından sorumludur. Doğrudan temsil durumunda, bu sorumluluk onun adına hareket edenlere aittir. Beyanname bağlayıcı olduğundan başka bir kişiye devredilemez; Malların başka kişilere satılması, beyan sahibini yükümlülüklerinden kurtarmaz.

(2) Mükellefler, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine göre tahsil edilmesi veya güvence altına alınması gereken vergiler ve/veya ek mali yükümlülükler ve beyannameye eklenmesi gereken belgeler hakkında bilgisayar sistemindeki bilgileri kullanabilir. Yukarıdaki verilerin sistemde kullanılması birinci fıkrada belirtilen sorumluluğu ortadan kaldırmaz. (GY, 2009, m.113).

3.2.1.1.2 Dolaylı temsil yoluyla iş takibi

Dolaylı temsil yoluyla gümrük konularını takip edecek müşavirlerin görev ve sorumlulukları ilgili gümrük mevzuatında belirtilmiştir.

Gümrük Yönetmeliği'nin 561'inci maddesine göre;

(…) (2) Kanunun 225 inci maddesine göre miktar ve kıymeti belirlenen posta ve ekspres taşımaya konu eşyanın gümrük işlemleri izinsiz olarak posta idareleri veya ekspres taşıma şirketleri tarafından yapılabilir.

(2) Eşyanın maliki tarafından düzenlenmiş noter tasdikli vekâletnamesi bulunan gümrük müşavirleri, gümrük idarelerinde dolaylı temsil yoluyla takip edebilirler. Ancak devlet kurum ve kuruluşları tarafından vekaletname düzenlenmesi için noter tasdiki aranmaz.

Vekaletnamelerde en az aşağıdaki hususlara yer verilir;

a) Tarafların açık adresleri, vergi daireleri ve vergi daireleri sicil numaraları.
b) Yapılacak işlerin amacı, kapsamı
c) Tarafların Kanunda yer alanlara ilaveten belirlemeleri gereken karşılıklı sorumluluk ve yükümlülükleri.
d) Vekaletname yeri, tarihi ve varsa süresi.
e) Temsilin türü… (GY, 2009, m.561).

27 Ekim 1999 tarihli Gümrük Kanunu'nun 225 inci maddesinin birinci fıkrasına göre posta hizmetleri ile ilgili faaliyetlerde bulunan şirketler ile yük taşımacılığı yapan şirketlerin dolaylı temsilci olarak yetkilendirildiği durumlar bulunmaktadır. Bu şirketler gümrüklerde dolaylı temsilci olarak iş takibi yaparak vekaletsiz faaliyetlerine son verebilirler.

10 Mart 2013 günlü ve 28583 numaralı Resmî Gazetede yayımlanan Gümrük Genel Tebliği, Posta veya Hızlı Kargo Taşımacılığı Seri No:4)'n de;

(1) Bu Tebliğin amacı, 27/10/999 tarihli ve 6698 sayılı Gümrük Kanunu'nun 225 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci fıkrasının birinci fıkrası uyarınca ekspres kargo şirketlerine ve Posta İdaresine dolaylı yetkiler vermektir.

(…) (1) Bu Tebliğ ile verilen yetki kapsamında işlem yapmak isteyen operatörlerin;

a) Hızlı kargo hava taşımacılığı alanında çalışmak isteyen işletmeciler için Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün kargo acentesi olarak yetkilendirilmesi,

b) Bu Tebliğ kapsamındaki işlemlerin yapılabilmesi, takibinin yapılabilmesi ve tamamlanabilmesi için firmanın gümrük müşaviri görevlendirmiş olması veya gümrük müşavirliği veya gümrük müşavirliği şirketi ile anlaşma yapılması gerekmektedir.

(…) (6) Kararın 126'ncı maddesi uyarınca, brüt miktarı 300 kg'ı ve değeri 15.000 Euro'yu geçmeyen ihracat rejimine tabi eşyanın beyanı işletmeci tarafından aşağıdaki esaslara göre yapılır.

(…) (9) Kararın 126'ncı maddesinin birinci fıkrasının "c" bendi çerçevesinde aynı kişi adına 5'ten fazla beraberindeki belgeyi içermeyen eşyanın bir ay içinde serbest dolaşıma girmesine izin verilir.

hükümleri yer almaktadır (Gümrük Genel Tebliği, Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı Seri No:4. (2013). T.C. Resmî Gazete, 28583, 10 Mart 2013; Gümrük Genel Tebliği, Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı Seri No: 4'te Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Seri No: 5. (2016). T.C. Resmî Gazete, 29907, 03 Aralık 2016; Gümrük Genel Tebliği, Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı Seri No: 4'te Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Seri No: 6. (2019). T.C. Resmî Gazete, 30816, 29 Haziran 2019; Gümrük Genel Tebliği, Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı Seri No: 4'te Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Seri No: 7. (2019). T.C. Resmî Gazete, 30840, 23 Temmuz 2019).

Postane veya ekspres teslimat hizmetlerinin dolaylı aracı olarak hareket etmeye yetkili olduğu mallar; Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanmasına Dair Kararnamenin 126. maddesinde yer almaktadır.

(1) Kanunun 225 inci maddesi uyarınca, posta ve acil eşya taşımacılığı kapsamında alınan veya gönderilen eşyanın;

a) Değeri önemsiz mallar,

b) Miktarı brüt 30 kilogramı ve kıymeti 1500 Euro'yu geçmeyen ihracat rejimine tabi eşya,

c) Giriş rejiminde serbest dolaşıma tabi, ticari olmayan ve ticari olmayan, değeri 1500 Euro'ya kadar, diplomatik eşya ve yolcu eşyaları hariç olmak üzere ve (b) bendinde belirtilen tutarı aşmayan tutar.

d) Kanunun 167'nci maddesinin sekizinci fıkrasının "d" bendi kapsamına giren eşya ve modellerin numuneleri ile "e" bendi kapsamına giren muayene, tahlil veya deney eşyası.

e) (…) bir kitap veya basılı yayın,

Gümrük beyannamesi dahil tüm gümrük işlemlerinin takibinde ve tamamlanmasında, Bakanlıkça belirlenen şartları taşıyan posta idaresi ve yük taşıma şirketlerine dolaylı temsilci olarak yetki verilebilir. Bu hakkı kullanan ekspres teslimat şirketleri gümrük müşavirleri çalıştırır. Bakanlık ayrıca ihracat rejimine tabi malların miktarını veya değerini on katına kadar artırmaya yetkilidir. (4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 sayılı Karar. (2009). T.C. Resmî Gazete, 27369, 7 Ekim 2009).

Gümrük işlerine nezaret edecek doğrudan veya dolaylı temsilcilerin mesleki faaliyetlerini yürütmelerine engel olacak hastalıkları bulunmamalıdır. Gerekirse yetkili sağlık mercilerinden sağlık raporu istenir. Gümrük Genel Müdürlüğü'nün 06.08.2013 tarih ve 2013/37 sayılı "Sağlık makamlarının raporları ve adli sicil kayıtları hakkında" genelgesi uyarınca;

(…) Takvim yılının başında (1 Ocak), doğrudan temsilciler, yetkili gümrük müşavirleri, gümrük müşavirleri ve 70 yaş üstü gümrük müşavir yardımcılarının varlığını gösterecek tam resmi bir sağlık kuruluşundan tıbbi yardım almanız gerekmektedir. Beden ve ruh sağlığı açısından gümrük işlemlerinde doğrudan veya dolaylı temsilci olarak çalışabilir. Rapor, Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğüne bağlı firmaların dosyalarının bulunduğu gümrük idarelerine ve bunların temsilcileri, yetkili gümrük müşavirleri, gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcılarının bulundukları illere

teslim edilmeden önce ibraz edilmelidir. Yılın sonu ve yukarıda bahsedilen sağlık komitesini her üç yılda bir güncellenir... (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2013/37, 06 Ağustos 2013).

3.2.2 Gümrük müşavirliği mesleği

Gümrük müşaviri ve yetkili gümrük müşavirinin mesleğine ilişkin düzenlemeler; Gümrük Kanunu'nun 225-230. Gümrük Yönetmeliğinin Geçici 5 ve 6. Maddeleri ve 561-578 maddeleri yer almaktadır.

Gümrük müşavirliği mesleğinin ne olduğu ve/veya görevleri konusunda çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bunlar; 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Açıklamalı Defterine göre; *"Gümrük müşaviri: Gümrük, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından gümrük tavsiye ve kimlik belgelerini sağlamak üzere yetkilendirilmiş, gümrük tarafından onaylanmış eşyanın gümrük işlemlerini veya dolaylı temsil yoluyla kullanımlarını takip eden ve tamamlayan serbest meslek erbabıdır"*. (NURAL, Ali. (2015). 4458 Sayılı Gümrük Kanunu/Açıklamalı. Ankara: Yeni Gümrük ve Ticaret Müfettişleri Derneği İktisadi İşletmesi).

10 Eylül 2020 günlü ve 31240 numaralı Resmî Gazetede yayınlanan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği ile yürürlükten kaldırılan 07 Ekim 2016 tarih ve 29850 numaralı Resmî Gazete 'de yayımlanan Gümrük Genel Tebliği, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Seri No:6'ya göre; *"Gümrük Müşaviri: Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin gümrük işlemlerini dolaylı temsil yoluyla takip eden, sonuçlandıran ve kendilerine Bakanlıkça gümrük müşavirliği izin belgesi verilen kişiyi olarak tanımlanmıştır"*. (Gümrük Genel Tebliği, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Seri No:6). (2016). T.C. Resmî Gazete, 29850, 07 Ekim 2016).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 4'üncü maddesine göre; *"c) Gümrük müşaviri: Gümrük tarafından onaylanmış veya dolaylı temsil yoluyla kullanımları için gümrük işlemlerini takip eden ve tamamlayan Bakanlık tarafından gümrük müşavirliği yapmak üzere yetkilendirilmiş kişi olarak tanımlanır"*.

(Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Mülga 31 Mayıs 2002 günlü ve 24771 1. mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Gümrük Yönetmeliğinin "Gümrük müşavirinin tanımı" kenar başlıklı 693'üncü maddesine göre; *"Gümrük tarafından dolaylı temsil yoluyla onaylanan eşyanın elleçlenmesi veya kullanılması veya kullanılması ile ilgili gümrük işlemlerini takip eden ve tamamlayan ve Müsteşarlık tarafından Gümrük konularında danışmak üzere izin verilen serbest meslek mensuplarına "Gümrük Müşaviri" denir".* (Mülga Gümrük Yönetmeliği. (2002). T.C. Resmî Gazete, 24771 1. mükerrer, 31 Mayıs 2002, m.693).

Gümrük Yönetmeliği'nin 563'üncü maddesinin 6'ncı fıkrasına göre;

> Gümrük müşavirleri mesleki faaliyetlerine bireysel olarak veya tüzel kişilik oluşturarak devam edebilirler. Tüzel kişi ve ortak olan gümrük müşavirleri, şahıs olarak mesleki faaliyetlerde bulunamazlar. Müşavir yardımcıları, gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilerin ortakları da olabilir. Gümrük müşavirleri ve müşavir yardımcıları dışındaki kişiler gümrük müşavirliği yapacak tüzel kişilere ortak olamazlar. Gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilerin dolaylı temsilci olarak hareket edebilmeleri için Kanunun 5 inci maddesine göre anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin ve limitet şirket başkanlarının şirkete üye olması gerekir. Tüzel kişileri temsil ve ilzama yetkili şirket ortağı dışındaki üçüncü kişilere sadece sınırlı temsil yetkisi verilebilir. (GY, 2009, m.563).

Gümrük Kanunu 226'ncı maddesine göre;

> 1. Gümrük müşavirleri tüm gümrük işlemlerine eşlik edebilir ve tamamlayabilir.
> 2. Gümrük Müşavir Yardımcısı, Gümrük Müşaviri ile birlikte çalışır ve Gümrük Müşaviri nezdinde onun adına hareket edebilir. Gümrük Müsteşarlığı, gümrük müşavirlerinin bundan sonraki faaliyetlerine kısıtlama getirmeye yetkilidir.
> 3. Stajyerler gümrük idarelerinde çalışmaya devam edemezler.

4. Gümrük müşavir yardımcıları ve stajyerlerin fiil ve eylemlerinden doğan mali sorumluluk, birlikte çalıştıkları gümrük müşavirine aittir. (GK, 1999, m.226).

Gümrük müşavirleri; gümrüklerde iş desteği sağlayan, mal sahiplerini dolaylı temsil yoluyla temsil eden profesyonel bir gruptur. "Gümrük müşavirleri her türlü gümrük işlemlerine eşlik edebilir ve tamamlayabilir." Bu hükmün arka planına karşı, bir gümrük müşavirinin mesleğinin tanımı veya görevlerinin ve (veya) yargı yetkisinin kapsamı oldukça geniş görünmektedir.

Bu doğrultuda gümrük müşavirleri; İşyeri veya eşya sahipleri tarafından kendilerine verilen noter tasdikli ve geçerli vekaletname huzurunda dolaylı temsil yoluyla gümrük idarelerinde tüm gümrük işlemlerine eşlik edebilir ve sonuçlandırabilir, benzeri diğer gümrük işlemlerini yapabilirler. Devlet veya halk tarafından verilmelidir.

3.2.2.1 Bağımsız çalışmayan gümrük müşavirleri

Gümrük Yönetmeliğinin "Bağımsız çalışmayan gümrük müşavirleri" kenar başlıklı 562'nci maddesine göre; *"(1) Gümrük müşavirleri, gümrük müşavirliği firması dışında bir tüzel kişilik altında faaliyet gösteriyorlarsa, sadece birlikte çalıştıkları firmalara ait mallar için gümrük işlemlerini takip edebilirler. Bu durumda ilgililer hakkında 561 inci maddenin dördüncü fıkrasının "a" ve "b" bentleri hükümleri uygulanır".* (GY, 2009, m.562).

Görüldüğü gibi şirket çalışanı olan ve gümrük müşavirliği iznine sahip kişiler gümrük müşavirliği yaptığı şirket dışında ticaret yapamazlar, sadece ait oldukları şirketlere ait mallar ile gümrük iş ve işlemleri yapabilirler.

3.2.2.2 Müstakil çalışan gümrük müşavirleri

Gümrük Yönetmeliği'nin "Gümrük müşavirinin yükümlülükleri" kenar başlıklı 563'üncü maddesinin dört ve beşinci fıkralarına göre;

(4) Herhangi bir gümrük müşavirlik şirketine bağlı olmaksızın, dolaylı temsilci sıfatıyla gümrük işlemlerini bağımsız olarak takip eden gümrük müşavirleri,

elde edecekleri her türlü gelir için hesaplarında talep ettikleri kişi, kuruluş veya taşıyıcıya serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadırlar. Başka hiçbir şirket veya kişi, bu kişilerin yaptığı hizmetler karşılığında fatura, makbuz ve benzeri belge düzenleyemez.

(5) Firmaların, aldıkları hizmetler karşılığında elde edecekleri gelirler için gümrük beyannamesi ile beyan ettikleri kişi veya kuruluşlara şirketleri adına fatura kesmeleri ve bunu muhasebe kayıtlarına yansıtmaları gerekmektedir. (GY, 2009, m.563).

Bağımsız bir dolaylı temsilci olarak iş yapan bir gümrük müşaviri, hizmetleri karşılığında elde ettiği gelir için serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadır. Bağımsız bir dolaylı temsilci olarak iş yapan bir gümrük müşaviri, hizmetleri karşılığında elde ettiği gelir için serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadır.

3.2.2.3 Gümrük müşavirliğinin tüzel kişilik olarak yapılması

Gümrük Yönetmeliği'nin 563'üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre;

(6) Gümrük müşavirleri mesleki faaliyetlerine bireysel olarak veya tüzel kişilik oluşturarak devam edebilirler. Tüzel kişi ve ortak olan gümrük müşavirleri, şahıs olarak mesleki faaliyetlerde bulunamazlar. Müşavir yardımcıları, gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilerin ortakları da olabilir. Gümrük müşavirleri ve müşavir yardımcıları dışındaki kişiler gümrük müşavirliği yapacak tüzel kişilere ortak olamazlar. Gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilerin dolaylı temsilci olarak hareket edebilmeleri için Kanunun 5 inci maddesine göre anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin ve limitet şirket başkanlarının şirkete üye olması gerekir. Tüzel kişileri temsil ve ilzama yetkili şirket ortağı dışındaki üçüncü kişilere sadece sınırlı temsil yetkisi verilebilir. (GY, 2009, m.563).

Gümrük Kanunu'nun 229'uncu maddesine göre;

1. Gümrük müşavirleri tebligat adreslerinde kullanılacak işyerlerini yerin sahibi olan Gümrük Genel Müdürlüğü'ne yazılı olarak bildirir.

> 2. Özel hukuk tüzel kişiliği oluşturularak gümrük müşavirliği kurulması halinde, gümrük müşavir yardımcıları, gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilere de ortak olabilirler. Ancak, bir gümrük müşaviri ve bir gümrük müşavir yardımcısı birden fazla tüzel kişiliğe ortak olamaz. Gümrük müşavirinin tüzel kişi olması halinde, gümrük beyannamesini veya beyanname olarak kabul edilen diğer belgeleri imzalayan kişiler, vergi kaybına neden olan durumu bilmeleri veya bilmeleri gerekiyorsa gümrük idaresine karşı müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. Bu durumda gümrük müşavirinin şahsi cezai sorumluluğu saklı kalmak üzere, gümrük idaresi tarafından kesilen vergi ve para cezalarından tüzel kişi ve işlemi yapan kişi müştereken ve müteselsilen sorumludur. (GK, 1999, m.229)

Gümrük beyannameleri gümrük müşavirlerinin sorumluluğunda tamamlanır ve gümrük idaresine sunulur. Bu gümrük beyannamelerini imzalayan gümrük müşavirleri, beyanname ve beyannameye ekli bilgi ve belgelerin doğruluğundan, gümrük rejimlerinin hukuka uygunluğundan idareye karşı sorumludur. Bu görevler beyannameyi hazırlayarak gümrük idaresine teslim eden müşavir ile eşyanın sahibi olan gerçek ve tüzel kişileri kapsar. Kişisel cezai sorumluluk hallerinde idare tarafından eksik bilgi, belge ve kasten yanlış bilgi verilmesinden doğan cezai sorumluluk. Beyanname ve eklerinde yer alan yükümlülükler şahsi cezai sorumluluk kapsamına giriyorsa, ancak gümrük müşavirliği tüzel kişi ise; Gümrük vergi ve cezalarının ödenmesinden gümrük müşaviri ve tüzel kişi müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Asıl vergi mükellefi, malın ithalatçısı veya sahibidir. Gümrük müşavirinin sorumluluğu, verginin asıl borçludan tahsil edilmemesi ile başlar. Ancak, gümrük müşavirliğinin tüzel kişi olarak yürütüldüğü durumlarda, vergi ziyanı doğuran durumu imzacıların bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde ortaklar şirkete karşı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Gümrük müşavirleri görevlerini gerçek ve tüzel kişiler olarak ifa edebilirler. Müşterek tüzel kişilik olan gümrük müşavirleri şahıs olarak faaliyetlerine devam edemezler. Gümrük müşavirliği firması dışında bir tüzel kişilik için çalışıyorlarsa, sadece çalıştıkları firmaya ait malları işleyebilirler. Tüzel Kişi Asistanları da ortak olabilir.

3.2.3 Gümrük müşavirinin yükümlülükleri

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 5. maddesine göre; *"Gümrük mevzuatında öngörülen tasarruf ve işlemlerin yapılması amacıyla herkes gümrük idarelerinde çalışmak üzere kayyum atayabilir"*. (GK, 1999, m.5).

Aynı Kanun'un 225'inci maddesine göre ise; *"1. Eşyanın gümrüğe işlenmesi veya kullanılmasına ilişkin faaliyetler, 5 inci madde hükümleri çerçevesinde mal sahipleri ve onlar adına hareket eden kişiler tarafından doğrudan acente veya gümrük müşavirleri aracılığıyla dolaylı olarak kontrol edilir ve yürütülür"*. (GK, 1999, m.225).

Dolaylı temsilde temsilci; kendi adına ve başka bir kişi veya temsil edilen kişi adına uygun yasal işlemleri yapar. Dolaylı temsilci olan gümrük müşavirleri; Hukuki süreci kendi adına yürüttüğü için bu işlemden doğan hak ve borçlarından gümrük idarelerine karşı sorumludur.

Gümrük yükümlülüğü ile ilgili olarak Gümrük Kanunu'nun "Gümrük Yükümlülüğünün Doğması" başlıklı 181'inci maddesine göre;

1) İthalatta gümrük yükümlülüğü;

a) İthalat vergilerine tabi eşyanın serbest dolaşıma girmesi,

b) İthalat vergilerinden kısmen muaf olan ithalat vergilerine tabi eşyanın geçici kabulü, ibraz edilen gümrük beyannamesinin tescil tarihinden itibaren başlar.

2) İthalat beyannamesi vergi mükellefi tarafından sunulur. Dolaylı temsil durumunda, gümrük beyannamesi adına beyan edilen kişi de sorumludur. Dolaylı temsil durumunda, temsilcinin sorumluluğu, başvuruda kullanılan verilerin yanlış veya profesyonel olduğunu bildiği ve genel kabul görmüş olduğu durumlarla sınırlıdır.

3) Birinci fıkrada belirtilen rejimlerden biri için düzenlenen beyannamede kullanılan veriler, kısmen veya tamamen vergilerin iade edilemezliğine yol açarsa, beyanname ve bu verilerin yanlış olduğunu bilen veya bilmesi

> gerekenler de beyanname verir. Gümrük makamlarına karşı sorumludur. (GK, 1999, m.181).

Bilgi ve belgelerin gümrük idaresine doğru bir şekilde sunulmasından eşya sahibi sorumludur. Bu bilgi ve belgelerin gümrük rejimine ve sirküler gereklerine uygun olarak gümrük idaresine sunulması gümrük müşavirlerinin görevidir. İlgili bilgi ve belgelerin mal sahibi tarafından kasıtlı olarak yanlış beyan edilmesinden dolayı doğabilecek hukuki sorumluluk ve kusurlardan eser sahibi sorumludur.

Gümrük Kanunu'nun 229. maddesinin ikinci fıkrasına göre;

> 2. Özel hukuk tüzel kişiliği oluşturularak gümrük müşavirliği kurulması halinde, gümrük müşavir yardımcıları, gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilere de ortak olabilirler. Ancak, bir gümrük müşaviri ve bir gümrük müşavir yardımcısı birden fazla tüzel kişiliğe ortak olamaz. Gümrük müşavirinin tüzel kişi olması halinde, gümrük beyannamesini veya beyanname olarak kabul edilen diğer belgeleri imzalayan kişiler, vergi kaybına neden olan durumu bilmeleri veya bilmeleri gerekiyorsa gümrük idaresine karşı müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. İlgili oldukları tüzel kişilik. Bu durumda ilgili gümrük müşavirinin şahsi cezai sorumluluğu saklı kalmak üzere, gümrük idaresi tarafından uygulanan vergi ve para cezalarından tüzel kişi ve işlemi yapan kişi müştereken ve müteselsilen sorumludur. (GK, 1999, m.229).

04 Şubat 2011 tarihli ve 27836 mükerrer sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda müteselsil borçluluk ve borçluların sorumluğu hususları düzenlenmiştir. Türk Borçlar Kanunu'nun 162. ve 163. maddelerine göre;

> (…) Dayanışma borcu, birkaç borçludan her biri, alacaklıya olan borcun tamamından sorumlu olmayı kabul ettiğini beyan ettiğinde ortaya çıkar.
>
> Bu bildirimin yapılmaması halinde ancak kanunda öngörülen hallerde dayanışma borcu doğar.

Alacaklının talebi üzerine, borçluların tamamından veya sadece birinden borcun tamamının veya bir kısmının ifasını talep edebilir.

Borçlunun sorumluluğu, borcun tamamı geri ödenene kadar devam eder. (Türk Borçlar Kanunu. (2011). T.C. Resmî Gazete, 27836 mükerrer, 04 Şubat 2011. m.162, 163).

Gümrük Kanunu'nun 192'nci maddesine göre; *"Aynı gümrük vergilerinden birden fazla mükellef sorumlu olduğunda, bu vergilerin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumludurlar"*. (GK, 1999, m.192).

"Tahakkukun tebliği" kenar başlıklı 5'inci maddesine göre;

(…) (2) Aynı gümrük ödemelerinin ödenmesinden birden fazla mükellefin müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunun tespit edilmesi halinde, harcın ek ücreti bu kişilerin her birinin ayrı ayrı dikkatine sunulur. Dolaylı temsilcinin sorumluluğunun 6'ncı madde hükümlerine göre belirlenmesi halinde, gelir eksikliği durumunda da ilgililere bildirilir.

(…) (3) (…) Dolaylı temsil yükümlülüğünün tesis edildiği durumlarda, gümrük müşavirinin bir tüzel kişilik bünyesinde çalışması halinde, gelir eksikliği ilgili tüzel kişiye de bildirilir.

(4) Yükümlülerden birinin kaybedeceği kârın tazmin edilmesi halinde diğer borçluların da sorumluluğu sona erer... (Gümrük Genel Tebliği, Tahsilât İşlemleri seri no:2. (2014). T.C. Resmî Gazete, 28889, 21 Ocak 2014).

"Dolaylı temsilde sorumluluk" kenar başlıklı 6'ncı maddesine göre;

(1) Gümrük Kanunu'nun 181 inci maddesinin ikinci kısmı hükümlerine göre dolaylı temsilcinin beyannamede kullanılan bilgilerin güvenilmez olduğunu bildiği veya mesleği ve örf ve adetleri gereği bilmesi gerektiği haller belirlenirken;

a) Gümrük beyannamelerinin beyannamenin hazırlanmasına esas alınan belge ve bilgilerle örtüşmemesi,

b) Gümrük beyannamesine ekli belgeler arasında bir çelişki olması durumunda, gümrük müşaviri elindeki kaynaklarla bu konuyu incelememişse,

c) Gümrük beyannamesine eklenen sahte, yanlış veya hatalı belgeleri ayrı bir kontrole ihtiyaç duymadan tanıyabilme,

d) Gümrük beyannamesine ekli belgeler, ulusal ve uluslararası mevzuatın öngördüğü şekil veya şartlara uymamaktadır.

e) Beyan kapsamındaki eşyanın cinsi, cinsi ve kalitesi herhangi bir analiz veya detaylı muayeneye gerek kalmaksızın fiziki muayene ile belirlenebilmesine rağmen tarife, gümrük vergileri veya vergi dışı tedbirlerin ödenmemesi veya ödenmemesi veya beyannameye eşlik eden belgelerde yer alan bilgilerden. Vergi kaybına neden olan bir işleme ilişkin olarak, Gümrük Kanunu'nun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde sorumluluk belirlenmesi şartıyla; Gümrük Kanunu, 21 Mart 2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve ilgili diğer kanunlar kapsamında cezai takibat başlatılmasına ilişkin bir ihbar, ihbar veya iddianamenin varlığı araştırılmaktadır. Bu durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi halinde, çıkarları dolaylı olarak temsil etmeye yetkili kişiler müştereken ve müteselsilen sorumludur... (Gümrük Genel Tebliği, Tahsilât İşlemleri seri no:2. (2014). T.C. Resmî Gazete, 28889, 21 Ocak 2014).

"Para cezası kararlarının düzenlenmesi ve tebliği" kenar başlıklı 7'nci maddesine göre; *"(...) (3) Tüzel kişi sıfatıyla hareket eden dolaylı bir temsilci tarafından para cezası gerektiren bir fiilin işlenmesi halinde, cezanın tahsil edildiği ilgili tüzel kişiye bildirilir."*

"İştirak" kenar başlıklı 8'inci maddesine göre;

(1) 30 Mart 2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14'üncü maddesinin birinci fıkrası hükümlerinin uygulanabilmesi için cezaya konu fiil kasten işlenmiştir.

(2) Katılımın gerçekleştiği tespit edilirse cezai işlem uygulanacak ve ilgililere ayrıca bildirilecektir.

(3) Dolaylı temsilcilerin vergilendirilebilir suçlara karışması değerlendirilirken, bu Tebliğin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında sayılan durumların kasıtlı sebep olup olmadığı dikkate alınır.

(4) Vergi matrahına bağlı olmayan para cezası şeklinde kabahat komisyonuna katılımın varlığı genel hükümlerle belirlenir. (Gümrük Genel Tebliği, Tahsilât İşlemleri seri no:2. (2014). T.C. Resmî Gazete, 28889, 21 Ocak 2014).

31.03.2005 tarihli ve 25772 mükerrer sayılı R.G.' de yayımlanan 30.03.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun "iştirak" kenar başlıklı 14'üncü maddesine göre;

(1) Bir kabahatin işlenmesine birden fazla kişi karışmışsa, bu kişilerin her birine suçlu olarak idarî para cezası verilir.

(2) Özel infazcı sıfatının talep edilmesi halinde, suça iştirak eden ve infaz mertebesine sahip olmayan kişiye de idarî para cezası verilir.

(3) Bir kabahate iştirak etmek için kasten ve hukuka aykırı bir fiil işlemek yeterlidir. Suçun işlenmesine katılan kişiye, suçlu olup olmadığına bakılmaksızın idarî para cezası verilir.

(4) Kanunda özel suç suçu ve başkaları için kabahat olarak tanımlanan bir fiilin, bu niteliklere sahip veya bu niteliklere sahip olmayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde, suça iştirak hükümleri uygulanır. (Kabahatler Kanunu. (2005). T.C. Resmî Gazete, 25772, 31 Mart 2005).

Ceza verilmesinden sorumlu olan kişi, duruma göre antrepo işleticisi, gemi kaptanı veya vekili değil, rejim beyanının yapıldığı andan itibaren beyan sahibidir. Beyannameyi imha etmeye yetkili kişiler de gümrük yaptırımlarından sorumludur. Gümrük müşavirlerine uygulanan para cezaları ağırlıklı olarak imzalı beyannamelerle ilgilidir. Dolaylı temsil durumunda, gümrük müşavirlerinin beyanname verdiği kişilerle birlikte beyannameden doğan cezai sorumluluğu üstleneceği anlaşılmaktadır. Koşullar yerine getirilirse gümrük müşavirleri de para cezasına çarptırılır.

"Gümrük müşavirinin yükümlülükleri" kenar başlıklı 563'üncü maddesine göre;

(1) Gümrük müşavirleri, beyannamede belirtilen bilgilerin ve beyannameye ekli belgelerin doğruluğuna ve imzaladıkları beyannameye karşı yaptırım uygulanmasına ilişkin olarak ilgili rejimin gerektirdiği tüm yükümlülüklere uymakla yükümlüdürler. Kanunun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla sorumludur.

(2) Gümrük müşavirleri; ruhsat numarası, şirket adı, imza izahnamesi, ticaret sicili bülteni vb. Bilgi ve belgelerde değişiklik olması durumunda bir hafta içinde gümrük müşavirlik birliklerine bildirirler. İlgili bilgi ve belgeler, dernekler tarafından en geç bir hafta içinde ilgili birime gönderilir. Değişiklik olmaması halinde her yılın ikinci ayında Gümrük Müşavirliği ile Genel Müdürlüğe yazılı olarak bildirilir.

(3) Gümrük müşavirleri, danışman yardımcılarına ve stajyerlerine fesih belgesi düzenler ve bu belgeyi kendileriyle çalışmaya başlayanlardan isterler. Bu hüküm, gümrük müşavir yardımcıları ve acemi kursiyerler için geçerli değildir. Müşavir yardımcıları ve kursiyerlerin giriş çıkışları, Bir hafta içinde Gümrük Müşavirliği ve bağlı oldukları Gümrük ve Koruma Dairesi Başkanlığı tarafından bir hafta içinde Gümrük Müşavirleri Birliğine yazılı olarak bildirilir. Bu bildirimlere, sigortalının sigorta makamları tarafından onaylanmış çalışma belgesinin bir kopyası eşlik eder. Bir ve iki yıllık zorunlu staj ve gümrük müşavir yardımcıları hesaplanırken sigortalı olarak işe başlama tarihi ve sigortalı olarak çalışma süresi dikkate alınır.

(4) Herhangi bir gümrük müşavirlik şirketine bağlı olmaksızın, dolaylı temsilci sıfatıyla gümrük işlemlerini bağımsız olarak takip eden gümrük müşavirleri, elde edecekleri her türlü gelir için hesaplarında talep ettikleri kişi, kuruluş veya taşıyıcıya serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadırlar. Başka hiçbir şirket veya kişi, bu kişilerin yaptığı hizmetler karşılığında fatura, makbuz ve benzeri belge düzenleyemez.

(5) Firmaların, aldıkları hizmetler karşılığında alacakları gelirler için gümrük beyannamesinde hesaplarına beyan ettikleri kişi veya kuruluşlara şirketleri

adına fatura kesmeleri ve bunu muhasebe kayıtlarına yansıtmaları gerekmektedir.

(6) Gümrük müşavirleri mesleki faaliyetlerine bireysel olarak veya tüzel kişilik oluşturarak devam edebilirler. Tüzel kişi ve ortak olan gümrük müşavirleri, şahıs olarak mesleki faaliyetlerde bulunamazlar. Müşavir yardımcıları, gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilerin ortakları da olabilir. Gümrük müşavirleri ve müşavir yardımcıları dışındaki kişiler gümrük müşavirliği yapacak tüzel kişilere ortak olamazlar. Gümrük müşavirleri tarafından kurulan tüzel kişilerin dolaylı temsilci olarak hareket edebilmeleri için Kanunun 5 inci maddesine göre anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin ve limitet şirket başkanlarının şirkete üye olması gerekir. Tüzel kişileri temsil ve ilzama yetkili şirket ortağı dışındaki üçüncü kişilere sadece sınırlı temsil yetkisi verilebilir. (GY, 2009, m.563).

Gümrük müşavirlerinin birçok görev ve sorumlulukları vardır. Dolaylı temsil yoluyla temsil ettikleri maliklerin vergi kayıplarından doğan vergi ve cezaların ödenmemesi konusunda çeşitli sorumlulukları bulunmaktadır. Ayrıca ifadelerinden dolayı kaçakçılık kanununa göre yargılanabilirler. Ayrıca yaptıkları işlerle ilgili gümrük mevzuatına göre disiplin cezasına tabi tutulurlar. Bu nedenle mesleki faaliyetlerini icra etme hakkından bazen geçici veya kalıcı olarak mahrum kalabilmektedirler.

Gümrük Yönetmeliğinin "Kanunun 241 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Uyarınca Usulsüzlük Cezasını Gerektiren Fiiller" başlıklı 82 No.lu Eki'nde yer alan; (GY, 2009, Ek:82).

Gümrük Kanunu'nun 229'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *"1. Gümrük müşavirleri tebligat adreslerinde kullanılacak işyerlerini yerin sahibi olan Gümrük ve Hukuk Genel Müdürlüğü'ne yazılı olarak bildirir"*. (GK, 1999, m.229).

Gümrük Kanunu'nun 230'uncu maddesine göre;

Gümrük müşavirleri, ticari veya hukuki defterler, vekaletnameler ve sözleşmeler; İşleriyle ilgili olarak yazdıkları veya aldıkları mektup, faks,

telgraf ve benzeri belgelerin asılları ve suretleri ile onlar tarafından düzenlenen fatura, makbuz ve harcama belgelerinin asılları ve suretleri, özel hükümler; gümrük müfettişi, gümrük müfettiş yardımcısı, kontrolör, stajyer kontrolör ve gümrük idaresi yetkili ve görevlilerine sunmak; İncelenip incelenmelerine izin vermek ve gerekirse yukarıdaki görevlilere yazılı talep üzerine teslim etmekle yükümlüdürler. (GK, 1999, m.230).

Gümrük Yönetmeliği'nin "Muayenede bulunacaklar" kenar başlıklı 188'inci maddesine göre;

(1) Beyan edilen malların muayenesi ve numune alınması, atanmış bir denetçi tarafından usulüne uygun olarak yapılacaktır. Teknik gereklilik ve idari denetime ihtiyaç duyulması halinde, numune alma işlemine beyan sahibi veya temsilcisi katılır.

(2) Müfettişler, malları konteynerlerinden çıkarmak, yerleştirmek veya numune almaktan sorumlu zabitin görevini kolaylaştırmak için gerekli her türlü yardımı sağlayacaktır. (GY, 2009, m.188).

Gümrük Yönetmeliği'nin "İkinci muayene" kenar başlıklı 191'inci maddesine göre;

"(1) Kanunun 65 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan yeniden incelemede malikin veya temsilcisinin hazır bulunması gerekebilir.

(2) Denetim sonuçları bilgisayar sistemine kaydedilir ve imzalanır". (GY, 2009, m.191).

Gümrük Yönetmeliği'nin "Eşyanın muayene edilmesi" kenar başlıklı 88'inci maddesine göre; *"(1) Geçici depolama alanlarındaki mallar, beyannameye uygunluk açısından veya gerekli görülen herhangi bir zamanda muayene yetkilileri tarafından kontrol edilir. Gerektiğinde geçici depolama tesisi sahibinin veya temsilcisinin veya personelinin mevcudiyeti doğrulamaya dâhil edilebilir"*. (GY, 2009, m.88).

Gümrük Yönetmeliği'nin "Geçici çıkış işlemleri" kenar başlıklı 92'nci maddesine göre;

> (1) Analiz, ölçüm ve düzeltici kontrol için gönderme kararı ile bağlantılı olarak geçici depolama yerlerinden geçici olarak ihraç edilen mallar için, gümrük makamının bir yetkilisi tarafından bir uzman veya benzeri bir yere talepte bulunulur ve bu rapor malların iadesini takip etmek için geçici depolama yerinde tutulur.
>
> (2) Malları tanımlamak için bu rapor, gümrük ve tarife istatistiklerinin pozisyonlarını ve miktarlarını gösterir. Gerekirse, mallar mühürlenebilir.
>
> (3) Eşya, sahibi veya vekilleri ve beraberindeki gümrük idaresi yetkilisi tarafından imzalanmış yetkili bir kişi nezaretinde geçici depolama yerine bırakılmaları dikkate alınarak varış yerine gönderilir. (GY, 2009, m.92).

"Kesin çıkış işlemleri" kenar başlıklı 94'üncü maddesine göre; *"(1) Sistem gümrüklemenin tamamlandığını belirledikten sonra bilgisayar sistemi çıkışa izin verir ve mal sahibi, temsilcisi veya mal sahibi tarafından yetkilendirilmiş başka bir kişi malları teslim alma izni alır"*. (GY, 2009, m.94).

Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesinin 10. fıkrasına göre; *"10. Gümrük Müşavirlerinin iş ve işlemleri karşılığında alacakları asgari ücreti gösteren ve Gümrük Müşavirlik Birlikleri tarafından takvim yılı bazında belirlenen Asgari Ücret Tarifesi, Gümrük Müşavirlerinin onayı ile yürürlüğe girer"*. (GK, 1999, geçici m.6).

Gümrük müşavirleri hizmetlerini ücretli olarak sunarlar. Belirtilen maaş asgari ücret oranı tutarında belirlenir ve gümrük müşavirlerinin bu orana uyması zorunludur.

Asgari ücret tarifesi; Gümrük Kanunu'nun geçici 6. bölümünün 10. paragrafında düzenlenmiştir. Gümrük müşaviri tarafından yetkilendirilen gümrük müşavirinin ücretine ilişkin asgari tarife esaslarını düzenlemek ve yıllık asgari ücret tarifesini belirlemek üzere Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl Resmî Gazetede yayımlanır.

Gümrük Yönetmeliğinin "Kanunun 241 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Uyarınca Usulsüzlük Cezasını Gerektiren Fiiller" başlıklı 82 No.lu Eki'nde yer alan;

"Gümrük Kanunu'nun Geçici 6'ncı maddesinin onuncu fıkrası uyarınca uygun bulunan Asgari Ücret Tarifesine uyulmaması (Her bir Asgari Ücret Tarifesi konusu itibariyle ayrı ayrı) hallerinde, Gümrük Kanunu'nun 241. maddesinin 1. fıkrası uyarınca usulsüzlük cezası uygulanmaktadır" (GY, 2009, Ek:82).

Gümrük Kanunu geçici 6. maddesinin 2. fıkrasına göre;

> 2. Gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı mesleğinin haysiyet ve şerefine aykırı hareket eden, görevini yapmayan veya ifa etmeyenlere, durumun niteliğine ve ağırlığına göre aşağıda tanımlanan şekilde gümrük müşavirliği hizmeti verilmesi zorunludur. Görevlerini uygunsuz veya görevlerinin gerektirdiği güvene aykırı hareket ederler. Disiplin işlemi uygulanır... (GK, 1999, geçici m.6).

Gümrük müşavirleri ve müşavir yardımcıları ile disiplin yaptırımı uygulayabilecek kişi ve/veya disiplin kurullarına uygulanan disiplin yaptırımları, disiplin cezaları uygulanırken dikkate alınması gereken durumlar ve/veya hususlar ve bu yaptırımların uygulanması geçici bir madde ile düzenlenir.

"Gümrük Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile değişik geçici 6'ncı maddesinin 9'uncu fıkrasına göre;

> 9. Gerektiğinde Bakanlık müfettişleri, gümrük ve dış ticaret bölge müdürleri, gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları, bu Kanuna ve gümrük alanında uygulanacak mevzuat hükümlerine aykırı hareketler için izin verirler. Gümrüklerde takip çalışmaları en fazla altı ay süreyle yapılamaz. Bu durum, izin belgesinin alınmasından sonraki gün gerekçesi ile birlikte Bakanlığa bildirilir. İzinleri bu şekilde iptal edilenlerin mesleki faaliyetlerinden geçici olarak uzaklaştırılmaları halinde, izinlerinin sınırlama olarak kabul edildiği süreler cezadan mahsup edilir. 3713 sayılı Kanun'a göre kovuşturma tamamlanana kadar kovuşturma yapılan kişilerin izinleri ihtiyati tedbir olarak geri alınır. (GK, 1999, geçici m.6).

Gümrük mevzuatına aykırı olduğu tespit edilen gümrük müşavirleri ve müşavir yardımcıları için ihtiyati tedbir olarak geçici izinler alınabilir. Ayrıca Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yargılanan kişilerin izinleri, kovuşturma veya yargılama aşaması tamamlanıncaya kadar ihtiyati tedbir olarak geri alınabilir.

Gümrük Yönetmeliğinin 563'üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarına göre;

> (4) Herhangi bir gümrük müşavirlik şirketine bağlı olmaksızın, dolaylı temsilci sıfatıyla gümrük işlemlerini bağımsız olarak takip eden gümrük müşavirleri, elde edecekleri her türlü gelir için hesaplarında talep ettikleri kişi, kuruluş veya taşıyıcıya serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadırlar. Başka hiçbir şirket veya kişi, bu kişilerin yaptığı hizmetler karşılığında fatura, makbuz ve benzeri belge düzenleyemez.
>
> (5) Firmaların, aldıkları hizmetler karşılığında elde edecekleri gelirler için gümrük beyannamesi ile beyan ettikleri kişi veya kuruluşlara şirketleri adına fatura kesmeleri ve bunu muhasebe kayıtlarına yansıtmaları gerekmektedir. (GY, 2009, m.563).

Gümrük Yönetmeliğinin 564. Maddesi "Çalışma yeri" ne göre;

> (1) Gümrük müşavirleri adreslerini ve işyerlerini yerin ait olduğu gümrük ve güvenlik makamlarına ve ilgili gümrük müşavirleri birliğine tebligat için yazılı olarak verirler. Birden fazla gümrük müşaviri tüzel kişiliğin oluşturulması için çalışıyorsa, ilgili daireye ve sendikaya da bildirimde bulunurlar.
>
> (2) Gümrük müşavirlerinin işyeri, ikametgâhlarının bulunmadığı yerlerde ve gümrükle ilgili konularda bildirimde bulunacakları yerlerde ve gümrük idaresinin bulunduğu yerde bir merkez veya ana ofisin bulunmadığı yerlerde daimî sayılır.
>
> (3) Diğer bölge müdürlüklerindeki çalışmalarını ve işyeri dışındaki bağlantılarını izlemek isteyen gümrük müşavirleri, iş takibine geçmeden önce ilgili gümrük idaresine haber verir.

(4) Müsteşarlık tarafından verilen Gümrük Müşavirliği İzin Belgesi/Gümrük Müşavir Yardımcısı İzin Belgesi değiştirilerek işyeri değişikliği yapılabilir. (GY, 2009, m.564).

Gümrükler Genel Müdürlüğünün "Gümrük idarelerinde iş takibi" konulu 08 Mart 2011 günlü ve 2011/14 sayılı Genelgesinde;

> Diğer bölge müdürlüklerindeki çalışmalarını ve işyeri dışındaki iletişimlerini takip etmek isteyen gümrük müşavirleri, işlemin ilk aşamasında ilgili gümrük idaresine yazılı bilgi vermeli ve gümrük yardımcılarından yazılı bilgi alınabileceğini belirtmelidir. Danışman gümrük ile çalışır. Danışman; Bir sonraki geçici iş aktivitesinde bildirimlerin süresi ve sayısı gibi kriterlere bağlı olarak işleme nesnesine geçiş mümkün olmayabilir belirtilmektedir (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2011/14, 08 Mart 2011).

3.2.4 Gümrük müşavirlerinin görevleri

Gümrük Kanunu 226'ncı maddesinin 1'inci fıkrasına göre; "1. Gümrük müşavirleri her türlü gümrük işlemlerine eşlik edebilir ve tamamlayabilir". (GK, 1999, m.226).

Gümrük Yönetmeliği'nin "Gümrükte iş takibi" kenar başlıklı 561'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında; *"(3) Eşyanın sahibinden noter tasdikli vekâletnamesi bulunan gümrük müşavirlerine, gümrük idarelerinde dolaylı temsil eşlik edebilir. Ancak devlet kurum ve kuruluşları tarafından vekâletname düzenlenmesi için noter tasdiki aranmaz(...)"* (GY, 2009, m.561).

Bu nedenle gümrük müşavirleri, noter tasdikli vekâletname olmaksızın mal veya eşya sahipleri adına beyanda bulunamazlar ve diğer bazı gümrük işlemlerine eşlik edemez ve sonuçlandıramazlar.

Gümrük müşavirleri; mesleki deneyimin bilgi ve tecrübesiyle, dolaylı temsil yoluyla takip ettikleri maliklerin kendilerine verdiği bilgi ve belgelere göre eşya gümrük beyannamelerini hazırlar. Eşyanın menşei, kıymeti ve tarifesinin belirlenmesi, gümrük vergilerinin belirlenmesi ve bu vergilerin ödenmesi ile ilgili işlemleri takip ederek,

numune alma işlemlerine eşlik ederek ve gümrük işlemlerini tamamlayarak görevlerini ifa eder.

Gümrük Kanunu'nun 226'ncı maddesine göre;

> (…) 2. Gümrük müşavir yardımcısı, gümrük müşaviriyle birlikte çalışır ve onun adına gümrük makamları ile işlem yapabilir. Gümrük Müsteşarlığı, gümrük müşavirlerinin bundan sonraki faaliyetlerine kısıtlama getirmeye yetkilidir.
>
> 3. Stajyerler gümrük idarelerinde çalışmaya devam edemezler.
>
> 4. Gümrük müşavir yardımcılarının ve stajyerlerin eylem ve eylemlerinden doğan mali sorumluluk, birlikte çalıştıkları gümrük müşavirine aittir. (GK, 1999, m.226).

Gümrük Yönetmeliği'nin 561'inci maddesine göre;

> (…) (6) 561 inci maddede belirtilen malik veya kişilerce imzalanmış beyannameler ve bu beyannameler çerçevesinde eşyaya ilişkin hükümlerin uygulanması için gerekli belgeler ve söz konusu eşyanın beyan edildiği gümrük rejimi de ibraz edilebilir.
>
> (7) Gümrük müşavirinin yardımcıları, beyannameleri kontrol etmede gümrük müşavirinin yerine geçebilir, ancak hamiline gönderilen tebligatları kabul edemez ve onlar adına sözlü veya yazılı sorgulama veya itirazda bulunamazlar. Gümrük işlemleri tamamlanmış eşyayı geçici depolama yerinden veya vekâleten antrepodan çıkarabilirler.
>
> (8) Gümrük müşavir yardımcıları, gümrükte tek başına iş takibi yapamaz ve fatura kesemez. (GY, 2009, m.561).

Görüldüğü gibi kursiyerler sadece gümrük müşavirliğinde yapılan işlemleri takip etmektedirler. Yasaya göre, kursiyerler gümrük idarelerinde ve ayrıca geçici ikamet yer ve bölgelerinde çalışmaya devam edemezler.

Gümrükler Genel Müdürlüğünün "Gümrük idarelerinde iş takibi" konulu 08 Mart 2011 günlü ve 2011/14 sayılı Genelgesine göre;

> (…) 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 5 inci maddesine göre, kişilerin gümrük mevzuatında öngörülen tasarruf ve işlemlerin yapılması amacıyla gümrük idarelerinde çalışmak üzere kayyım atama hakları vardır.
>
> Kanunun 225 inci maddesine göre, eşyanın gümrükleme veya kullanım rejimine tabi tutulması işlemleri, eşya sahipleri ve onlar adına hareket eden kişilerin doğrudan refakatinde ve dolaylı olarak gümrük idareleri tarafından gerçekleştirilir.
>
> (…) öte yandan, yetkisiz kişilerin iş takibi amacıyla gümrüğe girmesine izin verilmez.
>
> (…) gümrük alanında danışmanlık hizmeti veren şirketlerde çalışan ve 2000/35 Sayılı Genelgeye kayıtlı stajyerler;
>
> Çalıştıkları gümrük müşavirliği firması, ilişkili oldukları gümrük müşavirleri/gümrük müşavir yardımcıları ile ilgili gerekli belge ve belgeleri sağlamak,
>
> Gümrük müşavir yardımcısının görevleri arasında yer alan iş ve işlemler dışında, beyanname doldurma talimatı ve örneği ekinde fotoğraflı stajyer kartının (Ek: 1-2) ibraz edilmesi uygun görülmüştür. İmzalı belgeler. İthalatlarının ve gümrük makamlarına iadelerinin sağlanması... (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2011/14, 08 Mart 2011).

Bu nedenle gümrük müşavirleri, danışman yardımcılarının ve stajyerlerinin çalışmaları ve eğitimleri sırasındaki tüm faaliyetlerinden sorumludur.

3.2.5 Gümrük müşaviri olabilme şartları

Gümrük müşavirliği mesleği gümrük hukuku ve/veya dış ticaret hukuku alanında bilgi ve deneyim gerektirirken, gümrük müşavirliği için Gümrük Kanunu'nun 227 ve 228. maddelerinde belirtilen şartların da sağlanması gerekmektedir.

Gümrük Kanunu'nun 227. maddesine göre;

1. Gümrük müşaviri olabilecek kişilerin aşağıdaki şartları taşıması gerekmektedir.

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak,

b) Medeni hakları kullanmak,

c) Kamu haklarından mahrum kalmamak,

d) İhmalden doğan suçlar hariç olmak üzere; Kaçakçılık, zimmete para geçirme, zimmete para geçirme, zimmete para geçirme, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hayali iflas, yalan yere yemin etme, cezai kovuşturma, karalama gibi af, beş yıldan fazla hapis veya onursuzluk kapsamında dahi olsa. Suçlar. 4 Aralık 1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası uyarınca, resmi ihale ve satın almalarda dolandırıcılık, suç gelirlerinin aklanması, terörün finansmanı, devlet sırlarının ifşa edilmesi, vergi kaçakçılığı veya vergi ödemeye teşebbüs suçlarından mahkûmiyet bulunmamaktadır.

e) Bir ceza veya disiplin soruşturması sonucunda kamu görevinden ihraç edilmemesi,

f) i) Hukuk, ekonomi, finans, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi, siyaset bilimi ve endüstri mühendisliği fakülte ve yüksekokullarından veya denkliği bir yükseköğretim kurumu tarafından onaylanmış yabancı yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

g) ii) Lisans düzeyinde diğer eğitim kurumlarından mezun olduktan sonra, (i) bendinde belirtilen disiplinlerde yüksek lisans derecesine sahip olmak veya ön lisans, gümrük, dış ticaret ve Avrupa Birliği alanlarında ihtisas programı olan meslek yüksekokullarından mezun olmak,

h) Gümrük müşaviri ile bir yıl staj yaptıktan sonra,

(2) Gümrük mevzuatı ve gümrüklerle ilgili ekonomik, ticari ve mali konularda sınavı başarıyla geçmek,

(3) a) Gümrük idaresinde en az on beş yıl çalışıp da görevlerinden istifa ederek veya emekli olarak ayrılan memurlardan 1 inci fıkradaki koşulları taşıyanlar, staj koşulu aranmaksızın gümrük müşavir yardımcısı sınavına girebilirler.

b) Gümrük idaresi organlarında en az on beş yıl çalışmış ve üç yıl gümrük müfettişi, gümrük şefi ve gümrük başyardımcısı pozisyonlarında çalışmış olanlar ile emekli olmuş veya şartları taşıyanlar Bu Kuralların birinci fıkrasında belirtilenler, gümrük yardımcısına tabidir.

4. Yukarıdaki şartları sağlayanlar için Gümrük Müsteşarlığı, gerekli başvuru belgelerini tamamladıktan sonra altmış gün içinde Gümrük Müşavirliği Belgesi düzenler. Gümrük müşavir yardımcıları ancak bu izni aldıktan sonra mesleki faaliyetlerde bulunabilirler. (GK, 1999, m.227).

Gümrük Kanunu'nun 228. maddesine göre;

1. 227'nci maddenin birinci fıkrasının (ii) bendi hariç olmak üzere, aynı fıkrada belirtilen şartları sağlayanlar ile gümrük kanun ve örf ve adetlerine ilişkin ekonomik, ticari ve mali konularda yapılan sınavı başarı ile geçenler; İki yıl gümrük müşavir yardımcısı olarak gümrük müşavirliği yapabilirler.

2. a) Gümrük idaresinde on yıl çalışmış ve üç yıl şube başkanlığı, gümrük şefliği, gümrük kontrol şefliği, gümrük baş yardımcılığı ve gümrük şef yardımcılığı görevlerinde bulunanlar görevlerinden istifa etmiş veya 227'nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara sahip olanlar, herhangi bir şartı sağlamadan emekli olabilir veya staj sınavına girebilirler. Bu kişilere başvuruları üzerine sınavsız ve stajsız gümrük müşavirliği faaliyet izni verilir.

b) Gümrük şefi, gümrük müfettişi, gümrük uzmanı, kontrolör, gümrük müfettişi, daire başkanı ve üzeri gibi yukarıdaki şartları taşımaları halinde en az on yıl süreyle gümrük idaresindeki görevinden ayrılan veya ayrılan kişiler. 227'nci maddenin birinci fıkrası ve staj şartları ne olursa olsun gümrük müşavirliği yapabilirler.

> 3. Gümrük Müşavirliği Yetki Belgesi, gerekli başvuru belgelerinin tamamlanmasını müteakip altmış gün içinde 1. ve 2. fıkralarda belirtilen şartları taşıyanlara Müsteşarlıkça düzenlenir. Gümrük müşavirleri ancak bu izni aldıktan sonra mesleki faaliyetlerde bulunabilirler. (GK, 1999, m.228).

Gümrük Yönetmeliği'nin "Gümrük müşavirlerine ve müşavir yardımcılarına verilecek belgeler ve tutulacak sicil kayıtları" kenar başlıklı 573'üncü maddesine göre;

> (1) Başarılı Gümrük Müşavirleri ve Gümrük Müşavir Yardımcıları, Müsteşarlığın istediği belgelerle birlikte ilgili Gümrük Müşavirleri Birliği'ne başvurur. Bu belgelerin Birlik tarafından Müsteşarlığa teslimi üzerine, Müsteşarlık fotoğraf çekilmesine izin verir. Bu kişiler ancak izinlerini aldıktan sonra mesleki faaliyetlerde bulunabilirler.
>
> (2) Fotoğraflar gümrükte görülebilmesi için üzerlerinde saklanır.
>
> (3) Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları için fotoğraf defteri merkezde ve müşavirlerin görev yeri olan ofiste tutulur.
>
> (4) Gümrük müşavirlerine verilen yetki belgeleri, 492 sayılı Gümrük Vergisi Kanunu uyarınca lisans ücretine tabidir.
>
> (5) Sınavsız gümrük müşavirliği ve gümrük müşavirliği yapabilecek kişilerden Gümrük Müşaviri Faaliyet İzni veya Gümrük Müşavir Yardımcısı İzni almak isteyenlerin izin başvuruları bölgedeki Gümrük Müşavirleri Birliği aracılığıyla yapılır. Nerede çalışmayı seçerlerse seçsinler, kendi adlarına düzenlenen Yetki Belgesi aynı dernek aracılığıyla kişiye teslim edilir. (GY, 2009, m.573).

Kararda belirtildiği üzere, gümrük idarelerinde en az on yıl çalışmış olan kişiler sınavsız ve stajsız gümrük müşavirliği yapabilirler.

Gümrük müşavirlerinin işyerleri, izinlerinin iptali, müşavirlik mesleğine giriş, sınav konuları, değerlendirme konuları, mesleki yeterlilik sınavları ve tescil kayıtları Gümrük Yönetmeliğinin 564 ve 573 üncü maddelerinde düzenlenir. .

Gümrük idarelerinin dolaylı temsilcisi sıfatıyla gümrük müşavirleri tarafından yapılacak beyannameler için; Gümrük beyannamelerinin bilgisayar veya bilgisayar ortamında gümrük idaresine sunulmasını sağlayan BİLGE Bilgisayarlı Gümrük Sisteminin kullanıcı kodu ve şifresine sahip olmaları gerekmektedir.

Gümrük Yönetmeliğinin 561. maddesine göre;

> (…) (4) Gümrük idareleri nezdinde doğrudan temsil yoluyla bir işletmeye refakat ederken aşağıdaki hükümler uygulanır.
>
> (…) b) İşi doğrudan temsil yoluyla takip edecek kişilerin gümrük işlemleri için gerekli BİLGE kullanıcı kodu taleplerinde ilgili gümrük idaresi tarafından (a) bendinde belirtilen belgeler istenir. Belgelerin bulunmaması veya eksik verilmesi durumunda ilgili kişilere kullanıcı kodu verilmemekte veya bloke edilmektedir... (GY, 2009, m.561).

3.3 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği

3.3.1 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğinin tarihçesi

Türkiye, dış ticaretini daha hızlı ve verimli bir şekilde artırmak amacıyla 1 Ocak 1996 tarihinde AB ile bir anlaşma imzalayarak Gümrük Birliği'ne katılmıştır. Bu olayla birlikte dış ticaret hacmimiz artmış buna bağlı olarak gümrük işlemlerinin yoğunluğu da artmıştır. Gümrük işlemlerinin bu şekilde artması ve genişlemesi ile eski gümrük kontrolü ve dış ticaret yöntemleri ile baş etmek mümkün değildir. Gümrük idaresinin asli görevleri olan vergi tahsilatı, kaçakçılığın önlenmesi ve dış ticaret işlemlerinin güvenliği konularında mevcut personelin disipline edilmesi ve eğitilmesi yeni dış ticaret ve gümrük uygulamalarını gerektirmektedir.

Türkiye ve AB üyesi ülkelerdeki dış ticaret hacmi ve gümrük personeli sayısı dikkate alındığında, Türkiye'nin aynı potansiyel yükü daha az personelle karşılamaya çalıştığı açıktır. Antrepoların kontrolü gümrük memurları tarafından yapıldığından ve gümrük memuru idare olarak birden fazla antrepodan sorumlu olduğundan, özellikle antrepolarda eşyanın giriş çıkış kontrolünü ilgili memur yapamamaktadır.

Gümrük memuru sayısının sınırlı olması, mevcut idari prosedürlerle antrepo denetimlerinin yapılmasının zorluğu ve gümrük işlemlerine uyulmasının önündeki bürokratik engeller nedeniyle 2008 yılında yeminli mali müşavirlik sistemine benzer bir gümrük müşavirliği ortaya çıkmıştır. AB ile uyumun sağlanması. Gümrük idaresi tarafından daha önce yürütülen bazı gümrükleme işlemleri, gümrük mevzuatını doğru ve eksiksiz uygulamayı ve yönetmelikte belirtilen şartlara uymayı taahhüt eden yetkili gümrük müşavirlerine devredilmiştir.

İthalatın artmasıyla birlikte depo sayısı da arttı. Söz konusu antrepoların gümrük idaresinden uzaklığı, çalışan personelin bilgisizliği ve deneyimsizliği, gümrük idarelerindeki iş yükü ve bu gerilimden dolayı yetkililerin iş yükü, cari işlemlerin hızlı ve mevzuata uygun olarak sonuçlandırılamaması. Mevzuat. Mevzuat, antrepolar amacına ve özgünlüğüne hizmet edemediğinden yetkili gümrük müşavirini zorunlu kılmaktadır.

Bu yeni kural sonucunda; Gümrük Kanunu ve anılan Yönetmelik esas alınarak 19 Ocak 2008 tarih ve 26761 sayılı Resmî Gazete ‘de yayımlanan Ortak Gümrük Tebliği; Seri numarası 1, Gümrük Müşavirinin 27925 sayılı Gümrük Genel Tebliği ve Resmî Gazete ‘de yayımlanarak yürürlüğe giren 2 numaralı seri numarasıdır.

2008 yılında Resmî Gazete ‘de yayımlanan 60 Sayılı Tebliğ ile yürürlüğe giren Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri, 2011 yılında yayınlanan 2 Sayılı Tebliğ'e bazı değişiklikler ve eklemeler yaparak süreci sürdürmüştür. 2014 yılı sonuna kadar yürürlükte olan sistem, uygulamada bazı suistimallerin yanı sıra ilgili yetkili gümrük müşavir ve yardımcılarının sadakat ve ihmallerine yol açarak, yasadışı işlemlere ve yolsuzluğa yol açmıştır. Bu duruma bağlı olarak bakanlığın yetkili gümrük müşavirine karşı tutumu değişti ve yetkililer bu oluşumu neredeyse tamamen ortadan kaldırmak için bir fikir oluşturmuştur.

Danıştay, bu süre içinde alınan idari işlem ve kararların ilgili bölümlerinin iptalini ve askıya alınmasını yasakladı. Bu sürecin bir kısmı halen devam etmekte olup, ilgili maddelerin uygulanmasına 2015 yılında oybirliği ile son verilmiştir. İcra erteleme kararı ile ilgili olarak yetkili gümrük müşavirleri ve gümrük memurları tarafından ortaklaşa yürütülecek bir antrepo inceleme süreci başlatılmıştır.

2015 yılı ortalarından sonra yargıda olumlu kararların alınması, bakanlıkların birleşmesi ve değişmesi ile yetkili gümrük müşavirlerine yönelik olumsuz tutum değişmeye başlamıştır. Yasal dayanağı Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği'nin 10'uncu ve 226'ncı maddeleri ve bunlara dayalı olarak düzenlenen hükümler olan mesleğin tamamen ortadan kaldırılması yerine, uygulamanın daha verimli ve etkin veya işlevsel hale getirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

3.3.2 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sistemi

19 Ocak 2008 tarih ve 26890 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 No'lu Yetkili Gümrük Müşavirleri Genel Tebliği ve 05 Mayıs 2011 tarih ve 27925 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Gümrük Tebliği'ne ilişkin açıklama, çalışmasını sağlamaya zorlar. 2. seri ile varılan anlaşmalardan sonra müşavirlik gümrük mevzuatına veya kanununa girmiş ve bazı zorluklara rağmen günümüze kadar gelmiştir. Bu meslek ile gümrük işlemlerini uygulamada takip etmeye, gümrük tespit işlemlerini ve diğer gümrük işlemlerini eksiksiz ve doğru bir şekilde yürütmeye çalışmıştır.

Gümrük Yönetmeliğinin 694'üncü maddesinin birinci fıkrasına istinaden; R.G. Maliyet etkin rejimlerin, nihai kullanımların, basitleştirilmiş usul ve uygulamaların ve diğer bazı gümrük usul ve usullerinin doğru uygulanmasını sağlamak için gerekli tanımlar ile bu iş ve usullerin ifasına ilişkin usul ve esaslar. 19 Ocak 2008 tarih ve 26761 seri numaralı Resmî Gazete' de. 1 Yetkili Gümrük Müşavirleri, Seri No: 60 ve Seri No: 60 ve 26890 sayılı Gümrük Yönetmeliği uyarınca yayımlanmıştır.

Yetkili gümrük müşavirinin seri numarası: 2 Ortak gümrük mesajı ve R.G. 05.05.2011 tarih ve 27925 sayılı yetkilendirilmiş gümrük müşavirlik sisteminin etkin ve verimli çalışmasını sağlayan hükümler bulunmakta olup; R.G.' de yayınlanan Genel Gümrük Tebliği, 19.01.2008 tarih ve 26761 sayılı Genel Gümrük Tebliği'nde yayınlanan 2 No' lu Genel Gümrük Tebliği ve 60 No' lu Genel Gümrük Tebliği (Mülga Gümrük Genel Tebliği, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği seri no: 2). (2011). T.C. Resmî Gazete, 27925, 05 Mayıs 2011).

R..G. 05/05/2011 tarih ve 27925 sayılı; 01.09.2012 tarih ve 28398 Sayılı Genel Tebliğde yayımlanan Genel Gümrük Tebliği, Yetkili Gümrük Müşavirliği Seri No:3

Yetkili Gümrük Müşavirliği R.G. Yetkili Gümrük Müşaviri Seri No 2 Seri No 4 Seri No 4 Yetkili Gümrük Müşavirinin Seri No 2 Tebliği 3. (2012) Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazetesi, 28398, 01 Eylül 2012 ve Genel Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Gümrükte, Gümrük Müşaviri Seri Numarası: 2), yetkili gümrük müşavirinin seri numarası: 4. (2013). T.R. Resmî Gazete, 28858, 21 Aralık 2013).

Ortak Gümrük Rejiminde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Yetkili Gümrük Müşaviri, Seri No. 2, R. G. 02.12.2014 tarihli yetkili gümrük müşaviri, seri numarası: 5; Yetkili gümrük müşavirlerinin faaliyet hacmi veya kapsamı daralmaktadır. Bu Tebliğ ile yapılan değişiklikler uyarınca, eşyanın ithalat ve ihracatına ilişkin işlemlerin tamamlanmasının ardından, ilgili makamlarca yapılan kontrol sonuçlarına göre gümrük muayenesi sonlandırılır (AN6); altı ay boyunca depolardaki stokların belirlenmesi (AN7); Gümrük yükümlülüğünün sona ermesinden sonra ilgili makamlarca yapılan denetimlerin sonuçlarına göre, eşyanın ortak antrepolara ithalatı ve ihracatı ile gümrük kontrolünden (AN8) geçişine ve eşyanın gümrükten çıkarılmasına yönelik işlemlerin tespiti şüphelidir. Depolama moduna (AN9). (Mülga Gümrük Genel Tebliği, Seri No: 2 Gümrük Yetkili Servisi, Seri No: 5) Gümrük Yetkili Servisi (2014). T.C. 2 Aralık 2014 tarih ve 29193 sayılı Resmî Gazete ve Gümrük Genel Müdürlüğü Genelgesi, 2014/30).

İdareler, hizmetin normlar hiyerarşisine aykırı olmayacak şekilde işleyişini sağlamak için gerekli önlemleri alma ve mevzuat değişiklikleri yapma hakkına sahiptir. Bu konuda bazı yasal ve/veya kanuni yükümlülükler veya hükümler olmakla birlikte, ihtar ile bunlardan vazgeçilmeye çalışılması hukuka aykırıdır. En yüksek yasal düzenleyici işlem olan kanun ve yönetmeliklere aykırı bildirimler yapılamaz. İdare hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde, düzenleyici yasal düzenlemelerin kendisine yüklediği yükümlülükler ancak bir düzenleyici işlem veya daha yüksek bir düzenleyici norm, karar veya işlem ile kaldırılabilir. Ayrıca, yetkili gümrük müşavirlerinin görevleri, yetki belgelerinin iptali, hukuka aykırı veya hukuka aykırı işlemlerde haklarında yapılacak işlem ve işlemler ile verilecek veya verilecek disiplin cezaları da ilgili hükümlere tabidir.

Bu idari düzenleme ile yetkili gümrük müşavirliği uygulaması tamamen ortadan kaldırılmamış olmakla birlikte, eşyanın ithalat ve ihracat sırasının yetkili gümrük

müşavirleri tarafından belirlenmesi ve antrepodaki eşya envanterinin belirlenmesi gibi gümrük işlemleri yapılmaktadır. Antrepo rejimine tabi eşyanın altı ay içinde müdürlük veya gümrük memurları tarafından kabulüne ve işlenmesine karar verilmiştir. Burada; seri No:2 Seri No:5 Gümrük Müşaviri Yetkili Gümrük Müşaviri No. Danıştay On beşinci Dairesi Ana Sözleşmesinin Askıya Alınması ve İptali (Gümrük Genel İdaresi 2014/30 Yürürlükten Kaldırma Genelgesi, 31 Aralık), 2014 ve mektup, 13099466, 14 Ocak 2016).

Konuyla ilgili; Danıştay On Beşinci Dairesi'nin 18 Aralık 2014 tarih ve 2014/9839 sayılı kararı; 2 Aralık 2014 tarihli Resmî Gazete ‘de yayımlanan 2 seri numaralı yetkili gümrük temsilcisi değişikliğine ilişkin Genel Gümrük Tebliği'nin ilgili maddeleri, 5 seri numaralı Yetkili Gümrük Müşavirinin ilgili maddelerini içermektedir. Hizmetin gereklerine, kamu yararına ve hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle oybirliği ile hizmete son verilmesine karar verilmiştir (Danıştay On Beşinci Dairesi, md: 2014/9839, 18 Aralık 2014).

Danıştay kararının uygulanmasının durdurulması sonucu ortaya çıkan yeni duruma ilişkin olarak 19 Haziran 2015 tarihli "Depo İşlemleri" ve "İşlem İzahnamesi" 2015/14 ve 2014/30 sayıları ile yayımlanmıştır. Gümrük ve Antrepo Alanında Muayene ve Muayene Faaliyetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Bu kurallarla; antrepo işlemlerinin yetkili gümrük müşavirleri ve gümrük görevlileri tarafından ortak yürütülmesine karar verilmiştir (31 Aralık 2014 tarih ve 2014/30 sayılı Genelge ile Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 19 Haziran 2015 tarih ve 2015/14 sayılı Genelgesi iptal edildi).

Durdurma kararına Bakanlığın itirazı, Danıştay'ın 16 Eylül 2015 tarih ve 2015/987 sayılı kararı ile reddedilmiş ve ardından 16 Aralık 2015 tarihinde Ticaret Bakanlığı'nın dikkatine sunulmuştur. Danıştay On beşinci Dairesi'nin cezasının infazını durdurma kararı iptal edilmiştir (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Dağıtımlı Yazı, 13099466, 14 Ocak 2016).

Danıştay On Beşinci Dairesi 2015/664. önemli olmak; Karar No: 2016/1259; yetkili gümrük müşavirinin seri numarası: 2, R.G. 1 Mart 2016 tarihinde 2 Aralık 2014 tarih ve 29193 seri numaralı Yetkili Gümrük Müşavirliği'nin ilgili maddeleri haksız olarak

yürürlükten kaldırılmıştır (Danıştay On Beşinci Dairesi, 2015/664 Md., 2016/1259 sayılı Karar).

R.G.' de yayınlanan Gümrük Yönetmeliği'nin bazı maddeleri. 07.10.2009 tarihli ve 27369 tarihli; R.G.' de yayınlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir. 30.06.2015 tarih ve 29402 sayılı bu Yönetmelikte yapılan değişiklik ile yetkili gümrük müşavirlerinin yetkileri kaldırılmaya veya yetkili gümrük müşavirlerinin tamamen kaldırılmasına çalışılmıştır (Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik. (2015). T.C. Resmî Gazete, 29402, 30 Haziran 2015).

Bu idari düzenlemenin iptali için, 30 Haziran 2018 tarihinde yayımlanan Gümrük Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin durdurulması ve/veya ilgili bölümlerinin iptali için Danıştay On beşinci Dairesine dava açılmıştır (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Dağıtımlı Yazı, 13099466, 14 Ocak 2016).

Konuyla ilgili; Danıştay On Beşinci Dairesi'nin 07 Temmuz 2015 tarih ve 2015/5712 sayılı kararı; Davaya konu olan ve danışmanların yetkilerini sona erdiren kararın ilgili Kanuna aykırı olarak düzenlenmesi nedeniyle 07/07/2015 tarihinde yürütmesinin durdurulmasına oybirliği ile karar verilmiştir (Danıştay On beşinci Daire Başkanlığı, Esas No: 2015/5712, 07 Temmuz 2015).

Burada; 07.10.2016 Tarihli Resmî Gazetede 29850 Sayılı, 07.10.2016 tarihli, 06/12 Tarihli 29850 Sayılı ve 29850 Sayılı Resmî Gazetede Yayımlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 19/ 2015 Genel Gümrük Yönetmeliğini yürürlükten kaldıran 29 Aralık 2016 tarih ve 2016/23 sayılı Genel Gümrük Genelgesi ve 2015/14 Sayılı Genelge, yetkili gümrük danışmaları için yeni kurallar getirmiştir (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2016/23, 29 Aralık 2016).

Nitekim Gümrük Genel Müdürlüğü'nün 29 Aralık 2016 tarih ve 2016/23 sayılı Genelgesinde "YGM/Depo Görevlisi Atanması"; “AN6, AN7, AN8 tespiti için bölge müdürlükleri tarafından yetkilendirilen gümrük müşaviri, iki (2) adetten fazla olmamak üzere toplam dört (4) antrepo ve bulunursa bir rapor düzenler. Bölgelerinde yeterli sayıda yetkili gümrük müşavirinin bulunmaması durumunda, gerektiğinde antrepolara

gümrük memurları görevlendirilecektir (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2016/23, 29 Aralık 2016).

07 Ekim 2009 tarih ve 27369 sayılı "Resmî Gazete’ de yayımlanan Gümrük Yönetmeliği'nin bazı maddeleri; 07 Ekim 2016 tarih ve 29850 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir. Aynı zamanda; bu idari işlemin iptali ve durdurulması için Danıştay On beşinci Dairesi'ne dava açılmıştır.

Konuyla ilgili; Danıştay On Beşinci Dairesi'nin 2016/9811 Sayılı Kararı; Davaya konu olan 07.10.2016 tarihli ve 29850 sayılı Kanun'da yayımlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in bazı maddelerinin yürütmesinin durdurulmaması oybirliği ile karar verilmiştir (Danıştay On beşinci Dairesi Başkanlığı, Esas No: 2016/9881, 09 Mart 2017).

Genel Gümrük Tebliği'nin iptalinden sonra yetkili gümrük müşavirinin seri numarası nod. 6 Sayılı Genelge ile 07 Ekim 2016 tarih ve 29850 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır. 23 Aralık 2016 tarihli 2016/12. 21"". Yetkilendirilmiş gümrük danışma sistemi ile ilgili bazı güncellemeler, düzeltmeler ve yasal işlemler yapılmıştır (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2016/21, 23 Aralık 2016).

23 Aralık 2016 tarihli ve 2016/21 sayılı Gümrük Genel Müdürlüğü Genelgesi Ek-1'de; Birleşik Gümrük Hareketi'nin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleyen Yetkili Gümrük Müşavirliği El Kitabı ve Ek-2'de seri numarası: 6 Yetkili Gümrük Temsilcisi; yetkili gümrük müşavirlerinin işyerleri yer almaktadır (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2016/21, 23 Aralık 2016).

Bu nedenle Yetkili Gümrük Müşavirleri Rehberi; İstihbarat prosedürleri hakkında genel ve özel bilgiler, istihbarat raporlarına ilişkin hususlar, istihbarat raporlarının ekleri ve formatı, istihbarat sözleşmeleriyle ilgili hususlar ve örnek puanlama raporları yer almaktadır (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2016/21, 23 Aralık 2016, Eki Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Rehberi).

Ayrıca 23.12.2016 tarih ve 2016/21 sayılı Genelge ile Genel Gümrük İdaresinin 4 üncü maddesinde yapılan değişikliklere ilişkin 24.01.2017 tarih ve 2017/3 sayılı Genelgede "Gümrük müşavirinin onaylanan uygulaması hakkında AN4 operasyon tespiti, AN6, AN7, AN8, AN9 tespit işlemleri için yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma alanlarının hazırlandığı Ek-2'deki yetkili gümrük müşavirlerinin tüm çalışma alanlarında ve ayrıca Ek- 2, AN1, AN2, AN3.yer aldığı belirtilmiştir Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2017/3, 24 Ocak 2017).

Bağlamda; 05 Mayıs 2011 tarih ve 27925 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan, yetkili gümrük müşavirliği uygulamasını yeniden düzenleyen ve yetkili gümrük müşavirliği sistemine ilişkin açıklama ve kuralları içeren Gümrük Genel Tebliği, yetkili gümrük müşavirinin seri numarasını kaldırmıştır. No. 2 ve tebliğ 10 Eylül 2020 tarihine kadar yürürlükte kalacaktır; 27 Ekim 1999 tarihli Gümrük Kanunu'nun 10. ve 226. Maddeleri ile Türkiye'de yayınlanan Gümrük Yönetmeliğinin 574. Maddeleri, 7 Ekim Resmî Gazete. 2009 ve 27369 numaralı yetkili gümrük müşavirinin seri numarası: 6.

Ancak, Gümrük İdaresi Genel Tebliği'nin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin tebliğin yürürlükte kalması halinde, Yetkili Gümrük Müşavirinin seri numarası: 6) 07.10.2016 tarihli RG' de 29850 sayı ile yayınlanan; Yetkili Gümrük Müşaviri Olarak Çalışma Koşulları, Vekaletname, Alınacak Kararlar ve Yetkili Gümrük Müşavirliği, 27 Ekim 1999 tarihli ve 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 10, 226 ve 574'üncü maddelerine göre hazırlanan Gümrük Kanunu. Yayımlanan Gümrük Kanunu Yetkili Gümrük Müşavirliği RG' nin 10 Eylül 2020 tarih ve 31240 sayılı tebliğinde görev ve sorumluluklar ile uyulmaması halinde uygulanacak usul ve çalışma esasları yer almaktadır.

3.3.3 Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri

Gümrük Kanunu'nun 10. maddesinin 1. fıkrasının c bendinde yer alan;

> c) Müsteşarlık, gümrük mevzuatının doğru olarak uygulanması için gerekli gördüğü bütün önlemleri alır. Bu çerçevede, eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin gerekli gördüğü bir kısım tespit işlemlerinin, belirleyeceği niteliklere sahip gümrük müşavirleri eliyle yürütülmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemeye yetkilidir.

Yine aynı Yasa'nın 226. maddesinin 1. fıkrasında yer alan; *"1. Gümrük müşavirleri her türlü gümrük işlemini takip ederek sonuçlandırabilirler."* hükmüne istinaden yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği kurumu veya sistemi oluşturulmuştur.

Yetkili gümrük müşaviri pozisyonunda; Bürokratik iş ve işlemleri azaltmayı veya en aza indirmeyi, gümrük ve kurumsal işlemleri kısa sürede kapatmayı, vatandaşlara daha iyi kamu hizmeti sunmayı, teknik bilgi ve deneyim gerektiren gümrük mevzuatının doğru uygulanmasını sağlamayı amaçlar.

Bağlamda; 574-578 Gümrük İdaresinin Yetkili Gümrük Müşavirine İlişkin Tebliğ ve Düzenlemeleri. Maddeler; 3 Ocak 2019 tarih ve 30644 sayılı RG' de yayınlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile desteklenmiştir.

7 Ekim 2009 tarih ve 27369 sayılı "Resmî Gazete' de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin "Yetkili Gümrük Müşaviri' nin 574'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; *(1) Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri, 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca uygun maliyetli gümrük rejimleri, nihai kullanım, basitleştirilmiş usul uygulamaları ve diğer gümrük prosedürlerinin doğru şekilde uygulanmasını uygulayan ve söz konusu şartları yerine getiren gümrük müşaviridir(...)"* (GY, 2009, m.574).

10.09.2020 tarih ve 31240 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan yetkili gümrük müşavirinin tebliği ve 07.10.2016 tarih ve 29850 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Gümrük İdaresi Genel Tebliği ile; *"m) Yetkili Gümrük Müşaviri: Müşterek Gümrük Müşaviri, Bakanlıkça yetki belgesi düzenlenen, bu Tebliğ kapsamında kimlik tespit işlemlerini yürütecek ve nihai raporu hazırlayacak gerçek veya tüzel kişiyi belirler".* (Mülga Gümrük Genel Tebliği, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği seri no: 6. (2016). T.C. Resmî Gazete, 29850, 07 Ekim 2016).

Yetkili gümrük müşavirliği Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde; *"n) Yetkili Gümrük Müşaviri: Müşterek Gümrük Müşaviri, bu Tebliğ kapsamında kimlik tespit işlemlerini yapan ve bunun sonucunda keşif raporu düzenleyen ve Bakanlıkça Yetki Belgesi düzenlenen gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder"*. (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Gümrük Yönetmeliği'nin 574'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre;

> (2) Birinci fıkrada belirtilen tespit usul ve esasları ile yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma usul ve esasları Bakanlıkça yayımlanan tebliğ ve genelgeler ile belirlenir." (GY, 2009, m.574).
>
> Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri" maddesinin 574'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre Gümrük Mevzuatına R.G.'de yayınlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik eklenmiş; 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı;
>
> (3) Yetkili gümrük müşavirleri, gümrük işlemlerine ilişkin kararların verilebilmesi için ilgili firmadan, tamamlanacak işlemle sınırlı olmak üzere bilgi ve belge talep edebilir. (GY, 2009, m.574).

Gümrük Kanunu'nun 10. ve 226. Maddeleri ile R.G. 07.10.2009 ve 27369 tarihli; Bu hizmetin niteliği veya niteliği, kamu idaresinin daha önce kamu görevlileri tarafından yürütülen gümrük işlemlerinin bir kısmını deneyim, bilgi ve güvene dayalı olarak yetkili gümrük müşavirlerine devrettiği ve ifa ettiği hizmetin niteliği veya niteliği yetkili kişiler tarafından bu süreci yöneten danışmanlar bir kamu hizmetidir.

Yetkili gümrük müşavirleri; Belirli gümrük işlemlerini belirleyen ve bunun sonucunda tespit raporu hazırlayarak borçluya ve/veya gümrük idaresine ibraz eden gümrük müşavirleridir. Bu, tıpkı bir gümrük müşaviri mesleği gibi, çok sorumlu bir iştir.

Ancak dolaylı temsilci olarak hareket etmezler, tespit sürecini Gümrük müşaviri olarak kendileri yürütürler ve bu tespit süreçlerini prosedüre uygun olarak raporlara bağlarlar. Sonuç olarak sorumluluk ve yapılan işin niteliği açısından gümrük müşavirlerinden tamamen farklıdırlar.

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği ‘nin 07 Ekim 2016 tarih ve 29850 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği ile birlikte iptali,

Yetkili gümrük müşavirinin seri numarası: 6, Madde 22 "Sorumluluk", paragraf 1, "k" bendi;

> Bağlı olduğu Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü dışındaki gümrük idarelerinin kontrolündeki antrepolarla fiks anlaşması yapılamaz şeklindeki bu hüküm, Resmî Gazete' de yayımlanan Genel Gümrük Raporuna dayanmaktadır. 15 Aralık 2016 Tarihli 29919 Sayılı Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Seri No. 6, Yetkili Gümrük Müşaviri Seri Numarası Değişiklik Tebliği: 7; Genel ve özel antrepo belirleme süreçlerinde Bakanlıkça belirlenen bölgelerden biri çalışma alanı olarak seçilecek şekilde yeniden tasarlandı ve tanım gümrük idarelerinin kontrolündeki antrepolarla koordineli değildir (Mülga Gümrük Genel Tebliği, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği seri no: 6)’da Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği seri no: 7. (2016). T.C. Resmî Gazete, 29919, 15 Aralık 2016).

“YGM Seri No” ile ilgili mahkeme yazısında belirtildiği üzere, Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 18/12/2017 tarih ve 30448877 sayılı tebliğ kararı, 6; Genel Müdürlükçe belirlenen bazı kuralların iptali için Bakanlık aleyhine dava açılmıştır. Gümrük İdaresi tarafından 07 Ekim 2016 tarih ve 29850 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 6 seri numaralı icra takibinin durdurulması başvurusu kabul edilmiştir. No: 2017/524, bu itirazın kabulüne karar verildi. Takiplerin durdurulmasına karar verilmiştir (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Dağıtımlı Yazı, 30448877, 18 Aralık 2017).

Nitekim Genel Gümrük İdaresi'nin 08/10/2018 tarih ve 36578366 sayılı yazısında "MGM' nin uygulanmasına ilişkin yargı kararlarına ilişkin olarak; Davalar, Danıştay On beşinci Dairesi'nin anılan tebliğin diğer geçersiz maddelerine ek olarak 22’nci maddenin birinci fıkrasının "k" bendini de iptal ettiği iddiasıyla açılmıştır (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Dağıtımlı Yazı, 10 Ağustos 2018, 36578366).

3/1/2019 tarihli ve 30644 sayılı Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Değiştirilen Gümrük Yönetmeliğinin "Yetkili Gümrük Müşavirinin Sorumluluğu ve Uygulama Esaslarının 575 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; *"(2) Yetkili gümrük müşavirleri, Bakanlıkça belirlenen çalışma alanlarından birini seçer ve bu bölge dışındaki gümrük idarelerinin kontrolündeki antrepolarla acentelik anlaşması yapamazlar"*. (GY, 2009, m.575).

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 23 Aralık 2016 tarih ve 2016/21 sayılı ve 24 Ocak 2017 tarih 2017/3 sayılı "Gümrük müşavirinin yetkilendirilmiş faaliyeti" genelgeleri; Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği seri numarasının 22'nci maddesinin 1 inci fıkrasının (k) bendi uyarınca yetkilendirilen gümrük müşavirleri (AN6), (AN7), (AN8) ve (AN9) için çalışma alanları oluşturulmuştur. Gümrük müşavirlerinin tüm lokasyonlarında (AN1), (AN2), (AN3), (AN4) ve (AN5) istihbarat işlemleri yapmalarına izin verilmektedir (Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genelge, 2016/21, 23 Aralık 2016 ve Genelge, 2017/3, 24 Ocak 2017).

Yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma alanları daha önce bölge müdürlükleri ile sınırlı iken, daha sonra Bakanlık tarafından belirlenen dokuz çalışma alanı ile sınırlandırılmıştır. Ancak Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün 01/02/2020 tarih ve 2020/01 sayılı Genelgesinde; 23 Aralık 2016 tarih ve 2016/21 sayılı Genelgenin bazı maddeleri ve çalışma bölgeleri değiştirilmiş, yetkili gümrük müşavirlerinin bölgesel dağılımı aşağıdaki şekli almıştır (Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü, Genelge, 2020/01, 02 Ocak 2020).

Ticaret Bakanlığı'na göre yetkili gümrük müşavirleri için geçerli toplam vekâlet sayısı 298; Bunlardan 20'si bağımsız, 278'i tüzel kişilerin bir parçası olarak faaliyet göstermektedir. Yetkili Gümrük Müşavirliği Programına toplam 298 yetkili gümrük müşavirliği kayıtlıdır (Ticaret Bakanlığı/Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü/İstatistik/Bakanlık İstatistikleri/Gümrük İstatistikleri/Dış Ticaret Verileri/Gümrük Müşavir ve Yardımcısı Sayıları/Rapor Tarihi: 28.02.2020).

Yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma alanlarının çoğunluğunu oluşturan gümrük ve dış ekonomik faaliyet bölge müdürlüklerinin yetki alanına giren gümrük antrepolarının çeşitlerine göre sayıları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Gümrük ve dış ekonomik faaliyet bölge müdürlükleri ile gümrük idarelerinin yetki alanına giren özel ve genel antrepolar ile geçici depolama alanlarında çalışan personel sayısı; Antrepo ve geçici depolama sahaları, yetkili gümrük müşavirleri ve orada çalışan personel sayısı dikkate alındığında, antrepo ve geçici depolama sahalarında yaklaşık 25.000 kişi çalışmaktadır. Depolarda çalışan toplam kişi sayısı, yetkili gümrük müşavirleri ve yaklaşık 12.000 çalışan; Geçici depolama alanlarında çalışan toplam kişi sayısı, yetkili gümrük müşavirleri ve çalışanlar dahil yaklaşık 13.000 kişidir.

2008 yılından bu yana yürürlükte olan yetkili gümrük müşavirliği uygulamasının ekonomide 4.000 ila 5.000 ek istihdam yaratması beklenirken, vergi gelirleri ve sigorta primleri devlete aktarılacak.

Yetkili Gümrük Müşavirinin daha verimli ve etkin çalışmasını sağlayacak kural ve açıklamaları düzenleyen Yetkili Gümrük Müşavirinin "Yetkileri" başlıklı 25. Maddesi uyarınca;

> (1) Bakanlık, bu Tebliğin uygulanmasını sağlamak, özel ve zorunlu durumları dikkate almak ve sonuçlandırmak için gerekli gördüğü her türlü tedbiri almaya yetkilidir.
>
> (2) Bu Tebliğde yer almayan hususlarda gümrük mevzuatının ilgili hükümleri uygulanır.
>
> (3) Gümrük idareleri, gerektiğinde bu Tebliğ kapsamında yapılacak her türlü işlemi denetlemeye yetkilidir.
>
> (4) Bölge Gümrük ve Ticaret Müdürlüklerinin yetki alanına giren antrepolarda ve gümrük müşaviri yetkilisi bulunmayan antrepolarda gümrük görevlileri görevlendirilir.
>
> (5) Bu Tebliğ'de atıfta bulunulan gümrük işlemleri, kamu yararı ve resmi gereklilikler dikkate alınarak, gerektiğinde gümrük görevlileri tarafından Bakanlıkça yürütülebilir. (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Gümrük müşavirliği Genel Tebliği'nin aynı hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, 07.10.2016 tarih ve 29850 sayılı Genel Tebliğ'de yayımlanan 6 No' lu yetkili gümrük müşavirinin tebliği ile iptal edilmiştir. R.G. 31240, 10 Eylül 2020; Yetkili gümrük müşavirinin bulunmadığı yerlerde gümrük iş ve işlemleri gümrük görevlileri tarafından yürütülür. Tebliğ'in bu maddesi uyarınca Ticaret Bakanlığı, gümrük memurları tarafından yetkili gümrük müşaviri tarafından yürütülen bazı gümrük tespit işlemlerini, kamu yararı ve/veya resmi gereklilikler dikkate alınarak gerçekleştirebilir. Süre; Yetkili gümrük müşavirlerinin yetki ve haklarının, yani bu mesleğin veya sistemin yetki ve haklarının yasal veya yasal düzenlemenin olmaması, yasal düzenlemenin olmaması veya mevzuatta yer almaması nedeniyle idari düzenleme ile ortadan kaldırılması her zaman mümkün olacaktır. Bir garantiye ve/veya kamu yararına ve bu konuda hizmet ihtiyacına tabidir.

3.3.3.1 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirinin sahip olması gereken nitelikler

Yetkili gümrük müşavirleri tarafından yapılacak tespit süreçlerinde belirli bir bilgi ve deneyim gerektiğinden, bu görevi yapabilecek kişiler için özel şartlar aranmaktadır.

Yetkili Gümrük Müşavirinin *"Yetkili Gümrük Müşavirinin Nitelikleri" başlıklı 5 inci maddesi uyarınca; "(1) Yetkili gümrük müşaviri olabilmek için 11 inci maddede belirtilen tespit işlemlerini yapacak gümrük müşavirinin Gümrük Yönetmeliğinin 576'ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen niteliklere sahip olması gerekir"*. (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Gümrük Mevzuatın da yayımlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilen Gümrük Yönetmeliği'nin "Yetkili Gümrük Müşavirinde Aranacak Nitelik ve İzin Belgeleri" başlıklı 576. maddesi uyarınca; 01/03/2019 tarih ve 30644 numarası ile;

(1) Yetkili gümrük müşavirleri aşağıdaki niteliklere sahip olmalıdır:

a) Kanunun 228 inci maddesinin ikinci fıkrasının "a" ve "b" bentleri ile geçici maddenin üçüncü fıkrasının "a" ve "b" bentlerine göre gümrük hizmeti

yapma iznine sahip olmak, 5. Kanunun birinci fıkrasının birinci ve son fıkrasına sahip olmak,

b) İkinci fıkraya göre, Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6'ncı maddesi uyarınca en az yedi yıllık gümrük müşavirliği iznine sahip olmak ve son beş yıl içinde mesleki faaliyetten resmi olarak uzaklaştırılmış olmak, Kanunun geçici 6'ncı maddesi olarak değiştirilmiştir.

c) Dolaylı temsil yoluyla gümrük idarelerinde iş yapmamak ve bu amaçla oluşturulan tüzel kişilere ortak olmamak,) Tespit işlemlerinin yapılacağı kişiler ve antrepo işleticileri ile ortaklık ve çalışan statüde ilişkisi bulunmamak,

d) Kanunun geçici 6'ncı maddesine göre mesleki faaliyetten birden fazla geçici uzaklaştırma cezası almamış olmak,

e) Kaçakçılık, zimmete para geçirme, rüşvet, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hayali iflas, yalan yere yemin etme, cezai sorumluluk, iftira, işten çıkarma, para cezası veya af veya af, resmi ihale ve ayrıca hileli alımlar için para cezası, olmayan sırların ifşa edilmesi, suç gelirlerinin aklanması, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs, şeklindeki bu bent, 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

f) 4458 sayılı Kanunun geçici 6'ncı maddesine göre son üç yıl içinde üçten fazla uyarı veya kınama almamış olmak,

g) En az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, iktisat, siyaset bilimleri, işletme, iktisat ve idari bilimler fakültelerinden ve denkliği kabul edilen yurt içi veya yurt dışı eğitim kurumlarından birinden mezun olmak, Diploma, Paragrafta belirtilen alanlarda diploma sahibi olmak,

h) Altmış beş yaşını doldurmamış olmak.

i) 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, meslek onur ve onuruna aykırı durumların yaşanmaması için bu fıkraya eklenmiştir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen nitelikleri haiz gümrük müşaviri gerekli belgelerle Bakanlığa başvurur. Bakanlık tarafından yapılan değerlendirme sonucunda bu

kişilere yetki verilebilir. Yetkili gümrük müşavirinin yetki belgesi başvuruları; Birinci fıkranın (e) bendinde sayılan fiillerle ilgili olarak gümrük idaresi veya adli makamlarca soruşturma veya kovuşturma yapılması halinde; bu soruşturma veya kovuşturma tamamlanana kadar dikkate alınmayacaktır. Yetki belgesinin geçerlilik süresi ile ilgili sorular aşağıdaki gibidir:

a) Yetki belgesinin geçerlilik süresi iki yıldır ve birinci fıkranın "d" bendinde belirtilen çekinceye tabi olmak kaydıyla daha kısa bir süre olarak belirlenir.
b) İki kanuni dönemdeki disiplin cezalarında ilk üç yıl (a) bendinde belirtilen süre uygulanır. Cezaya tâbi olanlar hakkında üç yıl içinde ceza bir yıl artırılır. Bu gelişmelere göre uzatmaya konu süre dört yılı aşamaz.

(3) Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Yetki Belgesi düzenlenmesi ve Yetki Belgesi düzenlenmesi ile ilgili olarak aşağıdaki prosedürler izlenir:

a) Gümrük müşavirliğine kabul belgesi düzenlenen kişinin kullandığı kodlar, gümrük müşavirliği ile ilgili olarak devre dışı bırakılır.
b) Yetki belgesi sahibi için yetkili gümrük müşavir profili oluşturulur.
c) Düzenlenen vekaletname, gümrük müşavirinin kayıtlı olduğu bölge müdürlüğüne ve başvuru sahibine elektronik ortamda gönderilir.
d) Erişim kodunun kullanımından yetkili gümrük müşaviri sorumludur. Erişim kodunu başkası tarafından kullandığından şüphelenilen yetkili gümrük müşavirlerinin yetki belgesi süresiz olarak iptal edilir.
e) Yetkili gümrük müşavirinin adı, soyadı, şirket adı, iş adresi, telefon numarası ve e-posta adresi Bakanlığın internet sitesinde yayımlanır. Bu bilgilerde herhangi bir değişiklik olması durumunda sistemdeki bilgilerin güncellenmesi için yedi gün içinde Bakanlığa bildirilir şeklinde değiştirilmiştir (GY, 2009, m.576).

11 Ağustos 2020 tarihli ve 31210 Sayılı RG' de yayınlanan Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Değiştirilen Gümrük Yönetmeliğinin "Yetkili Gümrük Müşavirleri ile Çalışma Şartları ve Koşulları' nın 577. maddesi uyarınca; *"(1) Özel ve genel antrepolardan eşya ithalat ve ihracatına ilişkin usul*

belirlenirken Kanunun 228 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uymak kaydıyla yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma şekli esas alınır" (GY, 2009, m.577).

Görülebileceği gibi; bu görevi büyük sorumlulukla yerine getirmek için yetkili gümrük müşavirleri; Öncelikle gümrük müşaviri olmak, mesleki bilgi ve deneyime sahip olmak, herhangi bir adli ve/veya idari/disiplin cezası almamış, güvenilir ve bağımsız bir kişi olmak gerekmektedir. Sonuç olarak; Yetkili gümrük müşaviri olabilmek için belirli bir süre gümrük müşaviri olarak çalışmanız gerekmektedir.

3.3.3.2 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirinin yetki belgesi

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin 5 inci maddesi ile Gümrük Yönetmeliğinin 576'ncı maddesinde belirtilen niteliklere sahip gerçek veya tüzel kişiler olan gümrük müşavirleri için gerekli belge veya başvuru, taahhüt beyanı ve yetki belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir. Anılan Tebliğ'in 11. maddesinde belirtilen tespit prosedürlerini takip edilmesi bitmiş olmalıdır. Ticaret Bakanlığı'na (Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermayeler Genel Müdürlüğü) dilekçe ile başvurmaları ve yetki belgesi almaları gerekmektedir.

Yetkili gümrük müşavirliği Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesine göre;

> j) Vekaletname: Yetkili gümrük müşavirinin vekaletname kapsamında yapılan işlemlerin kayyum tarafından yapılmasına izin verdiği ve vekilin bu işlemleri yapmayı taahhüt ettiği Ek-3'te bir örneği bulunan belgedir.
>
> k) Vekil: Bu Tebliğ kapsamında Yetkili Gümrük Müşavirinden talep edilen vekaletname ile Yetkili Gümrük Müşaviri olarak anılan Yetkili Gümrük Müşavirini,
>
> l) Yetki Belgesi: Adına düzenlendiği Gümrük Müşavirinin bu Tebliğ kapsamındaki tanımlama ve bildirim işlemlerini yapmaya yetkili olduğunu gösteren belgeyi, ifade etmektedir (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Yetki Belgesi Başvurusu" başlıklı 6. maddesine göre;

(1) Başvurular aşağıdaki belgelerle Bakanlığa (Genel Müdürlüğe) yapılır:

a) Ek-1'de eksiksiz doldurulmuş başvuru formu.
b) Ek-2'deki Taahhüt.
c) Ek-3'te vekaletname.
d) Başvurudan iki ay önce alınan ve resmi bir kuruma gönderilen adli sicil belgesi aslı.
e) Son iki ay içinde çekilmiş 4,5x6 cm fotoğraflar. Fotoğraf iki boyutludur.
f) Başvuru tarihinden önce bir gümrük müşavirlik şirketinde dolaylı temsil yoluyla ortak ise, ortaklıktan veya ilgili ticaretten ayrıldığına dair Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi örneği ve gümrük müşavirliği yönetim kurulu kararı kayıtlı ilgili ticaret sicili. Anonim şirket için ortaklık yapısını gösteren ortaklık veya noter tasdikli hisse senedi örneği.
g) Tüzel kişi kimliği talep edilmesi halinde, tüzel kişiliğin kuruluşu, faaliyet konusu, ortaklığın yapısı ve tüzel kişinin mülkiyet şeklini gösteren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi örneği veya ilgili ticaret sicilinden alınmış belgenin aslı veya sureti, anonim şirketlerde ortaklığın yapısı, ortaklığın yönetim kurulu kararı veya pay defterinin noter tasdikli sureti.
h) Diploma veya mezuniyet belgesi fotokopisi.

(2) Yetki belgesi alma başvuruları, Bakanlığa tescil tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde değerlendirilir ve sonuçlandırılır. (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Sonuç olarak; yetkili gümrük müşavirlerinin gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanabilmeleri için yetki belgesine sahip olmaları gerekir.

Yetki Belgesi başlıklı Tebliğin 7. maddesi uyarınca Yetkili Gümrük Müşaviri;

(1) Ek-4'te yer alan yetki belgesi, 5 inci maddede belirtilen niteliklere sahip ve başvuruları uygun görülen gümrük müşavirleri adına Genel Müdürlük tarafından düzenlenebilir.

(2) Düzenlenen vekâletname YSÖP ve/veya gümrük müşavirinin e-posta bildirim adresine ve gümrük müşavirinin kayıtlı olduğu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne gönderilir. (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği "Yetki Belgesinin Yenilenmesi" başlıklı Tebliği'nin 8. maddesi uyarınca;

(1) Yetki belgesinin süresinin dolması üzerine Bakanlığa yapılan başvurular değerlendirilebilir ve şartları sağlayanlara ait belgeler güncellenebilir.

(2) Yetki belgesi, aşağıdaki durumlarda belgenin süresinin dolmasını beklemeden yenilenir:

a) Bir kişinin adı ve soyadındaki değişiklikler.

b) Ortak olduğu tüzel kişinin vergi numarası veya ticaret unvanı değiştirilirken.

(3) Yetki belgesini yenilemek için; 6'ncı maddenin birinci fıkrasında istenen belgelere ek olarak, yetki belgesinin yenilenmesini gerektiren durumu doğrulayan belgelerle birlikte Genel Müdürlüğe başvuruda bulunulması gerekmektedir. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

"Taraf" başlıklı 9. Maddesi kapsamında;

(1) Ortak şirket değişikliği halinde Bakanlığa yapılan başvurunun değerlendirilmesi sonucunda yeni yetki belgesi düzenlenebilir.

(2) 6'ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen belgelere ek olarak yetki belgesinin değiştirilmesine ilişkin Türk Ticaret Sicili Gazetesi örneği veya

Ticaret Sicilinin ilgili dairesinden alınmış belgenin aslı veya örneği, ortaklığa girdiğini, ortaklıktan çekildiğini veya ortaklıktan çekilip yeni bir ortaklığa girdiğini gösterir. Anonim şirketler için tescile esas ortaklığın yapısını gösteren ortaklık kurulu kararı veya noter tasdikli pay defteri örnekleri ile Genel Müdürlüğe başvurmaları gerekir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen belgelerin başvuru sırasında MERSİS' te bulunması halinde asıllarının veya noter tasdikli suretlerinin sunulmasına gerek yoktur. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği "Yetki Belgesinin İadesi" başlıklı 10. maddesi uyarınca; *"(1) Yetkili gümrük müşavirinin görevine devam etmek istememesi halinde durumu Genel Müdürlüğe bildirir ve adına düzenlenen vekâletname Genel Müdürlükçe iptal edilir. (2) Yetki belgesini iade eden gümrük müşavirine bir yıl süreyle yetki belgesi düzenlenemez".* (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği "Yetki Belgesinin İptali ve İptali" başlıklı 23. maddesi uyarınca;

(1) Yetkili gümrük müşavirinin Gümrük Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesine göre görevden alınması halinde vekâletname geri alınır ve bu kişilere yeniden vekâletname verilmez.

(2) Yanlış veya yanıltıcı bilgi ve belgelere dayanılarak alınan yetki belgesi iptal edilir. Bu kapsamda vekâletname iptal edilen kişiler hakkında yasal tedbirler alınmakta ve bu kişilere tekrar güven mektubu düzenlenmemektedir.

(3) Yetkili gümrük temsilcisinin ölümü halinde vekâletname iptal edilir. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği şartlarından birinin kaybedilmesi ve/veya dolaylı temsil yoluyla hareket eden gümrük müşavirleri ile veya kimlik tespitini yapan borçlu

ile doğrudan ve/veya dolaylı ilişkinin tespit edilmesi ve diğer bazı hallerde, durumlarda bu kişilerin vekâletleri iptal edilir. İptal aslında bir ceza değil, toplum adına belirli kararlar alma hakkının bu haktan yoksun bırakılmasıdır.

Yetkili Gümrük Müşavirliği "Vekâletname" başlıklı 21. maddesi uyarınca;

> (1) Yetki belgesinin iptali ve iptali hallerinde, yetkili gümrük müşavirine bir takvim yılı içinde altmış günü geçmemek üzere bir kayyım atanır. Yetki belgesinde değişiklik olması halinde kullanılacak vekâletnamenin geçerlilik süresi altmış günü geçmemek kaydıyla her dava için Genel Müdürlük tarafından belirlenir.
>
> (2) Mesleki faaliyetin tatil, hastalık ve benzeri haller nedeniyle geçici olarak durdurulması gerektiğinde, avukat tespit işlemlerinin otuz günü geçmemek üzere sürekliliğini sağlar. Mücbir sebep hallerinde bu süre Genel Müdürlük tarafından uzatılabilir.
>
> (3) Erken feshedilen keşif sözleşmelerinde keşif işlemleri, yeni sözleşme yapılıncaya kadar mevcut yetkili gümrük müşaviri veya temsilcisi tarafından yürütülür. Bu süre otuz günü geçemez.
>
> (4) Vekaletname ile hareket eden gümrük müşaviri, tespit sözleşmesine taraf yetkili gümrük müşaviri ile birlikte yaptığı tespit işlemlerinden sorumludur. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yeni gümrük kanunu taslağının 205. maddesi uyarınca "Yetkili gümrük müşavirliği";

> (1) Yetkili gümrük müşaviri, Bakanlıkça belirlenen tespit usullerini uygulayan ve Bakanlıkça adına yetki belgesi düzenlenen gümrük müşaviridir.
>
> (2) Yetkili gümrük müşaviri olabilmek için 201 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen diğer şartlara ek olarak aşağıdaki özel şartlar aranır:

a) Geçici 1 inci maddenin üçüncü fıkrasına göre gümrük hizmetlerinin yürütülmesi için lisans alınması veya 204'üncü madde uyarınca alınan gümrük hizmetlerinin yürütülmesi için en az yedi yıl süreyle lisansa sahip olunması,

b) Son üç yıl içinde 211 inci madde uyarınca üçten fazla uyarı veya kınama almamış olmak,

c) Son beş yıl içinde 211 inci madde uyarınca mesleki faaliyetten resmi olarak uzaklaştırma almamış,

ç) Altmış beş yaşını doldurmamış,

d) Dolaylı temsil yoluyla gümrük idarelerinde iş yapmamak ve bu amaçla oluşturulan tüzel kişilere ortak olmamak,

e) Tanımlanacak kişi ve antrepo işletmecileri ile herhangi bir ortaklık veya hizmet ilişkisi bulunmamalıdır.

(3) Bakanlık, yetkili gümrük müşavirlerinin uygun gördüğü tespit işlemlerini, kamu yararı ve resmi gereklilikleri dikkate alarak gümrük memuru tarafından yapmaya yetkilidir.

Yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir. (Yeni Gümrük Kanunu Taslağı, Madde 205).

Türkiye'ye özgü bu açılım, meslek, yapı veya sisteme ilişkin gümrük kanun taslağının aynen kabul edilmesi halinde, 2008 yılından bu yana mesleğini icra eden bir gümrük müşavirinin bu mesleğinin net bir yasal düzenlemesi sağlanacaktır.

Ancak bu projede mesleğin yasal güvencesine ek olarak, "Bakanlık, yetkili gümrük müşavirlerinin uygun gördüğü tespit işlemlerini kamuoyunu da dikkate alarak gümrük memuru nezdinde yapmaya yetkilidir. İş bulmanın mümkün olduğuna ve dolayısıyla mesleğin geleceği açısından planlı ve sürdürülebilir bir meslek olmaktan çıkacağına şüphe yoktur.

4. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİNİN SORUMLULUK ALANI VE GÖREVLERİ

4.1 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Sorumluluğu

Türk Dil Kurumu'na göre; *"Sorumluluk, kişinin kendi davranışlarından veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarının sorumluluğunu alması olarak tanımlanır"* (Türkçe Sözlük. Erişim tarihi: 19 Kasım 2019, http://www.tdk.gov.tr). *Ortak sorumluluk; birden fazla kişi, bir borcun veya zararın tamamının ödenmesinden bireysel ve bireysel olarak sorumludur.* (Yasal web sitesi. Erişim tarihi: 14 Aralık 2019, http://www.hukuki.net/hukuksozlugu/). *Ortak sorumluluk; Payları oranında borcun veya zararın tamamının ödenmesinden birden fazla kişi sorumludur*. (Türk yasal web sitesi. Erişim tarihi: 4 Aralık 2019, http://www.turkhukkssite.com).

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre; ortak borç: *"(...) Birden fazla borçlu, alacaklıya olan borcun tamamından sorumlu olduğunu beyan ederse, dayanışma borcu doğar".*

Böyle bir tebligat yapılmadığı takdirde, ancak kanunda öngörülen hallerde dayanışma borcu doğar.

Borçluların sorumluluğu: *"(...) Alacaklının talebi üzerine, borçluların tamamından veya sadece birinden borcun tamamının veya bir kısmının ifasını talep edebilir"*.

Borçlunun sorumluluğu, borcun tamamı geri ödenene kadar devam eder. (Türk Borçlar Kanunu. (2011). T.C. Resmî Gazete, 27836 tekrar, 04 Şubat 2011. m.162, 163).

Müşterek ve müteselsil sorumluluk ve/veya borçluluk, birçok kişinin aynı borca sahip olduğu bir dizi veya borç ilişkisi zincirinde, her borçlunun kendi payına düşen borçtan değil, borcun tamamından sorumlu olduğu bir durumdur. Başka bir deyişle, borcun tamamı için sorumluluktan bahsediyoruz, bir kısmı için değil.

O zamanlar; Müşterek ve müteselsil sorumluluk ve/veya borç bulunması halinde alacaklı, borcun tamamını dilediği kişiden tahsil etmeyi tercih edebilir.

Bir sorumluluk; Bir kişi tarafından verilen bir kararın kabulü ve / veya sonuçlarının kabulü. Bu içerikte; yetkili gümrük müşavirleri, kanuna uygun olarak kendilerine verilen tanımların ve düzenledikleri sonuca ilişkin raporların ve onayladıkları belgelerin doğruluğundan sorumludur.

03 Ocak 2019 tarih ve 30644, R.G. 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı 575 "Alanlar" maddesi uyarınca;

> (1) Yetkili Gümrük Müşavirleri, tespit prosedürlerinin, düzenledikleri raporların ve kendileri tarafından onaylanan EUR.1/EUR.MED ve A.TR dolaşım belgelerinin doğruluğundan sorumludur. Yapmış oldukları tespit işlemleri ve bunlara ilişkin raporların yanlış olması halinde, tespit sürecinin kapsamı ile sınırlı olmak üzere ödenen vergiler ve kesilen cezalardan mükellef ile müteselsilen sorumlu olacaklardır.
>
> (2) Yetkili gümrük müşavirleri, Bakanlıkça belirlenen çalışma alanlarından birini seçer ve o alan dışında gümrük idarelerinin kontrolündeki antrepolarla tayin anlaşması yapamazlar.
>
> (3) Yetkili gümrük müşavirleri, gümrük müşavir yardımcısı çalıştırabilir. Yetkili gümrük müşavirleri ile çalışan gümrük müşavir yardımcıları;
>
> a) Sigortalı, özel ve genel antrepoların giriş çıkış işlemleri ile bu antrepolarda yapılan işlemlere ilişkin olarak sigortalı olarak görev yaptığı yetkili gümrük müşavirliği veya yetkili gümrük müşavirliği firması adına bir sayım protokolü imzalayabilir.
>
> b) Yetkili gümrük müşavirinin işleyişine ilişkin özel bir düzenleme bulunmamak kaydıyla, eşyanın antrepodan alındığını ve antrepodan çıkarılmasını, gerekli yasallığı belirleme süreçlerinde kullanılması amaçlanan mühür ve kaşeleri kullanabilir.
>
> c) Faaliyetlerinden doğan şahsi sorumlulukları saklı kalmak üzere, hukuki ve mali sorumluluk birlikte çalıştıkları yetkili gümrük müşavirine aittir.

ç) Yetkili gümrük müşavirinin bağlı olduğu veya anlaşma yapılan antrepoların Bölge Müdürlüğü ve Gümrük Müşavirleri Birliği'ne tescil ettirilmesi zorunludur.

d) Yetkili gümrük müşavirinin ortak olduğu zorunlu hallerde, otuz günü geçmemek üzere başka bir gümrük müşavir yardımcısı atanabilir.

e) Yapması gereken iş ve işlemleri başkasına yaptıramazlar. Bu tür davranışlara yakalanan kişiler yeniden yetkili gümrük müşaviri olarak işe alınamaz.

(2) Birden fazla ortak antrepo ile tespit anlaşması yapan yetkili gümrük müşavirlerinin, her antrepo için en az bir gümrük müşavir yardımcısı görevlendirmesi zorunludur.

(3) Genel ve özel antrepolara eşya ithalat ve ihracatını altı ayda bir yapacak ve antrepodaki eşya stokunu tespit edecek yetkili gümrük müşavirleri, toplam altı ayda bir rapor düzenleyebilir. İki genel antrepoyu geçmemek kaydıyla dört antrepo.

(4) Yetkili gümrük müşavirleri tarafından kurulan şirketlerin Bakanlıkça belirlenen tespit işlemlerini yapabilmeleri için şirketin tüm ortakları ile şirketi temsil ve ilzama yetkili yöneticilerinin yetkili gümrük müşavirleri olması gerekir.

(5) Yetkili gümrük müşavirlerinin Bakanlıkça belirlenen bir antrepo tayin edebilmeleri için şirketteki paylarının en az %20 olması gerekir.

(6) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği belgesini iade eden veya belgesi iptal edilen müşavirlerin, yetkili gümrük müşavirlik firmaları ile iş birliğini durdurmaları zorunludur.

(7) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri, birden fazla yetkili gümrük müşavirlik şirketine ortak olamaz.

(8) Yetkili gümrük müşavirliği yapmaya yetkili kişinin gümrük müşavirliği statüsünün muhafazasına ilişkin olarak, kapsam dışı kalan hususlarda gümrük müşavirinin tabi olduğu mevzuat hükümleri, yetkili gümrük müşaviri için de geçerlidir. Bu Yönetmeliğin yetkili gümrük temsilcilerine ilişkin maddeleri.

(2) Yetkili gümrük müşavirleri, tanım sözleşmesi kapsamında bizzat yapacakları işi başkasına devredemezler. (GY, 2009, m.575).

Yetkili gümrük müşavirinin etkin ve verimli çalışmasını sağlayacak kural ve açıklamaları tanımlayan Yetkili Gümrük Müşaviri Tebliği'nin "Sorumluluğu" başlıklı 22. maddesine göre;

1) Yetkili Gümrük Müşavirleri aşağıdakilerden sorumludur:

a) Gümrük mevzuatına uygun keşif raporları ve günlük raporlar hazırlayıp sunmak,

b) Tespit işlemlerinin uygulanması sırasında gümrük mevzuatına aykırılık veya ciddi şüpheler oluşması halinde, derhal ilgili gümrük idaresine haber vermek ve bu durumu günlük tutanakta belirtmek,

c) Talep halinde sunulmak üzere her türlü keşif raporu ve ekleri ile bunların dayandığı günlük raporlar, keşif sözleşmeleri ve keşif sürecinde kullanılan diğer tüm bilgi ve belgelerin beş yıl süreyle saklanması,

ç) Antrepoya eşya teslimi ve ihracında eksiklik veya fazlalık olması halinde, gümrük müşavir yardımcısı ve antrepoya atanan antrepo işleticisi ile birlikte tutanak düzenleyerek, ivedilikle ilgili gümrük idaresine haber vermek ve gerekli işlemleri başlatmak, gerekli önlemleri almak ve bu durumu günlük rapor şeklinde raporlamak,

d) Tespit işlemlerine bağlı olarak belirlenen asgari ücret oranının altında hizmet vermemek,

e) Dolaylı temsil yoluyla hareket eden gümrük müşavirleri veya tespit sürecinden sorumlu kişilerle doğrudan veya dolaylı iş ilişkisi içinde

bulunmamak. Aşağıda sıralananlar dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, bir iş ilişkisinin var sayılacağı durumlar:

1) Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri, kira sözleşmesi olmaksızın aynı adreste, dolaylı temsil yoluyla işi takip eden gümrük müşaviri ve/veya tespit işlemini yapan bir borçlu ile,

2) Yetkili gümrük müşavirinin iş ortakları ile gümrük müşavirliği veya dolaylı temsil yoluyla ortaklık kurduğunun tespit edilmesi,

3) Yetkili gümrük müşavirinin borçlu veya borçluyu tespit eden ortaklarla ortaklık kurduğunun tespit edilmesi,

4) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlik şirketinin ortaklarından herhangi birinin belirtilen kişilerle ilişki içinde olması, ortaklık içinde veya işçi statüsünde olması,

5) Yetkili gümrük müşaviri ile tespiti yapan borçlu arasında, tespit işlemleri ile ilgili olmayan, karşılıklı/karşılıksız para veya ekonomik değer transferi, hizmet karşılığı fatura değişimi veya iade için fatura düzenlenmesi,

6) Gümrük müşaviri tarafından yetkilendirilen keşif sözleşmesine göre keşfi yapan kişinin karşılaması gereken ofis, ısıtma, iletişim ve elektrik gibi keşifle ilgili masrafların ödenmesi,

7) Yükümlülere, tayin edilmiş bir yetkili gümrük müşavirine, tespit veya danışmanlık hizmetleri dışında her türlü hizmet verilmesi, belgelerin sağlanması, işlemlerin takibi ve kapatılması,

8) Yetkili bir gümrük müşavirinin dolaylı temsili yoluyla iş desteği sağlayan bir gümrük müşavirine hizmet verilmesi, bu kişiler arasında hizmetlere ilişkin faturaların değiş tokuşu, karşılıklı/karşılıksız para transferleri veya ekonomik değer transferleri yapılması.

b) Tespit işlemini yürüten yükümlülere yetkili gümrük müşavirleri tarafından verilen danışmanlık hizmetleri (e) bendi kapsamında değildir. (e) bendinin (2),

(3), (4) bentlerinin halka açık şirketlerdeki ortaklıklara uygulanabilmesi için, bu kişilerin şirketin yönetim kurulu veya denetim kurulu üyesi olmaları gerekir ve/veya hisselerin en az %10'una sahip olmak.

c) Tespit ile ilgili birden fazla hususta, günlük rapor ve 11 inci maddede belirtilen tespit işlemleri yapılırken Gümrük idaresine gereksiz yük oluşturacak şekilde düzeltme talep etmemek,

ğ) Bu Tebliğ kapsamında alınan bilgi ve belgeleri bu Tebliğde belirtilen amaçlar dışında kullanmamak,

d) Bu Tebliğ kapsamındaki tespit işlemlerinde tüzel kişinin sicil numarası, adı, soyadı ve varsa rütbesini içeren bir mühür kullanılması,

ı) Mesleki ve akademik unvan dışında unvan kullanmamak,

e) Antrepolarda bir gün sonra süresi dolan TIR Karnesinin Volet-2 sayfalarının asılları ve ekleri, Genel Gümrük Mesajına (TIR İşlemi) ekli maaş bordrosuna sayılır (Seri numarası: 1). Kayıt numarası en geç on iş günü içerisinde antreponun bağlı olduğu gümrük idaresine gönderilir.

f) Yetkili gümrük müşaviri tarafından antrepoda düzenlenen transit beyannamesine ilişkin belge ve bilgiler; Boşaltma sonucunun uygun olması halinde, boşaltma tarihinden itibaren en geç üç iş günü içerisinde;

g) AN6 ve AN8 tespit işlemleri için hazırlanan protokolde yer alan bilgilerin tespit gününde sisteme girilmesi. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

İthalat-ihracat işlemlerine konu olan malların büyük bir kısmı öncelikle genel ve/veya özel antrepolara ve geçici depolama alanlarına teslim edilir. Belirli niteliklere sahip yetkili gümrük müşavirleri, antrepo işletmeciliği başta olmak üzere yabancı gümrük makamlarına sunulması gereken bazı kıymetli evrakların sonradan kontrol edilmesi ve raporlara bağlanması gibi belirli kararları almaya yetkilidir. Mükellef ve mükellef, yaptıkları tespit işlemlerinin ve bunlara ilişkin raporların doğruluğundan ve raporların

yanlış olması halinde tahakkuk ettirilen vergi ve cezalardan mükellefiyetin kapsamı ile sınırlı olmak üzere müştereken ve müteselsilen sorumludur. Bu nedenle yetkili gümrük müşavirlerinin diğer yükümlülüklerinin yanı sıra kamuya karşı mali yükümlülükleri de bulunmaktadır.

Gümrük Yönetmeliği'nin 578. maddesi uyarınca "Yetkili gümrük müşavirlerine uygulanan yaptırımlar ve kabul belgesinin geri alınması", R.G. 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı;

> (1) Yetkili gümrük müşavirleri tarafından yürütülen işlemlerle ilgili olarak hukuka aykırı durumların tespiti hâlinde, bunlar hakkında Kanunun geçici 6'ncı maddesi hükümleri uygulanır.
>
> (2) Yetkili gümrük müşavirinin, meslek gereği edindiği bilgi ve belgeleri izin verilen gümrükler dışında kullanmak üzere tespit işlemlerine ilişkin olarak Bakanlıkça belirlenen asgari ücret oranının altında çalışma koşullarından birini kaybettiği tespit edilir. Yetkililer karar verme anlaşmasının bir parçası olarak kişisel olarak yapacakları işi başka birinin yapmasını sağlamanın yanı sıra. Görevin bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlük çerçevesinde yapılmadığının veya gereği gibi yapılmadığının veya Kanundaki mesleğin genel ilkelerine aykırı olduğunun tespit edilmesi veya Kanunda belirtilen mesleğin genel ilkelerine aykırı olduğu tespit edilen görev, yetkili gümrük idareleri tarafından uygulanır. Bu, dolaylı temsil yoluyla hareket eden gümrük müşavirleri veya tespit sürecini yürüten bir borçlu ile doğrudan veya dolaylı bir iş ilişkisidir. Danışman yetki belgeleri iptal edilmiştir. Böylece yetki belgesi iptal edilen gümrük müşavirleri artık yetki belgesi alamayacak.
>
> (3) Hizmetin asgari oranın altında olduğu tespit edilir ancak bu durumun maddi bir hatadan kaynaklandığı anlaşılırsa ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu durumda yetkili gümrük müşavirine yazılı olarak bilgi verilir. Sözleşmenin kurulması için ücrette gerekli düzeltmeleri yapmayan veya yazılı uyarıya rağmen benzer hataları tekrarlayan yetkili gümrük müşavirinin vekaletnamesi on iki ay süreyle geri alınır.

(4) Tüzel kişi bünyesinde yapılan işlemlerde, şirketi temsil ve ilzama yetkili gümrük müşaviri ile işlemi yapan yetkili gümrük müşaviri hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin kabul belgesinin geri alınması Kanunun geçici 6'ncı maddesi uyarınca disiplin cezası verilmesini engellemez.

(6) Yetkili gümrük müşavirleri, tespit sözleşmesi kapsamında bizzat yapacakları işi başkasına devredemezler. Bu fiillerden hüküm giyenlerin belgelerine süresiz müsadere olunur. (GY, 2009, m.578).

Bu maddenin 4. fıkrası ile ilgili olarak; Danıştay İdari Daireler Kurulu'nun 2017/638 sayılı itiraz kararı ile 20 Eylül 2017 tarihli yürütmeyi durdurma kararı oybirliği ile iptal edilmiştir (Danıştay İdari Daireler Kurulu, Başvuru No: 2017/638, 20 Eylül 2017).

Yetkili gümrük müşavirlerinden; Yetki belgesi başvurusu yapılırken sunulması gereken başvuru ekinde;

(…) Keşif taleplerinin ve buna ilişkin raporların hatalı olduğunun tespiti halinde tespit süreci kapsamı ile sınırlı olmak üzere ödediğim vergiler ve verilen cezalardan mükellef ile birlikte müteselsilen sorumluyum. ; Keşif işlemleri sırasında elde edilen ticari sır niteliğindeki bilgi ve belgelerin üçüncü şahıslara ifşa edilmemesi veya yayımlanmaması için her türlü tedbiri alacağımı; Yetkili temsilcim ve benimle çalışan gümrük müşaviri tarafından yapılan işlemlerden sorumlu olduğumu beyan ve taahhüt ederim. "Taahhütname" (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ).

Tebliğ ekinde yer alan bu taahhüt tarafından yetkilendirilen gümrük müşavirlerinin, keşif sürecinde gerçekleştirilen keşif işlemleri kapsamında ticari sır niteliğindeki bilgi ve belgeleri üçüncü kişilere açıklamamaları rica olunur.

Tanımlama işlemlerinin yetkili gümrük müşavirleri tarafından hatalı yapılması veya periyodik kimlik tespiti işlemlerinin zamanında yapılmaması, diğer bir deyişle kanuna aykırılıkların tespiti halinde geçici madde uyarınca önlem alınır. Gümrük Kanunu'nun 6. maddesine kurallara uymama cezası eklendi.

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Gümrük Müşavir Yardımcısı Alınması" başlıklı 20. maddesi uyarınca; *"(1) Yetkili gümrük müşavirleri ile birlikte çalışan gümrük müşavir yardımcılarına ilişkin bilgiler, göreve başladıkları tarihten itibaren yedi gün içinde sisteme girilir"*. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

03 Ocak 2019 tarihli Gümrük Yönetmeliğinde 30644, R.G. 08/11/2020 tarih ve 31210 No. 575 inci maddenin 3'üncü fıkrasına göre;

> (3) Yetkili gümrük müşavirleri, yanlarında gümrük müşavir yardımcısı tutabilir. Yetkili gümrük müşavirleri ile çalışan gümrük müşavir yardımcıları;
>
> a) Sigortalı, özel ve genel antrepoların giriş çıkış işlemleri ile bu antrepolarda yapılan işlemlere ilişkin olarak sigortalı olarak görev yaptığı yetkili gümrük müşavirliği veya yetkili gümrük müşavirliği firması adına bir sayım protokolü imzalayabilir.
>
> b) Yetkili gümrük müşavirinin işleyişine ilişkin özel bir düzenleme bulunmamak kaydıyla, eşyanın antrepodan alındığını ve antrepodan çıkarılmasını, gerekli yasallığı belirleme süreçlerinde kullanılması amaçlanan mühür ve kaşeleri kullanabilir.
>
> c) Faaliyetlerinden doğan şahsi sorumlulukları saklı kalmak üzere, hukuki ve mali sorumluluk birlikte çalıştıkları yetkili gümrük müşavirine aittir.
>
> ç) Yetkili gümrük müşavirinin bağlı olduğu veya anlaşma yapılan antrepoların Bölge Müdürlüğü ve Gümrük Müşavirleri Birliği'ne tescil ettirilmesi zorunludur.
>
> d) Yetkili gümrük müşavirinin ortak olduğu zorunlu hallerde, otuz günü geçmemek üzere başka bir gümrük müşavir yardımcısı atanabilir.
>
> a) İhtiyaç duydukları iş ve işlemleri başkasına yaptıramazlar. Bu tür davranışlara yakalanan kişiler yeniden yetkili gümrük müşavirliği yapılamaz. (GY, 2009, m.575).

Aynı Yönetmeliğin 575 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre; *"(4) Birden fazla ortak antrepo ile tespit anlaşması imzalamış olan yetkili gümrük müşavirleri, her antrepo için en az bir gümrük müşavir yardımcısı atamak zorundadır"*. (GY, 2009, m.575).

4.2 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Görevleri

Yetkili gümrük müşaviri olarak adlandırılan bu yeni mesleğin temel görevi, dış ticarette veya gümrük sektöründe aynı adı taşıyan, gümrük iş ve işlemlerini dolaylı temsil yoluyla izleyen ve sonuçlandıran gümrük müşavirlik sistemine müdahale etmemek.; Anılan Tebliğ kapsamında tespit işlemlerini yapmak ve bu süreci tespit raporuna bağlamak ve bu raporları sözleşmenin taraflarına ve ilgili gümrük idarelerine sunmak. Onayladıkları bazı belgelerin doğruluğundan sorumludurlar. Bu bağlamda halka veya gümrük idaresine karşı görevlerini sorumlu bir şekilde yerine getirirler.

Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesinin altıncı fıkrasında; *"6. Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları, resmi görevlerini ifa ederken işledikleri suçlarla veya resmi görevlerinin ifasıyla bağlantılı olarak fiillerinin niteliğine göre Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır. Bir hüküm vardır"* (GK, 1999, geçici madde 6).

Bu hükme göre meslek mensupları, yaptıkları iş ve görevleri nedeniyle kısmen kamu görevlisi sayılabilirler. Görevlerini yerine getirirken, kamu yararını gözeterek veya dikkate alarak büyük bir özen ve titizlikle çalışmak zorundadırlar. Çünkü ortaya çıkan vergi kaybından mükellef ile müteselsilen sorumludurlar.

4.2.1 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri tarafından yapılan tespit işlemleri

Yetkili gümrük müşavirliği tebliğine göre, yetkili gümrük müşavirleri belirli hususlarda ve/veya gümrük işlemlerinde karar almaya ve rapor vermeye yetkilidir.

Daha önce gümrük memurları tarafından gerçekleştirilen ve artık yetkili gümrük müşavirleri tarafından yürütülen en önemli ve karmaşık gümrük işlemleri; Genel ve/veya özel depolara giren ve çıkan malların tespiti ve bunlarla ilişkili periyodik sayım işlemleridir.

Tespit işlemleri yetkili gümrük müşavirleri tarafından gerçekleştirilmelidir; bu, Yetkili Gümrük Müşavirliği'nin "Gümrük Usullerinin Belirlenmesi" başlıklı 11. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre;

(1) Yetkili gümrük müşaviri aşağıdaki kararları alır:

a) genel ve özel antrepoları belirleme prosedürü;

1) AN1, depo açmak için başvuru dosyalarının ön kontrollerinin yapılması,

2) AN2, depodaki genişleme ve daralma süreçlerine ilişkin uygulama dosyalarının ön kontrolünün yapılması,

3) AN3, depodaki değişiklikler için uygulama dosyalarını önceden kontrol edin,

4) AN4, depoda adres değişikliği için başvuru dosyalarının ön kontrolünün yapılması,

5) Gümrük Mevzuatı AN5, Madde 523 çerçevesinde antrepo hareket işlemlerinin mevzuata uygunluğunun doğrulanması,

1) AN6, gümrük yükümlülüğünün sona ermesinden sonra varsa ilgili kuruluşlarca yapılacak kontroller sonucunda eşyanın özel bir antrepoya ithali ve ihracı ile gümrük denetiminin sona erdirilmesine ilişkin prosedürlerin belirlenmesi,

2) AN7, altı aylık dönemlerde stok kontrolünün belirlenmesi,

3) AN8, gümrük yükümlülüğünün sona ermesinden sonra ilgili makamlarca yapılan kontrollerin sonuçlarına göre, ortak bir antrepoya eşya ithal ve ihraç etme usulünün belirlenmesi ve varsa gümrük denetiminin sona erdirilmesi.

4) AN9, depolama rejimine tabi mallar için elleçleme operasyonlarının tanımını kapsar.

b) geçici ithalat rejimini belirleme prosedürü;

1) KİS1, kısmi muafiyetle geçici ithalata konu mallar ile mesleki ekipman, ambalaj malzemeleri, özel kalitedeki mallar ve geçici ithalat rejimine tabi numuneler için süre uzatımı talebinde, eşyanın usulüne uygun kullanılıp kullanılmadığını belirler.

2) GK2, özel kalitedeki malların (formlar, çizimler, eskizler ve diğer benzer mallar, ölçüm, kontrol, test aletleri ve benzeri mallar ile özel alet ve cihazlar) kullanımı sonucu elde edilen tüm ürünleri ifade eder. İthalat vergilerinden tam muafiyet ile geçici ithalat rejimi. Maddede belirtilen oranda Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edildiğinin tespitini kapsar.

a) gümrük kontrolü altında işleme prosedürünün belirlenmesi;

1) GK1, gümrük kontrolü altında işleme prosedürü kapsamında serbest bırakma işleminin tespiti,

2) GK2, gümrük kontrol rejimi kapsamında işleme kapsamında nihai üründe ithal edilen ürün miktarının belirlenmesini kapsar.

ç) GK1, malların öngörülen süre içinde nihai kullanıma tahsis edilip edilmediğinin ve öngörülen amaçlar için kullanılıp kullanılmadığının tespitini kapsar.

b) Dahilde işleme rejimine ilişkin tespit işlemleri;

1) DR1, dahilde işleme rejimi kapsamında eşyaya verilen izinlere ilişkin süre uzatımına esas teşkil edecek işlemlerin belirlenmesi,

2) DR2, dahilde işleme izni kapsamında ithal edilen eşyanın ihraç edilen işlenmiş ürün kapsamında kullanılıp kullanılmadığının teknik, bilimsel veya idari bir nedenle tespit edilememesi durumunda yapılacak tespiti kapsar.

c) Menşe mevzuatına ilişkin tespit işlemleri;

1) SK1, ibraz edildiği ithalatçı ülkeden post-kontrol talebi ile alınan A.TR Dolaşım Belgeleri, EUR.1/EUR-MED Dolaşım Belgeleri ve Fatura

Ekstreleri/EUR-MED Fatura Tablolarının post-kontrol işlemlerinin yapılması, ilgili mevzuat çerçevesinde,

2) INF4, ithalatçı ülkenin gümrük idarelerinden alınan kısa ve/veya uzun vadeli tedarikçi beyanlarının ilgili mevzuat çerçevesinde kontrol edilmesi ve INF4 Bilgi Formu düzenlenmesine ilişkin işlemlerin yürütülmesi,

3) AT1, Gümrük Kanunu ve dış ticaret mevzuatına uygun olarak ithal edilip kullanıldıktan sonra ihraç edilecek eşya için A.TR Dolaşım Belgesi düzenlenir; ancak Gümrük Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan 5 yıllık belge saklama süresinin dolması nedeniyle bu eşyanın ithalatına ilişkin destekleyici belgelerin bulunmaması halinde, ihracat ve yatırım teşvik mevzuatı hükümleri ile eşyanın serbest dolaşımda olduğunu tespit eden ticari belge ve menşe iade rejimi saklı kalmak kaydıyla, eşyanın envanter defteri kayıtları ve muhasebe kayıtları esas alınarak serbest dolaşım durumunun tespiti,

4) EU2, tercihli ticaret anlaşmaları çerçevesinde onaylı ihracatçı yetkilendirme uygulamasına tabi eşyanın menşe kurallarına uygunluğunun belirlenmesini kapsar.

a) onaylanmış bir kişinin statüsünü belirleme prosedürleri; OK1, onaylı kişi statü belgesi için başvuru dosyalarının ön doğrulamasını kapsar.

b) Çok zor bir durumu tespit etme prosedürleri;

1) ZD1, 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanunu ve Gümrük Genel Tebliği (tahsilat işlemleri) 21.01.2014 tarih ve 28889 sayılı Resmî Gazete ‘de yayımlandı, madde 48 (seri no: 2) 20 ve 21. madde kapsamında, tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan yükümlülerin çok zor durumda olup olmadığının tespiti yer almaktadır.

ğ) Beyannamenin belirli alanlarında yapılacak düzeltmenin belirlenmesine ilişkin usul;

1) BD1, Gümrük Kanunu'nun 73'üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca beyanname üzerinde yapılacak düzeltmelerin kılavuzda belirtilen usul ve esaslar dikkate alınarak ön kontrolünü kapsar.

c) Takas işlemlerinde RPS' den muafiyetin uygulanmasını belirleme prosedürü;

1) TC1, takas kapsamındaki ithalat ve ihracat işlemlerinin farklı gümrük idarelerinden yapılması halinde KKDF' den muafiyete esas teşkil edecek tanımları kapsar. (Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Görülebileceği gibi; Gümrük mevzuatının doğru uygulanmasını sağlamak için yetkili gümrük müşavirleri tarafından rapora dâhil edilmek üzere belirlenecek faaliyet ve işlemler çok çeşitli gümrük işlemlerini kapsar.

Kamu sektöründe sınırlı sayıda personelin üzerindeki ağır yükün bir kısmını özel sektöre aktarmayı ve belirli alanlarda daha sağlıklı ve verimli bir sonuçla kamu üzerindeki yükü hafifletmeyi amaçlamaktadır.

Bu içerikte; Özellikle, dâhili işleme rejimine ilişkin keşif usullerinin genişletilmesi, rejimin kontrol edilmesi, rejime ilişkin belge veya yetkilerin kapatılması ve ilgili mevzuatta gerekli değişiklik veya tedbirlerin alınması, işlemleri yürütmek. Şartlı salıverme sistemi kapsamında alınan teminatın iade edilip edilmeyeceği konusunda yetkili gümrük müşavirleri tarafından

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin 13. Maddesi "Genel Hükümlere" göre;

(1) Genel ve özel antrepoların belirlenmesinde;

a) AN6 ve AN8 tespit işlemlerini yapacak olan Yetkili Gümrük Müşaviri, antreponun her açılış ve kapanışında eşyanın gümrük kontrolü altında tutulması için gerekli tedbirleri alır. Depoların kapatılması sırasında depo giriş ve çıkış kapıları mühürlenir. Ayrıca antrepoda gümrük denetimini zayıflatacak kusurlar tespit edilirse gecikmeksizin gümrük idaresine ve gerekirse antrepo işleticisine haber verir.

b) AN6 ve AN8 için tespit prosedürleri ile ilgili olarak Ek-6'da günlük bir rapor hazırlanmaktadır.

c) AN6, AN7 ve AN8 belirleme prosedürleri ile ilgili olarak, borçlu ile yetkili gümrük müşaviri arasında yıllık sözleşme yapılması zorunludur.

ç) Alacaklı ile yetkili gümrük müşaviri arasında AN6 ve AN8 belirleme usullerine ilişkin sözleşmenin herhangi bir nedenle bir yıldan daha az bir süre önce feshedilmesi halinde, ilgili yetkili gümrük müşaviri derhal muayene eden gümrük idaresine gerekçesi ile haber verir. Sözleşme kapsamında görevlendirilen taranmış yetkili gümrük müşavirleri tarafından müştereken hazırlanan nüfus sayımının fesih sözleşmesi ile devir işlemi ilgili gümrük dairesine gönderilir. Sözleşmesi feshedilen yetkili gümrük müşavirinin mücbir sebepler nedeniyle yeniden hesaplamaya katılamaması durumunda gümrük idaresince oluşturulan komisyon ve sözleşme ile yetkilendirilmiş gümrük müşaviri taranarak antrepo olarak kayıt altına alınır, envanter kontrolüne uygunluk periyodik olarak belirlenir ve protokollere kaydedilir. Rapor sonuçlarına göre gerekli tedbirler alınır.

a) Periyodik olarak AN7 olmadığı belirlenen bir antrepo, antrepoyu denetleyen Gümrük Dairesi Gümrük Müdür Yardımcısı başkanlığında en az üç kişilik bir komisyon tarafından sayılır ve kayıt antrepoya uygunluğu belirlenir.

b) yetkili bir gümrük müşaviri ile AN6, AN7 ve AN8'in belirlenmesine ilişkin geçerli bir anlaşma yapılmamış olan antrepolar; akaryakıt depoları, yolcu giriş ve çıkışlarında gümrüksüz satış mağazaları ve gümrük idarelerinin yetki alanına giren antrepolar

Dışarıya mal alınmaz. Antrepolar da ait oldukları gümrük idareleri tarafından yılda en az iki kez denetlenir.

c) yetkili gümrük müşaviri ile sözleşmenin ilk yapıldığı antrepodaki eşya; Antrepoda görev yapan gümrük memuru, yetkili gümrük müşaviri ve antrepo işletmecisi ile belirlenir ve kanuna kaydedilir.

d) AN6, AN8 ve AN9 tespiti için kılavuz ekinde nüfus sayımı raporu düzenlenir.

ğ) Eşya ayrıldığında AN6 ve AN8 tespit işlemlerini yapacak yetkili gümrük müşaviri eşyanın Gümrük Yönetmeliğinin 181 inci maddesinin beşinci fıkrası kapsamına girip girmediğini ve itirazın olup olmadığını tespit eder.

e) Belirtilen süre içinde antrepoda eşya bulunmaması halinde AN7 tespit işlemi yapılmaz.

ı) Genel antrepolarda AN7, AN8 ve AN9 tespit işlemleri, özel antrepolarda AN6, AN7 ve AN9 tespit işlemleri aynı yetkili gümrük müşaviri tarafından yapılmalıdır. Borçlu, diğer tespit işlemleri için aynı veya başka bir yetkili gümrük müşaviri ile anlaşma yapabilir.

f) 08.08.2017 tarih ve sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Duty Free Mağazaları Yönetmeliği hükümlerine göre açılmasına izin verilen antrepolar, diplomatik temsilcilikler, gemideki mağazalar ve ikmal mağazaları. 30148 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre işlem yapılır. (1), (2), (3), (4) ve (5) numaralı bentlerde belirtilen yolcuların girişinde açılmasına izin verilen dükkanlar) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan ve çıkış kapılarını bu Tebliğ hükümleri kapsamında Duty Free Mağazaları Yönetmeliği hükümlerine göre; Aynı fıkranın (6), (7), (8) ve (9) numaralı bentlerinde belirtilen tespit işlemleri gümrük idaresi tarafından yapılır.

(2) GK1 belirleme işlemi için belirlenen asgari ücretin, belirlenecek nihai kullanım yetkisi kapsamındaki mallar için alınan teminat tutarını aşması durumunda bu Tebliğ hükümlerinin uygulanması zorunluluğu yoktur.

Sökülecek gemilere ve 8908 pozisyonundaki diğer yüzer ve sökülmüş gemilere uygulanmaz.

(3) Dâhilde işleme iznine tabi ithal eşyasının kıymeti on bin Euro'yu geçmiyorsa DR1 belirleme işleminin yapılması zorunluluğu yoktur.

(4) Bu Tebliğ hükümlerine göre eşyanın antrepoya giriş ve çıkışını belirlemeye yetkili gümrük müşaviri tarafından AN6 veya AN8 kodlu keşif sözleşmesi imzalanması halinde;

a) 31 Aralık 2010 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan Genel Gümrük Tebliği (TIR İşlemleri) (1 Seri No.lu)' nun 33, 34 ve 35 inci maddelerinde belirtilen antrepodan sorumlu görevliler tarafından yapılması amaçlanan boşaltma ve 5 mükerrer 27802 numaralı el kitabında kayıt ve gönderme işlemlerinin düzenlenmesi ve dekont alınması,

b) Transit beyannamesine göre tayin, boşaltma ve bir sonraki boşaltma yerine sevk, yetkili gümrük müşaviri veya yetkili gümrük müşavirinin görevlendirdiği gümrük müşavir yardımcısı tarafından yapılır. Yetkili Gümrük Müşavirleri, bu Tebliğ'in genel hükümleri ile AN6 ve AN8 Kodlu Tespit Usullerinin çalışma usul ve esasları ile yetki ve sorumluluklarına ilişkin özel hükümlerine tabidir. Ancak, TIR ve transit işlemlerine ilişkin görevler için tespit işlemi düzenlenmez.

(2) Sonradan kontrole tabi ihraç edilen mallar için fatura toplam tutarı on bin Türk lirasını geçmiyorsa SD1 tespit işleminin yapılmasına gerek yoktur. Firmaların talebi üzerine bu değerin altındaki işlemler için SK1 tespiti yapılabilmektedir.

(3) İthalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyetle geçici ithalata konu olan eşya ile gümrük kontrolü altında işlem gören eşyanın toplam fatura bedelinin on bin Türk lirasını geçmemesi durumunda, GC1, GC2 ve GC1'in belirlenmesine yönelik işlemler yapılır. Firmaların talebi üzerine bu değerin altındaki işlemler için GC1, GC2 ve GK1 tespit edilebilir.

(4) ZD1 tespit sürecine ilişkin keşif raporları, Ortak Gümrük Tebliği (Tahsil Usulleri) (Seri No: 2), bu Tebliğ ve kılavuzda belirtilen usul ve esaslar dikkate alınarak hazırlanır.

(5) Yetkili gümrük müşavirleri, eşlerin üçüncü derece de dahil olmak üzere evlilik bağı veya onları oluşturan evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi, eşlerin icraya yönelik iş ve işlemlerini yürütemezler.

(6) Gümrük müşavirliği görevine başlamadan önce antrepo işleticisi ile ortaklığı bulunanlar, bu ortaklığın bitiminden itibaren iki yıl geçmeden aynı antrepoyu tayin edemezler.

(7) GK1'e göre düzenlenen sonuç raporlarının, kişinin durumuna ilişkin onaylanmış mevzuata göre belirlenen forma uygun olarak hazırlanmaması, bilgi ve belgelerin eksik veya yanlış olması, raporun öngörülen süre içinde düzenlenmemesi ve yetkili gümrük müşavirinin taraf tespiti anlaşması olup, müspet keşif raporu düzenleyen kişi farklıdır.

a) Gümrük idaresi tarafından tespit edilmesi halinde, keşif raporunu düzenleyen yetkili gümrük müşavirine yazılı olarak bildirilir. Aynı takvim yılı içinde ikinci defa böyle bir durumun tespiti halinde, diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yetkili gümrük müşavirine 24'üncü maddeye göre işlem yapılır.

b) Bir yıl içinde üçüncü kez tespit edildiğinde; Olumlu keşif raporunun gümrük idaresine sunulmasından itibaren altı ay içinde yetkili gümrük müşavirine GC1 bulgu raporu düzenlenemez ve diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla yetkili hakkında işlem yapılır. (Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Gümrük Mevzuatı değiştirilmiştir. 01/03/2019 tarih ve 30644 numara ile.

575 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre "Yetkili gümrük müşavirinin sorumluluğu ve uygulama esasları"; *"(5) Genel ve özel antrepolara giriş çıkış işlemleri ile antrepodaki eşya stokunun altı ayda bir tespitine ilişkin işlemleri yapacak yetkili gümrük müşavirleri, antrepoda bulunmamak kaydıyla toplam dört antrepo için rapor düzenleyebilirler".* (GY, 2009, m.575).

4.2.2 Yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri tarafından düzenlenen tespit raporları

Gümrük prosedürlerinin belirlenmesi için yukarıda belirtilen tebliğe ve uygulanmasına ilişkin tüm usul ve esasları belirleyen yetkili gümrük müşavirinin kılavuzuna uygun olarak raporlar düzenlenir.

Yetkili gümrük müşavirliği Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesine göre; *"g) Rehberlik: Bu Tebliğin uygulanmasına ilişkin tüm usul ve esasları belirleyen Genel Müdürlük tarafından yayınlanan yetkili gümrük müşavirleri için rehber niteliğindedir"* (Yetkili Gümrük Müşavirleri Tebliği. (2020). Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliğine göre sonuçları itibariyle dört çeşit tespit raporu vardır. Anılan Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesine göre;

> ç) Günlük rapor: Yetkili gümrük müşaviri tarafından verilen dakika sayısı ve diğer önemli olaylara ilişkin bilgileri içeren raporu,
>
> d) Pozitif tespit raporu: Keşif raporlarının son kısmı için kılavuzda belirtilen tüm bilgileri içeren ve yetkili gümrük müşaviri tarafından gerçekleştirilen keşif işlemleri sonucunda olumlu sonucu içeren raporu,
>
> e) Olumsuz Tespit Raporu: Yetkili Gümrük müşaviri tarafından yapılan keşif işlemleri sonucunda olumsuz bulguyu içeren raporu,
>
> f) Sistem: Bakanlıkça hazırlanan ve internet ortamında elektronik ortamda bulunan Yetkili Gümrük Müşavirlik Sistemi
>
> ğ) Şartlı tespit raporu: Raporda yer alan tespitlerden bir veya birkaçının raporun son bölümünde yer alan nihai görüşün olumlu olmayacağı şekilde yapılamadığı durumları içeren raporu, , yetkili gümrük müşaviri tarafından gerçekleştirilen keşif işlemleri sonucunda
>
> ı) Keşif raporu: El kitabının şekil ve içeriğine ilişkin olarak, yetkilendirilmiş gümrük müşaviri tarafından gerekli kontrol ve incelemeler yapıldıktan sonra, el kitabının ilgili bölümlerinde belirtilen usul ve esaslara göre rapor düzenlenir.

(Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020).) Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Keşif Raporlarının Verilmesi" başlıklı 17. maddesi uyarınca;

(1) Rapor, bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslar ile 11 inci maddede belirtilen tespit usul ve esaslarına göre hazırlanır.

(2) Hazırlanan görüş raporu, belirlenen süreler içinde aşağıdaki mercilere sunulur:

a) AN7 keşif süreci ile ilgili olarak; Genel ve özel antrepolar için Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık dönemlerini kapsayacak şekilde her dönemi takip eden ayın son gününe kadar ibraz edilerek bir nüshası borçluya teslim edilir.

b) AN6 ve AN8 tespit işlemleri için hazırlanan sayım kayıtlarında yer alan bilgiler, tespit işleminin yapılacağı gün sistem üzerinden gönderilir. AN6 ve AN8 keşif raporları aylık genel raporla bağlantılıdır ve sayım protokolüyle birlikte bir sonraki ayın ilk yedi iş günü içinde elektronik olarak gönderilir. Raporun bir kopyası da borçluya verilir.

c) SD1 belirleme prosedürlerine ilişkin düzenlenecek tespit raporlarının, kontrol talep eden ülkeden talep yazısı tarihinden itibaren beş ay içinde sunulması zorunludur. INF4 keşif kodu kapsamındaki işlemler için bu süre üç aydır.

ç) (c) bendinde belirtilen işlemlerin aynı bentte belirtilen süreler içinde tamamlanmaması ve gerekli raporun verilmemesi halinde, bu durum derhal Uluslararası Antlaşmalar Genel Müdürlüğüne bildirilir ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, varsa gerekçeli görüşü ile birlikte ilgili gümrük idaresince yetkilendirilmiş gümrük müşaviri ve değerlendirme raporunu hazırlayan kişi. İlgili Genel Müdürlük tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, kontrol talebinde bulunan ülke idaresine ya olumsuz yanıt verilir ya da gerekli karar raporunu hazırlaması için bir aya kadar ek süre verilir. Tespit raporunun ek

süre içinde ibraz edilememesi durumunda, kontrol talebinde bulunan ülke idaresine olumsuz yanıt verilerek dosya kapatılır. Bu aşamadan sonra yapılacak bildirim ve itirazlar dikkate alınmayacaktır.

d) Sayım protokolüne göre düzenlenecek günlük rapor ve diğer önemli olaylara ilişkin bilgiler, tespit günü sonuna kadar yetkili bir gümrük müşaviri tarafından elektronik ortamda sunulur. Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü, zorunlu haller nedeniyle bu süre içinde ibraz edilemeyen günlük raporun, bu durumun belgelenmesi şartıyla, keşif gününü takip eden gün sonuna kadar verilmesine izin verebilir.

e) OK1 belirleme süreci, sözleşmenin imzalanmasından itibaren otuz gün içinde olumlu veya olumsuz olarak bildirilmelidir. Bu süreden sonra düzenlenen raporlar geçerli değildir. Tespit sonucuna göre süresi içinde düzenlenen raporun olumlu sonuçlanması halinde borçluya iki nüsha, olumsuz olması halinde bir - bir nüsha verilir.

f) TC1'in tespit sürecine ilişkin raporun bir nüshası, takas işleminin bitiminden en geç bir ay sonra verilir ve bir nüshası borçluya intikal ettirilir.

g) AN9 Keşif Raporu'nun bir nüshası, Vaka Raporu'nun sistem üzerinden gönderildiği tarihi takip eden ayın ilk yedi iş günü içerisinde temin edilir ve bir nüshası tespit yapan kişiye verilir.

ğ) GK2 tespit prosedürlerinin keşfine ilişkin düzenlenen raporlar, nihai ürünün serbest dolaşıma girmesinden itibaren bir ay içinde hazırlanır ve en geç takip eden ayın 10'uncu gününe kadar sunulur.

h) DR2 tespit prosedürlerine ilişkin olarak düzenlenecek tespit raporları, Tespit Raporunun düzenlendiğinin firmaya Gümrük İdaresine bildirilmesinden itibaren en geç bir ay içinde verilir. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Gümrük idaresi tarafından günlük rapora ilişkin yapılacak keşif raporları ve yapılması gereken işlemler" başlıklı 18. maddesi uyarınca;

> (1) Keşif raporları, günlük raporlar ve sayım protokollerinde yer alan bilgiler idare tarafından kontrol edilir. Günlük raporlar ve sayım protokollerindeki bilgilerle uyumlu olduğu tespit edilen keşif raporları sistem üzerinden onaylanır. Günlük raporda önemli bir olay olmadığı belirtilirse, gümrük idaresi ne onay ne de red kabul etmeyecektir.
>
> (2) Tespit raporları ile günlük rapor ve sayım protokollerinde yer alan bilgiler arasında farklılık veya yanlışlık olması halinde, tutanak, gerekçesi belirtilerek yetkili gümrük müşavirine iade edilir. Bu raporlar, hataları veya tutarsızlıkları düzeltmek için iki defaya kadar döndürülebilir. Raporlardaki hata veya tutarsızlık iadeye rağmen düzeltilmezse 22'nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında değerlendirme yapılarak devam eden faaliyetlerin devamlılığı sağlanır.
>
> (3) GC1 uyarınca düzenlenen keşif raporları, yalnızca, başvurunun sorumlu tarafça onaylanan bir bireysel durum raporunun düzenlenmesinden itibaren beş iş günü içinde yapılması halinde dikkate alınacaktır.
>
> (4) Tespit işlemi AN6 ve AN8 protokollerinde yer alan bilgilerin tespit gününde sisteme girilmemesi durumunda, sisteme girilmeyen protokollü işlemler ilgili gümrük idaresi tarafından gerçekleştirilir. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkili gümrük müşavirliği Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesine göre; *"m) Yetki numarası: Yetkili gümrük müşavirinin tespit ve raporlamada kullandığı numara"* (Yetkili gümrük müşaviri hakkında Tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 10 Eylül 2020).

Yetkili Gümrük Müşavirliği "Çalışma Usulü, Belgeler ve Dosyalama" başlıklı Tebliği'nin 19. maddesi uyarınca;

(1) Yetkili gümrük müşaviri tarafından yapılacak keşif işlemleri, keşif süreci kapsamında doğrulama ve araştırmalar sırasında toplanan bilgiler ve keşif sürecine ilişkin detaylar da dâhil olmak üzere normal kayıt ve tescil sisteminde gerçekleştirilir. Bu kayıtlar ve dosyalar, yürürlükteki yasalarca aksi belirtilmedikçe elektronik ortamda da saklanabilir.

(2) Her keşif işlemi için ayrı bir keşif dosyası açılır.

(3) Her yıl, açık keşif dosyalarına, sözleşme yılı/yetki numarası/keşif kodu/sözleşme seri numarası dâhil olmak üzere bir seri numarası atanır.

(4) AN6 ve AN8 keşif işlemlerinde aynı gün gerçekleşen tüm giriş ve çıkış işlemleri için bir keşif dosyası açılır.

(5) Tespit sözleşmesine taraf olan gerçek/tüzel kişinin ibraz ettiği tutanak, yazışma, günlük raporlar, belgeler ve tespit süreci kapsamında hazırlanan tespit raporu belirtilen tespit dosyasında saklanır.

(6) Keşif dosyalarında yer alacak bilgi ve belgeler, el kitabının keşif işlemlerine ilişkin bölümlerinde ve keşif işlemlerine ilişkin usul ve esaslarda belirtilen hususları da içermek kaydıyla yetkili gümrük müşaviri tarafından belirlenir. Bu, keşif ve doğrulama süreçlerinde yetkili personel için maksimum kolaylık sağlayacaktır.

(7) Yetkili gümrük müşaviri tarafından düzenlenen her keşif protokolüne, içinde yer alan keşif dosyasının numarası atanır.

(8) Yükümlüler, günlük rapor ile 11 inci maddede belirtilen tespit işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeleri yetkili gümrük müşavirine sunmak ve tespit işlemlerini kolaylaştıracak adımları atmakla yükümlüdür. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

4.3 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirlerine Uygulanacak Cezalar

Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Cezai Hükümler" başlıklı 24'üncü maddesi uyarınca;

> (1) Bu Tebliğin ilgili hükümlerine uyulmaması halinde aşağıdaki cezai hükümler uygulanır:
>
> a) 13'üncü maddenin dördüncü fıkrasında öngörülen kabul ve devir işleminin boşaltma, tamamlama, sevk ve icra işlemleri kanuna uygun olarak yapılmaz ise ceza uygulanır. Gümrük mevzuatının 241. maddesi.
>
> b) 13'üncü maddenin sekizinci ve dokuzuncu fıkraları arasında ihtilaf olması halinde, yetkili gümrük müşavirinin ihtilaf çözülene kadar sistem üzerinde işlem yapması yasaktır. Ayrıca Gümrük Kanunu'nun 241. maddesine göre kural ihlali cezası uygulanır.
>
> c) 13'üncü maddesinin onuncu fıkrasına aykırılık halinde Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesine göre kurallara uymama cezası verilir.
>
> ç) 14 üncü maddenin ikinci fıkrasına aykırılık halinde Gümrük Kanununun 241 inci maddesine göre kurallara uymama cezası uygulanır.
>
> d) 15 inci maddeye aykırılık halinde Gümrük mevzuatının 241 inci maddesine göre kurallara uymama cezası verilir.
>
> e) 20'nci maddeye aykırılık halinde Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesine göre kurallara uymama cezası uygulanır.
>
> f) 22'nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırılık halinde her mesaja Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesi uyarınca kural ihlali cezası verilir.
>
> g) 22'nci maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (f), (h) ve (j) bentlerine aykırılık halinde kurallara uymama cezası verilir. Kanunun 241. maddesi uyarınca. Gümrük kanunu.

ğ) 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (ı) ve (i) bentlerine uyulmaması halinde her maaş bordrosu için Gümrük Kanununun 241 inci maddesinin birinci fıkrası işlenir.

h) Günlük tutanağın idareyi yanıltacak şekilde düzenlenmesi halinde, her bir günlük rapor için Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesine göre kurallara aykırılık cezası uygulanır.

(2) Birinci fıkrada sayılan hallerde kurallara uymama cezası uygulanması, Gümrük Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinin uygulanmasına engel teşkil etmez. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesine göre;

Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları, bulundukları gümrük idaresi ve koruma idaresinin kapsamı itibariyle kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak kabul edilecek kanunla düzenleninceye kadar aşağıdaki hükümler uygulanır.

1.1615 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre kurulan gümrük müşavirliği birlikleri faaliyetlerine devam etmekte olup, sınavların açılması ve izin verilmesi işlemleri Gümrük Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir.

(a) Gümrük Müşavirliği ve Gümrük Müşavir Yardımcısı kadrosuna ilişkin sınavlar, Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yılda bir kez yapılır.

b) Sınavın açıldığı yılın başında 227 ve 228 inci maddelerde belirtilen şartları taşıyanlar, o yıl açılan Gümrük Müşaviri veya Gümrük Müşavir Yardımcısı sınavlarına başvurabilirler.

c) Gümrük Müşaviri ve Gümrük Müşavir Yardımcısı sınavlarına üç defadan fazla girilemez.

2. Gümrük müşavirliği veya gümrük müşavirliği mesleğinin onur ve şerefine aykırı hareket ve davranışlarda bulunanlar ile görevlerini yerine getirmeyen veya bu meslekte hareket etmeyenlere durumun niteliğine ve ciddiyetine uygun olarak gümrük müşavirliği hizmeti vermek. Hata veya görevlerinin gerektirdiği güvene aykırı davranışlarda bulunmak. Aşağıdaki disiplin işlemleri uygulanır.

a) Uyarı: Bir meslek mensubuna, mesleğini icra ederken daha dikkatli davranması gerektiğine dair yazılı uyarıdır.

b) Kınama: Meslek mensubuna görev ve davranışlarına uymadığının yazılı olarak bildirilmesidir.

c) Meslekten uzaklaştırma: Meslek unvanına halel getirmeksizin, altı aydan az ve bir yıldan fazla olmamak üzere mesleki faaliyetten uzaklaştırma.

d) Meslekten çıkarma: Meslek mensubunun izin belgesinin geri alınması ve bu mesleğe yeniden başlama yasağıdır.

2. Meslek kurallarını, mesleğin onur ve haysiyetini ihlal eden, görevin gerektirdiği güveni ihlal eden meslek temsilcilerine ilk kez uyarı ve kınama yapılır.

Görevlerini bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlük çerçevesinde yerine getirmeyen veya kötü niyetli veya bu Kanunla belirlenen mesleğin genel ilkelerine aykırı hareket eden meslek temsilcilerinin mesleki faaliyetleri geçici olarak durdurulur.

Sahte belgeye dayanılarak gerçeğe aykırı beyanda bulunulması, ancak bu durumun gümrük müşavirinin görüşü dışında olması ve gerçek durumun bir soruşturma sonucunda tespit edilebildiği durumlarda, Gümrük Ana Gümrük Müsteşarlığı raporlar. İlk defa ilgili gümrük müşavirini azarlamak. Bu sorun devam ederse, mesleki faaliyetten geçici olarak uzaklaştırma uygulanacaktır.

7 Ocak 1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılık Yasağı ve Kovuşturma Kanunu hükümlerine göre kaçakçılık suçundan mahkûmiyeti tamamlanan meslek mensupları, meslekten çıkarma cezasına çarptırılırlar.

1. Üç yıl içinde iki veya daha fazla disiplin cezası uygulayan bir uzman, her yeni suç için bir öncekinden daha ağır bir cezaya çarptırılabilir. Beş yıl içinde iki kez mesleki faaliyetten yoksun bırakma cezasına çarptırıldıktan sonra, bu cezayı gerektiren bir fiili defalarca işleyen meslek temsilcileri meslekten ihraç edilebilirler.

Disiplin kurulları, bir derece ağır veya bir derece hafif disiplin cezası uygulanmasına karar verebilir. Cezai sorumluluk getirmek ve ceza vermek, disiplin soruşturması ve disiplin cezasını dışlamaz.

2. Bir meslek mensubuna koruması olmaksızın disiplin cezası verilemez. En az on gün olan yetkili disiplin kurulunca belirlenen süre içinde savunma vermeyen kişiler savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Tamamlandığı tarihten itibaren disiplin yaptırımları uygulanır.

3. Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları, görevlerinin ifası sırasında veya bunlarla bağlantılı olarak işledikleri suçlardan dolayı fiillerinin niteliğine göre Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.

4. Disiplin cezalarının geçerlilik süresi, davanın sonucuna bakılmaksızın, mevzuatın gümrük idareleri tarafından ihlal olgusunun tespit edildiği tarihten itibaren üç yıl içinde gerçekleştirilmediği takdirde sona erer. Aynı eylem ve eylemler yasaya aykırı

Aynı zamanda kovuşturmaya konu olması halinde bu ihlal Türk Ceza Kanunu'nun zamanaşımına göre disiplin işlemine tabi tutulabilir.

5. 2'nci fıkrada belirtilen uyarı ve kınama, yetkili gümrük şefi tarafından, mesleki faaliyetten geçici olarak uzaklaştırma Müsteşarlık Ana Disiplin Kurulu, görevden alma-Müsteşarlık Yüksek Disiplin Kurulu tarafından verilir.

6. Bu Kanuna ve gümrük alanında yürürlükte olan mevzuat hükümlerine aykırı hareket eden gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcılarının izinleri, ihtiyati tedbir olarak altı günü geçmemek üzere gümrük müfettişleri tarafından geçici olarak geri alınır. Bakanlık, gümrük ve yabancı makamlar. Ticaret bölge müdürlükleri aylar ve gümrükleri takip etmelerine izin verilir. Bu durum, iznin alınmasını takip eden gün

gerekçesi ile birlikte Bakanlığın dikkatine sunulur. Bu şekilde izinleri alınmış kişilerin mesleki faaliyetten uzaklaştırılmaları halinde ihtiyati tedbir olarak izinlerin alındığı süre verilen para cezasından mahsup edilir. 3713 sayılı Kanun kapsamında hakkında kovuşturma açılan kişilerin izinleri kovuşturma tamamlanıncaya kadar tedbir olarak geri alınmaktadır." (GC, 1999, geçici madde 6).

Gümrük Yönetmeliğinin 578. maddesine göre, R.G. 11 Ağustos 2020 tarih ve 31210 sayılı;

> (1) Yetkili gümrük müşavirleri tarafından yürütülen işlemlerle ilgili olarak hukuka aykırı durumların tespiti hâlinde, bunlar hakkında Kanunun geçici 6'ncı maddesi hükümleri uygulanır.
>
> (2) Yetkili gümrük müşavirliği dışında meslekten elde edilen bilgi ve belgeleri kullanarak tespit işlemlerine ilişkin olarak Bakanlıkça belirlenen asgari ücret oranının altında çalışan yetkili gümrük müşavirinin şartlarından birinin kaybı,
>
> Sözleşme kapsamında yapacağı işi başkasına yaptırdığı, görevin bağımsız, tarafsız ve dürüst bir şekilde yerine getirilmediği veya gereği gibi yapılmadığı veya sözleşmenin genel ilkelerine aykırı hareket ettiği tespit edildi. Hukuk alanında meslek. Doğrudan veya dolaylı temsil yoluyla veya tespit sürecini yürüten bir borçlu ile hareket eden gümrük müşavirleri. İş ilişkisi içinde olduğunun tespiti halinde yetkili gümrük müşavirlerinin belgeleri geri alınır. Böylece yetki belgesi iptal edilen gümrük müşavirleri artık yetki belgesi alamayacak.
>
> (3) Hizmetin asgari oranın altında olduğu tespit edilir ancak bu durumun maddi bir hatadan kaynaklandığı anlaşılırsa ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu durumda yetkili gümrük müşavirine yazılı olarak bilgi verilir. Sözleşmenin kurulması için ücrette gerekli düzeltmeleri yapmayan veya yazılı uyarıya rağmen benzer hataları tekrarlayan yetkili gümrük müşavirinin vekaletnamesi on iki ay süreyle geri alınır.

(4) Tüzel kişi bünyesinde yapılan işlemlerde, şirketi temsil ve ilzama yetkili gümrük müşaviri ile işlemi yapan yetkili gümrük müşaviri hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin kabul belgesinin geri alınması Kanunun geçici 6'ncı maddesi uyarınca disiplin cezası verilmesini engellemez.

(6) Yetkili gümrük müşavirleri, tespit sözleşmesi kapsamında bizzat yapacakları işi başkasına devredemezler. Bu fiillerden hüküm giyenlerin belgelerine süresiz müsadere olunur. (GY, 2009, m.578).

Gümrük Yönetmeliğinin 578. maddesinin dördüncü fıkrasında;

Tüzel kişi bünyesinde gerçekleştirilen işlemlerde, şirketi temsil ve ilzama yetkili gümrük müşaviri ile işlemi yapan yetkili gümrük müşaviri hakkında da ikinci fıkra hükmü uygulanır. Belgeler kaldırılır. Danıştay On beşinci Dairesi'nin 2016/9811 sayılı kararı uyarınca "...yetkili gümrük müşaviri tarafından yapılacak tespitin tespiti, ilgili mevzuat kapsamında dahi olsa bireysel niteliklere göre yapılır. Tüzel kişiliğin kuruluşudur." Düzenlenecek belgelerin münhasıran gerçek kişilere yönelik olduğu ve belgelerin düzenlenmesi sırasında ortaya çıkabilecek eksikliklerin kişisel kusurlar olduğu dikkate alındığında, kişisel eksikliklerden kaynaklanan sorumluluk suçlu yetkili gümrük müşavirine aittir ve tüzel kişiye devredilemez. Tüzel kişi nezdinde yapılan işlemlerde işlem yapan gümrük müşavirinin 03/09/2017 tarihinden itibaren temsil ve taahhüdü yetkilidir. Gümrük müşavirinin sorumluluğuna ilişkin hükmün uygulanmasının durdurulmasına oybirliği ile karar verildi. (Danıştay On Beşinci Dairesi, Madde No: 2016/9811, 09 Mart 2017).

Danıştay On Beşinci Dairesi'nin bu konudaki 2016/9811 sayılı kararı; bu, modern ceza hukukunun en önemli ilkelerinden biri olan kusurlu ceza ilkesi, suç ve cezaların kimliği çerçevesinde verilmiş çok doğru ve meşru bir karardır. Akabinde, Danıştay İdari Dava Kurulu'nun 2017/638 itiraz no. "…tüzel kişiyi temsil ve ilzama yetkili kişi ile gümrük müşavirliği ile aynı faaliyetleri yürüten ve hatta gümrük müşavirliği görevini de

üstlenen yetkili gümrük müşavirleri için aynı esası uygulayarak işlemi yürütmek üzere yetkili gümrük müşaviri ile. Bu tespit işlemlerini yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilerek daha fazla sorumluluk alır. Aleyhlerinde ceza davası açılan kişilerin yargı önüne çıkarılması kararında hukuka aykırı herhangi bir işlem bulunmadığına dikkat çekilerek, 20.09.2017 tarihinde oybirliği ile iptal edildi…" (Devlet İdari İşler Kurulu, temyiz no. 2017).

4.4 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesi

Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesinin onuncu fıkrasına göre; *"Gümrük müşavirlerinin yaptıkları iş ve işlemler karşılığında alacakları takvim yılı başında belirlenen asgari ücret tarifesi gümrük müşavirleri birliklerince onaylanır ve uygulamada uygulanır"*. (RG, 1999, geçici madde 6).

Görülebileceği gibi; Gümrük müşavirlerinin uyması gereken asgari ücret oranı, Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesinin 10'uncu fıkrasında düzenlenmiştir. Asgari ücretlere ilişkin gümrük müşavirliği ve yetkili gümrük müşavirliğinin uygulanmasına ilişkin esaslar ile yıllık asgari ücretin belirlenmesine ilişkin Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl Resmî Gazete' de yayımlanmaktadır.

27 Ekim 1999 tarihli Gümrük Kanunu'nun 10. maddesinin 1. fıkrasının geçici 6. maddesine dayanılarak çıkarılan; Gümrük müşavirleri ve yetkili gümrük müşavirleri için asgari ücrete ilişkin tebliğ, R.G. 30 Aralık 2015 tarih ve 29578 sayılı gümrük müşavirleri ve yetkili gümrük müşavirleri asgari ücret tarifesi belirlendi (Gümrük müşavirleri ve yetkili gümrük müşavirleri asgari ücret tarifelerine ilişkin tebliğ 2015). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 29578, 30 Aralık 2015).

Yetkili gümrük müşavirinin asgari ücretinde değişiklik yapılmasına ilişkin tebliğ R.G. 26 Aralık 2018 tarih ve 30637 numara ile 30 Aralık 2015 tarihli ve 29578 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Gümrük müşavirliği ve yetkili gümrük müşavirliği hizmetlerine ilişkin asgari tarifeye ilişkin Tebliğin 5 inci maddesine göre gümrük müşavirliği ve yetkili gümrük müşaviri) değişiklikleri yapılmıştır. Tarife Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (2018) 26 Aralık 2018 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi 30637

Yetkili gümrük müşavirinin asgari ücretinde değişiklik yapılmasına ilişkin tebliğ R.G. 31 Aralık 2019 tarih ve 30995 numara ile Asgari ücret 2020 yılı için geçerli olacak, R.G. 29578, 30 Aralık 2015 Değişiklik Tebliği (2019) Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 30995 4 yeniden ziyaret, 31 Aralık 2019).

Yetkili gümrük müşavirinin asgari ücretinde değişiklik yapılmasına ilişkin tebliğ R.G. 29 Aralık 2020 tarih 31349; 2021 yılı için yürürlükte olan asgari ücretler, R.G. 30 Aralık 2015 tarih ve 29578 sayılı Asgari Ücret Tarifesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (2020) (Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31349, 29 Aralık 2020

Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 22. maddesine göre; *"(1) Yetkili Gümrük Müşavirleri aşağıdakilerden sorumludur: (...) d) Tespit usullerine göre belirlenen asgari ücret oranının altında hizmet verilmemesi ve belirlenen asgari ücret oranının altında hizmet verilmemesi gerektiği belirtilmiştir"* (Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği (2020). Bülten, 31240), (10 Eylül 2020).

Gümrük Mevzuatı Ek 82; "Kanun 241. maddesinin birinci fıkrasına göre ihlallerin cezalandırılmasını gerektiren fiiller" den; *"Gümrük Kanunu'nun Geçici 6. maddesinin onuncu fıkrası uyarınca onaylanan asgari ücrete uyulmaması (her bir asgari ücret için ayrı bir husus) hükmü bulunmaktadır"* (SG, 2009, Ek.82).

Gümrük Yönetmeliğinin 82 Sayılı Ekinin 39 uncu maddesinin bu hükmü uyarınca "Kanun 241 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca kurallara uymamanın cezasını gerektiren fiiller", kural ihlali cezası Kanunun 241 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca uygulanır.

Görüldüğü üzere Gümrük Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinin 10 uncu fıkrası uyarınca uygun görülen bu asgari ücret tarifesine uyulmaması veya ihtilaf halinde uymama cezası uygulanmaktadır. Gümrük kanununun 241. maddesinin 1. fıkrası uyarınca her tarife asgari ücret için ayrı ayrı uygulanıyor.

5. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ SİSTEMİ

5.1 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Bağımsızlığı

Bağımsızlık, mesleki faaliyetlerin hiçbir şeye veya duruma bağlı olmaksızın dürüst ve tarafsız bir şekilde yürütülmesini sağlayan bir tutum ve anlayıştır. Yetkilendirilmiş bir gümrük müşavirinin davranış ve tutumunda herhangi bir taraf veya otoritenin etkisi altında kalmadan bağımsız olarak yani özgürce işini yapması önemlidir. Mesleki faaliyetin tarafsız bir şekilde ve devletin belirlediği kurallara uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca tarafsızlıklarını ve bağımsızlıklarını tehlikeye atabilecek iş anlaşmalarından ve davranışlardan kaçınmalıdırlar.

Bu şekilde; Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 22. maddesine göre;

> (1) Yetkili Gümrük Müşavirleri aşağıdakilerden sorumludur:
>
> d) Dolaylı temsil yoluyla hareket eden gümrük müşavirleri veya tespit sürecini yürüten yükümlülerle doğrudan veya dolaylı iş ilişkisi içinde bulunmamak. Aşağıda sıralananlar dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, bir iş ilişkisinin var sayılacağı durumlar:
>
> 1) Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri, kira sözleşmesi olmaksızın aynı adreste, dolaylı temsil yoluyla işi takip eden gümrük müşaviri ve/veya tespit işlemini yapan bir borçlu ile
>
> 2) Yetkili gümrük müşavirinin iş ortakları ile gümrük müşavirliği veya dolaylı temsil yoluyla ortaklık kurduğunun tespit edilmesi,
>
> 3) Yetkili gümrük müşavirinin borçlu veya borçluyu tespit eden ortaklarla ortaklık kurduğunun tespit edilmesi,
>
> 4) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlik şirketinin ortaklarından herhangi birinin belirtilen kişilerle ilişki içinde olması, ortaklık içinde veya işçi statüsünde olması,

5) Yetkili gümrük müşaviri ile tespiti yapan borçlu arasında, tespit işlemleri ile ilgili olmayan, karşılıklı/karşılıksız para veya ekonomik değer transferi, hizmet karşılığı fatura değişimi veya iade için fatura düzenlenmesi,

6) Gümrük müşaviri tarafından yetkilendirilen keşif sözleşmesine göre keşfi yapan kişinin karşılaması gereken ofis, ısıtma, iletişim ve elektrik gibi keşifle ilgili masrafların ödenmesi,

7) Yükümlülere, tayin edilmiş bir yetkili gümrük müşavirine, tespit veya danışmanlık hizmetleri dışında her türlü hizmet verilmesi, belgelerin sağlanması, işlemlerin takibi ve kapatılması,

8) Yetkili bir gümrük müşavirinin dolaylı temsili yoluyla iş desteği sağlayan bir gümrük müşavirine hizmet verilmesi, bu kişiler arasında hizmetlere ilişkin faturaların değiş tokuşu, karşılıklı/karşılıksız para transferleri veya ekonomik değer transferleri yapılması.

e) Tespit işlemini üstlenen yükümlülere yetkili gümrük müşavirleri tarafından verilen danışmanlık hizmetleri (e) bendi kapsamında değildir. (e) bendinin (2), (3), (4) bentlerinin halka açık şirketlerdeki ortaklıklara uygulanabilmesi için, bu kişilerin şirketin yönetim kurulu veya denetim kurulu üyesi olmaları gerekir. Ve/veya hisselerin en az %10'una sahip olmak.

ğ) Bu Tebliğ kapsamında alınan bilgi ve belgeleri bu Tebliğde belirtilen amaçlar dışında kullanmamak,

h) Bu Tebliğ kapsamındaki tespit işlemlerinde yetki numarası, ad, soy ad ve varsa tüzel kişi adını içeren bir mühür kullanmak,

ı) Mesleki ve akademik unvanlar dışında unvan kullanmayın… (Yetkili Gümrük Müşaviri Tebliği. (2020). T.C. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Gümrük Mevzuatında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Gümrük Mevzuatı değiştirilmiştir.

Yetkili gümrük müşavirinden alınması gereken yeterlilik ve güven belgesi" alt başlıklı 576'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (h) bentlerinde; *"c) Gümrük idarelerinde dolaylı temsil yoluyla iş yapmamak ve bu amaçla oluşturulan tüzel kişilere ortak olmamak, ç) Belirlenecek kişi ve antrepo işleticileri ile ortaklık veya işçi statüsünde bulunmamak".* (GY, 2009, m.576).

Bu hükümler daha yüksektir; Yetkili gümrük müşavirlerinin görevleri kapsamında sahip olmaları gereken nitelikler arasında yer alan ve bağımsızlıklarını vurgulayan şartlardır. İş ilişkilerinde yasaklanmış faaliyetler açıkça belirtilmekle birlikte, ortaklıklar veya statü ilişkileri saklı kalmak kaydıyla ücretleri belirlenemeyen borçlulara danışmanlık hizmeti verilmesinde herhangi bir engel olmadığı görülmektedir.

Yetkili gümrük müşavirleri tespit işlemleri ile ilgili olarak Bakanlıkça belirlenen asgari ücretin altında iş yapmamalı, gümrük müşavirleri veya tespit işlemleri olan yükümlülerle doğrudan ve/veya dolaylı iş ilişkisi içinde bulunmamalı, bilgi ve belgeler.

Bu hükümlerde; Telif hakkını ihlal eden fiiller, meslek mensuplarının neleri yapmaması gerektiği, yani yasak işlerin neler olduğu ve bunların bağımsız, tarafsız ve dürüst olması gerektiği, ancak belirtilmemesi gerektiği için ceza veya yaptırımları açıklar. Hangi koşullar ihlali olarak kabul edilecektir. Hangi durumların kusurlu olduğu, hangilerinin mesleğin genel ilkelerine aykırı olacağı açıkça belirtilmemiştir.

Ayrıca, belirlenen asgari ücret oranının altında hizmet verememe, gümrük müşavirleri ile iş ilişkisinin olmaması gibi yetkili gümrük müşavirlerinin bağımsız çalışmasını engelleyebilecek hususlar dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere bazı yasaklar veya kısıtlamalar getirilmiştir.

Yetkili gümrük müşavirleri tarafından görevlerini bağımsız olarak yapmalarına ilişkin yasaklar ve kısıtlamalar hariç olmak üzere, bağımsızlıklarını tehlikeye atabilecek ilişkilerden kaçınmak, uzmanların düşük gelirlerinin önlenmesi için belirlenen asgari ücret oranının altında hizmet vermemek zorunda kalan kişi sayısı ve tanım prosedürleri veya kodları temelinde bir anlaşma yapmak. Kaliteli ve iyi hizmet sunmayı ve aşırı rekabetten kaçınmayı amaçlar.

5.2 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri ile Yükümlü Arasındaki İlişki

Yetkili gümrük müşavirinin işi resmidir. Bu hizmeti satan ve sunan serbest meslek sahibi kişi.

Yetkili gümrük müşavirliği Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesine göre;

> f) Sistem: Bakanlıkça hazırlanan ve internet ortamında elektronik ortamda erişilebilen gümrük müşavirlerinin yetkili sistemini, …
>
> h) Tespit işlemi: Tespit işlemlerinin bu Tebliğ kapsamında yetkilendirilmiş gümrük müşaviri tarafından yapılması gerektiğini, …
>
> i) Tespit sözleşmesi: Yetkili gümrük müşaviri ile borçlu arasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan sözleşmeyi, …
>
> o) Zorunlu: Bu Tebliğ kapsamındaki tespit işlemlerini yürütmek üzere yetkili gümrük müşaviri ile sözleşme imzalayan kişiyi,
>
> (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Anılan Yetkili Gümrük Müşaviri Tebliği'nin "Keşif Ücreti" başlıklı 12. maddesi uyarınca;

> (1) Yetkili gümrük müşavirleri, tespit işlemlerine ilişkin hizmetler karşılığında Gümrük Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinin onuncu fıkrası uyarınca belirlenen yetkili gümrük müşavirleri için asgari ücret oranını uygular.
>
> (2) Yetkili gümrük müşavirleri ile yükümlüler arasında belirlenen ücret, hizmetin sunulmasına konu iş ve işlemlerin yapıldığı yılı kapsayan ve esasa göre belirlenen asgari ücret oranından az olamaz. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Görülebileceği gibi; Tanım anlaşmasına yükümlü ve yetkili gümrük müşavirleri taraftır. Yetkili gümrük müşavirleri ile yükümlüler arasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan bu sözleşmeler hizmet sözleşmesidir.

Yetkili gümrük müşavirliği hizmetleri için alınacak ücret, Bakanlıkça her yıl için belirlenen asgari ücretten az olamaz.

Yetkili gümrük müşavirinin tebliğine göre; Her tespit süreci için yetkili gümrük müşaviri ile yükümlüler arasında özel hukuka göre ayrı bir sözleşme yapılır.

Bu içerikte; Yetkili Gümrük Müşavirliği Tebliği'nin "Keşif Anlaşması" başlıklı 14. maddesi uyarınca;

> (1) Yetkili gümrük müşaviri tarafından yürütülen her tespit işlemi için borçlu ile ayrı tespit anlaşması yapılır.
>
> (2) Tespit sözleşmesi Ek-5.A, Ek-5.B ve Ek-5.C'deki örneğe uygun olarak sistem üzerinden düzenlenir. Sözleşme hazırlanırken yönetim usul ve esasları ile asgari ücret oranı dikkate alınır.
>
> (3) Tüzel kişinin ortağı olarak hareket eden yetkili gümrük müşaviri tarafından düzenlenecek tespit sözleşmesi, yetkili gümrük müşaviri ile tespitin uygulanmasını temsil ve ilzama yetkili kişi veya kişiler tarafından imzalanmalıdır. İşlem ortağı olduğu tüzel kişi adına söz konusu tüzel kişidir. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tespit Sözleşmesinin Elektronik Ortamda Verilmesi başlıklı 15. maddesi uyarınca; *"(1) Yapılan tüm sabit sözleşmelere ilişkin bilgiler, sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren yedi iş günü içinde yetkili gümrük müşaviri tarafından sistem üzerinden gönderilir".* (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). T.R. Resmî Gazete, 31240, 10 Eylül 2020).

Dolayısıyla yetkili gümrük müşaviri ile borçlu arasındaki ilişki; Şekli ve içeriği Bakanlıkça belirlenen bir hizmet sözleşmesi olan tespit sözleşmesi ile başlar. Tespit

anlaşmalarına ilişkin bilgiler, Ticaret Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan yetkili gümrük müşavirlik programı kullanılarak elektronik olarak gönderilir ve internet üzerinden elektronik olarak erişilebilir.

Yetkili gümrük müşavirleri çok fazla müşteri veya sorumlu bulsalar bile onlarla istedikleri kadar sözleşme yapamazlar. Sabit sözleşmelerin bir sınırı vardır. Yetkili gümrük müşavirlerinin çalışma alanları Bakanlıkça belirlenen beş çalışma alanı ile sınırlı olmakla birlikte,

Malların özel gümrük antrepolarına ithalat ve ihracatı ile altı ayda bir antrepolardaki stok bakiyelerinin tespiti işlemlerini yürütecek yetkili gümrük müşavirleri; Toplam dört (4) gümrük antreposu olmak üzere iki (2) genel gümrük antreposunu geçmemek üzere rapor düzenlenmesine karar verilmesi konusunda anlaşma yapabilirler.

Böylece yetkili gümrük müşaviri ile yükümlüler arasında düzenlenen bir hizmet sözleşmesi karşılığında belirlenen ve alınan ücret dışında herhangi bir ücret veya durum yoktur. Yetkili gümrük müşaviri, sadece uzman olduğu alanda yaptığı hizmetler karşılığında ücret alır. Bu komisyon, belirli bir işlem için tazminatı ve/veya fiyatı temsil eder.

Yetkili Gümrük Müşavirliği'nin "İptal Sözleşmelerinin İptal veya Fesih İşlemleri" başlıklı 16. maddesi uyarınca;

> (1) Tespit Sözleşmesi;
>
> a) Vekilliğe ilişkin hükümlerin yerine getirilmesinden sonra vekâletnamenin iptali, iptali, değiştirilmesi veya iade edilmesi hallerinde,
>
> b) Keşif sürecine konu faaliyetin sona ermesi veya faaliyet alanının ortadan kalkması nedeniyle keşif işleminin gerçekleştirilememesi durumunda iptal edilir.
>
> (2) Yeni sözleşmeye taraf olan yetkili gümrük müşaviri, eski yetkili gümrük müşaviri ile fiili durumu ortak bir rapora kaydetmekle işe başlar. Bu rapor ilgili gümrük dairesine gönderilir. Kanuna aykırı bir durumun tespiti halinde, yeni

sözleşme yapmaya yetkili gümrük müşaviri, gerekçesi ile sistem üzerinden derhal ilgili gümrük idaresine bildirimde bulunur. (Yetkili gümrük müşaviri hakkında tebliğ. (2020). Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazetesi, 31240, 10 Eylül 2020).

Bu nedenle, yetkili gümrük müşaviri ile yükümlüler arasında hizmet sunumuna ilişkin bir sözleşme ile başlayan ilişki; Yetkili gümrük müşavirinin belgesinin iptali veya geri alınması, değiştirilmesi ve/veya iadesi ile sözleşmenin tanımına bağlı olarak faaliyetlerin sona ermesi veya tespit sürecinin yürütülemeyeceği durumlarda faaliyetlerin sona ermesi tamamlanır.

Yetkili gümrük müşaviri ile borçlu arasında hizmet sözleşmesi karşılığında alınacak ücret, her yıl için Bakanlıkça belirlenen asgari ücret oranına göre belirlenir.

5.3 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirinin Denetim ve Kontroldeki Yeri

Daha önce devlet memurları tarafından yürütülen bazı gümrük iş ve işlemleri, gümrük müşavirliği yetkili mesleğinin oluşturulmasıyla özel sektör tarafından devralınmıştır. Bu durum hem özel sektörde hem de kamuda önemli bir girişim, adım, gelişme ve değişim olarak algılanmaktadır. Bu değişikliğin ekonomi, finans ve idarenin birçok farklı alanına fayda sağlaması bekleniyor.

Öncelikle bu sistemin oluşturulmasındaki temel amaç; bu vergi ve gümrük kaçakçılığını mümkün olan en düşük seviyeye indirmeli ve idarenin elindeki sınırlı sayıda çalışanın iş yükünü azaltmalı veya hafifletmelidir.

Sistem aracılığıyla bir memurun görev ve yetkilerinin bir kısmı yetkili gümrük müşavirlerine devredilmekte, dolayısıyla yetkili gümrük müşaviri adına kamuya karşı sorumluluk doğmaktadır. Yetkili gümrük müşavirleri, firmalar içinde ayrı bir departman olarak çalışmakta, dolayısıyla dış ticaret departmanında kontrol ve muayene sisteminden sorumlu birim olarak görev yapmaktadırlar.

Aynı zamanda yetkili gümrük müşavirlerinin kanun veya mevzuata uygun olarak çalışması halinde şirketin kontrol ve denetimi de otomatik olarak gerçekleştirilecektir.

İkinci olarak, yetkili gümrük müşavirleri tarafından düzenli veya periyodik tespit ve/veya izleme ile gümrük işlemlerinde vergi kaçakçılığı ve kayıpları azaltılabilir ve yasadışı işlemler önlenebilir. Bu konuda yetkili gümrük müşavirlerine büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Gümrük mevzuatına aykırılık olması veya bu konuda ciddi şüphe oluşması durumunda günlük rapor ile ilgili gümrük idaresine bildirilir ve gümrük mevzuatına riayet edilir.

Yetkili gümrük müşavirleri de gümrük prosedürlerinin belirlenmesinden sorumlu olacak; depodaki emtia bakiyelerinin altı ay boyunca belirlenmesi (AN7), dedektif kontrol; Varsa, gümrük yükümlülüğünün sona ermesinden sonra ilgili makamlarca yürütülen kontrol sonuçlarına göre, gümrük kontrolünün sona erdirilmesi (AN8) ve varsa mal ve özel antrepoların ithalat-ihracat işlemlerinin belirlenmesi sonuçlarına göre Gümrük yükümlülüğünün sona ermesinden sonra ilgili kuruluşlar tarafından yürütülen kontrolün gümrük kontrolünün sona erdiğinin tespiti (AN6) ve antrepo hareketinin mevzuata uygunluğunun önleyici tespiti ve doğrulanması ile düzeltici kontrol şeklinde de katkı sağlarlar. (AN5). Firmanın gümrük faaliyet ve işlemlerinin hata ve/veya usulsüzlüklerden arındırılması ancak bu konuda iç kontrol mekanizmasına katılacak veya katılacak yetkili gümrük müşavirleri ile mümkündür.

Yetkili gümrük müşavirlerinin bir diğer katkısı da yasa ve/veya yönetmeliklere uyumun sağlanmasıdır. Amaç ve hedeflere ulaşmada başarı, alınan tedbirlerden bağımsız olarak uygulamadan sorumlu personelin tutum ve davranışları ile mümkündür. Bu konuda; Mevcut gümrük işlemleri ve yetkili gümrük müşavirlik sisteminin işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilen tespit işlemleri sonucunda işlemlerin hukuka uygun olmaması durumunda bu durumun düzeltilmesi hatta engellenmesi mümkün olacaktır.

Yetkili gümrük komisyoncusu bazında sistem; bu avantajların yanında bazı dezavantajları da bulunmaktadır. Kanuna göre zorunlu uygulama ve görev tanımı çerçevesinde bağımsız bir iş veya bir görevin yerine getirilmesi göz önünde bulundurularak; Yetkili bir gümrük müşaviri, şirketin etkisi altında kalmadan doğru ve/veya yasal işlemler yapabilir. Ancak daha önce gümrük memurları tarafından yürütülen iş ve işlemlerin bir kısmının gümrük müşavirleri, yetkili firmalar tarafından ücret karşılığı yapıldığı ya da firmaların burada patron veya işveren konumunda olduğu

açıktır. Yetkili gümrük müşavirlerinin teftiş ve kontrol sistemindeki konumunu veya gücünü azaltan ve bağımsızlıklarını kısmen de olsa tehdit eden bir durum. Bu, mesleğin tam bağımsız bir denetim ve kontrol olarak hareket etmesine izin vermeyen bir durumdur.

Çünkü; Yetkili gümrük müşavirinin atanması zorunlu, yani isteğe bağlı veya isteğe bağlı bir uygulama olmamakla birlikte, bu görevin benzersiz bir denetim ve kontrol faaliyeti ile ilgili olduğu görülmektedir.

Bu nedenle, gerçekten iç kontrol, iç denetim veya tamamen bağımsız bir görev değildir. Ayrıca tespit işlemleri sonucunda hazırlanan raporların kamuya açık olmaması ve sadece ilgili gümrük idaresine ve yükümlülere sunulması nedeniyle bu mesleğin bağımsız denetim görevi olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Bu bağlamda, yetkili gümrük müşavirliği mesleğinin riskli yönleri de dikkate alınarak bütüncül bir değerlendirme yapılması önem arz etmektedir. Bu şekilde, sistem performansını iyileştirmek için politika seçenekleri geliştirilebilir.

5.4 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Sistemi Üzerine Yapılan Değerlendirme

Kapsamlı ve karmaşık bir yapıya sahip olan ithalat ve ihracat gibi dış ticaret işlemlerinin güvenli ve başarılı bir şekilde yürütülmesi, bu konuda bilgi düzeyi yüksek olan gümrük müşavirliği mesleğinin önemini göstermektedir. Bu sistem, mevcut gümrük memurları tarafından gerçekleştirilen bazı tespit işlemlerinde karşılaşılan sorunları ortadan kaldırarak daha güvenilir, doğru ve güvenilir veri üretmeyi amaçlamaktadır.

Önceki bölümlerde bahsedildiği gibi, yetkili bir gümrük danışma sisteminin birtakım avantajları ve güvenlik açıkları vardır. Bu bölümde, bu avantajlar ve dezavantajlar dikkate alınarak genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle yetkilendirilmiş bir gümrük danışma sisteminin olası katkısına odaklanmak uygun olacaktır. Sistemin hem kamu hem de özel sektöre çeşitli faydalar sağlaması bekleniyor.

Ülkemizin dış ticaret operasyonlarının uygulanmasında önemli bir yer tutan gümrük müşavirliği ve bu meslekten doğan ve bu yapıyı geliştiren yeni bir aşama ve meslek

olan yetkili gümrük müşavirliği sistemi ve çeşitli görev alanları iyi çalışmaktadır. Doğru ve devletin belirlediği kurallara uygun olarak; Vergi kayıplarının ve kamuya bürokratik işlemlerin azaltılması, şirketlerin kanunlara, gümrük kanunlarına ve/veya gümrük kanunlarının uygulanmasına ilişkin yönetmeliklere uyması, daha düzenli ve sistemli iş ve işlemler, kaynakların ekonomik ve verimli kullanılması, vergilerin azaltılması veya önlenmesi, yolsuzluk ve suistimal, beklenen faydaların hızla artması, devletin gümrük hizmetinin daha iyi ve verimli olması, teknik bilgi ve deneyim gerektiren gümrük düzenlemelerinin doğru uygulanması ve daha hızlı ticaret olarak sıralanabilir.

Gümrük personeli tarafından ortak veya özel bir antrepoya eşya giriş çıkışlarının yapıldığı dönemlerde ortaya çıkan sorunlardan biri, birbirinden uzakta bulunan birden fazla antreponun aynı gümrük personelinin gözetim ve sorumluluğunda olmasıydı. Farklı nedenlerle kamuda personel sıkıntısı. Gümrük memurunun antrepo işiyle normal günlük işlerini yapması çok zordu ve bu çok fazla sorun yarattı. Böylece bu sistemin uygulamaya geçmesiyle birlikte antrepolarla ilgili iş ve operasyon disiplini sağlanacak, mükellef ile devlet idaresi arasındaki ilişki daha sağlıklı bir yapıya kavuşacaktır.

Firmaların belirleyeceği gümrük işlemleri arasında özellikle altı aylık dönemlerde stok bakiyelerinin tespiti, eşyanın ortak antrepolara giriş çıkış işlemlerinin tespiti, sonuçlarına göre gümrük kontrolünün sona erdirilmesi yer almaktadır. Depo transfer süreçlerini ve mevzuatını kontrol ederek şirketlerin hedeflerine doğru ilerlemelerine ve depo envanterini daha sağlıklı hale getirmelerine yardımcı olabilir.

Yetkili gümrük müşavirliği özünde güvene dayalı bir meslek olduğundan, bu mesleğin mensupları tarafsız veya tarafsız, bağımsız ve uygun şekilde, profesyonel özen göstererek hareket ederlerse; Gümrük vergileri, gümrük mevzuatı ve ilgili diğer düzenlemelerde öngörülen yükümlülük ve yükümlülüklerin en az bir kısmı yerine getirilecek, profesyoneller tarafından hazırlanan tanım raporları sayesinde bürokrasi minimumda tutulacak ve başta ihracat olmak üzere dış ticaret işlemleri hızlı ve güvenli gerçekleştirilecektir.

Yetkili gümrük müşavirliği mesleğinden kaynaklanan bir diğer avantaj da bu mesleğin, verdiği müşavirlik hizmetlerinin yanı sıra, dış ticaret firmaları ile gümrük ve dış ticaret kurumları arasındaki ilişkileri ve iletişimi sağlayan bir köprü olmasıdır.

Bu hizmet sayesinde gümrük işlemlerinin hukuka uygun olarak yürütülmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca; gümrük iş ve işlemleriyle ilgili formalitelerin veya zamanın azaltılmasına, şirketlerin yasalara ve diğer düzenlemelere uyumuna ve şirket kaynaklarının ekonomik ve verimli kullanımına yardımcı olacaktır. Özel sektör ile kamu kurumu arasında daha yakın ilişki sağlayan bir danışmanlık kurumu veya hizmetinin, şirketlere doğru yolu gösterme, yanlış veya eksik işlerin önüne geçme gibi birçok alanda fayda sağlaması beklenir. Sistem sayesinde bürokrasi en aza indirilecek, dış ticaret işlemleri daha hızlı, daha verimli ve doğru hale getirilecek ve bazı işlemlerin özel sektör için maliyeti azaltılacaktır.

Her şeye rağmen; yetkili gümrük müşavirlerinin işveren şirketlere ilişkin tarafsızlık ve bağımsızlıklarını kaybetmeleri, tespit prosedürlerini ve üzerlerinde düzenlenen tespit raporlarını gerektiği gibi hazırlamamaları ve bir sonuca varmamaları gibi olumsuz bir ihtimal olabileceği de unutulmamalıdır. Özellikle antrepolarda, gümrük vergileri henüz ödenmemiş ithal malların gümrük kaçakçılığına yol açabilecek hatalı raporların alınması mümkündür. Bu şekilde hareket edenlerin tekrar mesleğe girmemeleri için yasal düzenlemenin bulunması ve/veya uygulanması esastır.

Çünkü; gümrük ve dış ticaret şirketlerine sunulan bu gümrük hizmetinde, devlet adına iş yapmaya yetkili kişilerin son derece tarafsız ve bağımsız olması gerektiğinden, bu şartların tesis edilmesi ve izin verilirken dikkate alınması gerekmektedir.

6. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ İSTEMİNİN GENEL SORUNLARININ İRDELENMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: KOCAELİ VE İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİ

6.1 Yöntem

Nitel araştırma, birçok türde öznel verinin ve bireylerin doğal ortamlarında belirli bağlamlarda incelenmesine dayanan betimsel bir araştırma yöntemidir. Aslında nitel araştırma kavramının altında pek çok alt kavram bulunmaktadır ve farklı endüstrilerle yakından ilişkili olduğu için evrensel olarak kabul edilmiş bir tanımı yoktur (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 45). Katılımcılara hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ilgili sorular sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış mülakatta, görüşmeci konu hakkında önceden hazırlanmış sorular sorabilir ve konu hakkında daha fazla bilgi sağlamak için yeni sorular ekleyebilir. Bu yöntemde soru önceden hazırlanmış olsa bile görüşme ilerledikçe sorunun konusu ve sırası değişebilir. Görüşme sırasında görüşmeci cümleleri değiştirebilir ve bazı konularda ayrıntılı bilgi verebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Sektörde faaliyet gösteren yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları ile yapılan görüşme neticesinde sorunlar üzerine sorular belirlenmiş ve bu sorular sorularak çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Her bir yetkilendirilmiş gümrük müşaviri ile 20 dakikalık görüşme yapılmış olup, toplam 128 adet müşavir ile mülakat yapılmıştır.

6.2 Çalışma Grubu

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği şirketlerinde en fazla 4 adet yetkilendirilmiş gümrük müşaviri çalışabilmektedir. Bir yetkilendirilmiş gümrük müşaviri aynı zamanda başka bir yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği şirketinde kanunen çalışamamaktadır. Her bir müşavir ikisi özel ikisi genel olmak üzere en fazla 4 adet antreponun sorumluluğunu üstlenebilir. Bu bağlamda 4 adet müşavir çalışanı olan bir yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği şirketinde en fazla toplam 16 adet antreponun sorumluluğu üstlenebilmektedir. Çalışma 8 farklı yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firması ile yapılmış olup, toplam 128 antrepoyu kapsayacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Bahse konu çalışma alanı olarak Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü

ve İstanbul Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü seçilmiştir. İlgili gümrük müdürlüklerinin sanayi ve ticaretin merkezi konumunda olması, ülke genelinde bulunan antrepoların sayı olarak buralarda yoğun bulunmaları, ikamet etmiş olduğum adresin her iki gümrük müdürlüklerine yakın olması ve mülakatta firmalar ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri ile birebir görüşme imkanımın olması nedenleri ile çalışma bu alanlar üzerinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte mülakat yapılan firmaların hizmet verdiği antrepoların A tipi genel ve C tipi özel antrepolar olması nedeni ile B, D, E ve F tipi antrepolar çalışmaya dahil edilmemiştir. Dahil edilmeyen antrepoların kullanımının çok az olması ve antrepoların ekseriyetle A ve C tipi antrepolardan oluşması bu durumun gereğidir.

Tablo 1. Bölge Müdürlüklerine Göre Antrepo Sayısı

	Tiplere Göre Antrepo Sayıları						
Bölge Adı	**A Tipi**	**B Tipi**	**C Tipi**	**D Tipi**	**E Tipi**	**F Tipi**	**Toplam**
Doğu Marmara	121	-	101	-	-	-	222
İstanbul	174	-	77	-	-	-	251
Toplam	**295**	**-**	**178**	**-**	**-**	**-**	**473**

Tablo 2. Katılımcı Olan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Firmaları ve Antrepo Sayıları

Bölge Adı	**A Tipi**	**C Tipi**	**F Tipi**	**Toplam**
Y.G.M. Firması (1)	10	6	-	16
Y.G.M. Firması (2)	15	1	-	16

Y.G.M. Firması (3)	16	-	-	16
Y.G.M. Firması (4)	16	-	-	16
Y.G.M. Firması (5)	12	4	-	16
Y.G.M. Firması (6)	10	6	-	16
Y.G.M. Firması (7)	12	4	-	16
Y.G.M. Firması (8)	10	6	-	16
Toplam	**101**	**27**	-	**128**

6.3 Verilerin Toplanması

Araştırmanın nitel boyutundaki veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır.

6.4 Verilerin Analizi

Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği olgusu ile ülkemizin artan ve bununla birlikte yoğunlaşıp yavaşlayan dış ticaret işlemlerinden bazılarının devlet kanadından alıp özel statüde mükellef ile müteselsil sorumluluk yükleyerek iş yükünün azaltması ve hızlandırılması öngörülmüştür. Sistemin kuruluşunda ve işleyişinde bazı sıkıntılar bulunmaktadır.

Sorun: Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği 2008 de ortaya çıkan bir olgudur ve bu unvanı elde etmiş olan kişilerden bazıları liyakat esasına dayanmadığı için mevzuat ve uygulama konusunda çok eksik kalmışlardır. Özellikle yaşı geçmiş ve kendini güncelleyememiş yaşlı memurların emeklilik yerine yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğini seçmeleri buna örnektir.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri olma yaşının azami 60 yaş olarak sınırlandırılması ve mesleki yeterliliğin 5 yılda bir yapılacak sınav ile belirlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Y.G.M Firması (2) A/C – Y.G.M. Firması (3) A Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin mesleki anlamda bilgi ve becerilerinin yüksekliği, sistemin işleyişini tümden etkilemektedir. Bununla birlikte yaşa bağlı olarak insanların fiziksel ve zihinsel durumları göz önünde bulundurulduğunda belli bir yaşın üstündeki kişilerin yaşlılık ve yaşlılığa bağlı yıpranmalarının olacak olması bu mesleği layıkıyla yerine getirmesinin önüne engel koymaktadır. Aynı zamanda yaşlı memurların kendilerini donanımsal olarak güncellemelerinin ve teknolojiye ayak uydurmalarının zor olacağı da aşikârdır. Bu sebeple mesleki bilgi ve becerilerinin belirli periyotlarda denetlenmesi ve süreli olarak görev yetkilerinin verilmesi, sürecin işleyişi bakımından daha sağlıklı olacaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin antrepo işleticileri ile her ne kadar müteselsil sorumluluğu olsa da antrepo işleticilerini cezai durumlarda yalnız bırakılması ve sorunların süre aşımına uğraması da büyük bir sorundur.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin antrepo işleticileri ile müteselsil sorumluluğunun, hukuki soruşturma ve cezai yaptırıma ortak olmaları, geçmişe dönük olsa da oluşan hukuki problemin çözümünde paydaş edilmesi gerekmektedir. Y.G.M Firması (1) A/C – Y.G.M. Firması (5) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları her sene hizmet vermiş olduğu antrepolarla sözleşme imzalamaktadırlar. Bu sözleşmeye istinaden antrepo işleticisi ile müteselsilen sorumluluk altına girmiş bulunmaktadırlar. Verilen hizmet süresi içinde meydana gelen her türlü faaliyete karşı sorumluluğu bulunmaktadır. Mevzuata aykırı gerçekleşebilecek ve gerçekleşen her işlem için önlem alma, müdahale etme ve gümrük müdürlüğüne bilgi vermek zorundadır. Bazen denetim ve uygulama esnasında gözden

kaçan problemler belirli bir zaman sonrasında fark edilebilmektedir. Sözleşme bitimi sonrası antrepo işleticileri farklı bir yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firması ile anlaşmış olabilir. Yeni firma, kendisinden önce hizmet veren yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmasının zamanında gerçekleşen mevzuata aykırı işlemler için sorumluluğu bulunmaktadır. Olayın gerçekleştiği zaman faaliyette bulunan yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firması he ne kadar bahse konu antrepoya hizmet vermiyor olsa da geçmişe dönük dosya takibi yapıp, sorunu antrepo işleticisi ile çözüme kavuşturmalıdır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği asgari fiyat yapılandırması ve müşavir başına düşen antrepo sayısı gibi şartların oluşması, yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin maddi açıdan zorlanmasına neden olmaktadır. Bu duruma istinaden müşavirlerin, birleşme yolu ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği şirketi kurmalarına ve antrepo sayısını arttırarak sürümden para kazanma durumları ise sistemin bir gerçeğidir. Bu sebeple artan antrepo sayısına karşılık yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin ilgi ve alakalarının azalması yine bir sorundur.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği asgari ücret uygulamasının denetlenmesi, asgari ücret altında hizmet veren gümrük müşavirlerinin tespit edilmesi ve güncel ekonomik rayiç bedeller üzerinden adil ve gerekli miktarda taban fiyatın belirlenmesi gerekmektedir. Bu sayede yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının ekonomik problemlerinin önüne bir nebze geçilmiş olup, hizmet kalitesinin artması sağlanmış olacaktır. Y.G.M Firması (4) A – Y.G.M. Firması (7) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları her şeyden evvel ticari olarak kâr amacı güden kuruluşlardır. Hizmet sektörü içerisinde yer alıp, işleticiyle birlikte yasal sorumluluk üstlenerek antrepolarda denetim ve işleyişi etkin kılmayı amaçlamaktadır. Bu faaliyetlerde bulunurken A karneli ve B karneli yetkilendirilmiş gümrük müşavir ve yardımcılarını çalıştırmaktadır. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının rekabet etmeleri yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği asgari ücret tarifesinde en düşük fiyatla hizmet vermelerine sebebiyet vermektedir. Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri asgari ücret tarifesindeki rakamların düşük kalması işletme karlılığını düşürüp, hizmet kalitesinin azalmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple yetkilendirilmiş gümrük

müşavirliği asgari ücret miktarı belirlenirken bu hususların dikkate alınması ve fiyatların buna göre belirlenmesi, işleyişin sağlıklı gerçekleşmesine ve hizmet kalitesinin artmasına fayda sağlayacaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin sadece raporlarda adının geçmesi. İlgili raporlarda imzasının olması ve altı aydan altı aya depo saymaya gelmeleri sistemin ciddi bir eksiğidir. Devlet tarafından sıklıkla denetim olmadığından, müşavirler her an işinin başında bulunmamakta ver her daim ulaşılabilir değildir. Hâlbuki müşavirler şahıs olarak bağlı olduğu antrepolara karşı alakadar olmalıdır.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri olan kişilerin sık sık antrepolarda bizzat bulunması ve gerekli denetimleri birinci elden yapması gerekmektedir. Antrepoda oluşan ve oluşabilecek sorunları zamanında yerinde tespit ederek, oluşan ve oluşabilecek aksaklıkların önüne geçilip gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamalıdır. Bakanlıkça yerinde denetim sıklıkla yapılmalıdır. Y.G.M Firması (5) A/C – Y.G.M. Firması (8) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları kendi bünyelerinde A karneli ve B karneli personeller istihdam etmektedirler. A karneli müşavir imza yetkisi ve temsil bakımından birinci sırada bulunmaktadır. Dilerse antrepoda fiziki olarak bulunup çalışabilir veya istihdam ettirdiği b karneli gümrük müşavir yardımcısına imza yetkisine karşılık görev ve yetkisi dahilinde mevzuatça belirlenen işlemleri yaptırtabilir ve antrepoda fiziki olarak bulunmayabilir. Bu sebeple antrepoların büyük çoğunluğunda yardımcı karneli personeller bulunmaktadır. Yardımcı karneli personellerinin yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri kadar bilgili ve tecrübeleri olmamaları, mevzuatsal olarak yanlış işlemlerin yapılabilme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin antrepo haricinde ofiste bulunmaları ve uzaktan kontrol sağlamaları, yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğinin işleyişinde güven problemini ortaya çıkarmaktadır. Bunun yerine müşavirlerin aktif olarak sahada çalışmaları ve antrepo işleticileri ve gümrük idareleri ile sürekli sıcak temasta bulunmaları gerekmektedir. Bu sayede oluşabilecek problemlerin önüne geçilmiş olup, işleyişin daha etkin kılınmasına katkı sağlayacaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin sıfırdan kurulması nedeniyle mevzuat ve uygulama alanlarında sıkıntıların meydana gelmesine sebep olmuş, deneme yanılma yöntemi ile ilerleme şeklinde sürecin yürütülmesine meydana gelmiştir. Bu durum ise sistemsel ve yöntemsel hataların meydana gelmesine sebep olmuştur. Sıklıkla çıkan yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği seri no ları bunun bir örneğidir.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sistemi antrepolar ile sahalarda çalışan, alanında bilgili ve yetkili kişilerin görüşü alınarak uygulamaya konulması ve bu kişilerden gelecek geri bildirime göre sistemde güncelleme yapılması gerekmektedir. Bakanlıkta bulunan memurların sahada ve fiili işleyişten kopuk olmaları, işlevsel ve kalıcı bir sistemin kurulması önünde yavaşlatıcı bir etkiye sebep olmaktadır. Y.G.M Firması (6) A/C – Y.G.M. Firması (7) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği bakanlıkça kurulmuştur. Antrepolardaki denetim ve işleyişin devlet memurları ile doğrudan yapılıp, özelleştirme ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğine devredilmesi sürecin başlangıcında problemler meydana getirmiştir. Bahse konu yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sistemini oluşturan memurların, sahada aktif olarak rol almaları tamamen mümkün değildir. Bu da yönetmeliklerin oluşturulmasında işlevselliğin önüne geçebilmektedir. Saha da aktif olarak çalışan memurların mevzuatı güncelleyip, yönetmelikleri sahadan gelen bilgiye göre oluşturup güncelleştirmeleri, işlemlerin ve işleyişin daha sağlıklı olmasına katkı sağlayacaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin nasıl olması ve nasıl işleneceğine dair bilgi, belge ve eğitiminin olmaması süreci tıkamaktadır. Deneyimsiz ve eğitimsiz kişilerin bu iş ile meşgul olmaları özellikle vergisel ve mevzuatsal olarak risk faktörünü tetikleyerek problem yaratmaktadır.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin sadece bakanlıkça yayınlanan tebliğ ile sınırlı olması sistemin nasıl işleyeceği konusunda birçok soru işaret oluşturmaktadır. Sürecin doğru ve etkin bir şekilde işleyebilmesi için, uygulamayı anlatan bilgi belge dokümanının hazırlanması ve sürecin her noktasına atıfta bulunan bir yönerge bulunması gerekmektedir. Y.G.M Firması (3) A – Y.G.M. Firması (5) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği, tebliğ ile seri no şeklinde güncellenen bir yapıdadır. Antrepoların denetim ve faaliyetleri yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğinden evvel devlet memurları tarafından gerçekleştirilmekteydi. Bu denetim ve işleyiş faaliyeti yetkilendirilmiş gümrük müşavirliğine geçince uygulamada bazı problemler ortaya çıkmış bulanmaktaydı. Personelin eğitime tabi tutulmaması, nitelikli personelin olmaması, uygulama noktasında yön verici bir çalışma ve el kitabının olmayışı, işleyişte aksaklıklar, yanlışlıkların doğmasına sebebiyet vermiştir. Bu süreçte seri no tebliğleri ile uygulama konularında açıklayıcı bilgi ve belgininde bakanlıkça hazırlanması sağlıklı olacaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının maliyeti azaltma adına az çalışan bulundurması ve antrepolarda çalışan yardımcılarının yerine bakabilecek muadil çalışanlarının olmaması antrepo işleyişini sekteye uğratmaktadır.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin her bir antrepoda bir adet yardımcı karneli gümrük müşavir yardımcısını çalıştırması sebebi ile eksik personel sorunu bulunmaktadır. Antrepoların büyüklüğüne göre birden fazla yardımcı karneli çalışan ve her bir firmada, personelin izin ve acil durumlarına karşılık en az bir adet ikame personel bulundurması gerekmektedir. Y.G.M Firması (1) A/C – Y.G.M. Firması (8) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları işletme karlılığı için sınırlı sayıda personel istihdam etmek durumunda kalmaktadırlar. Her bir antrepoda bir adet B karneli müşavir yardımcısı çalışmaktadır. Bahse konu personelin izin hakkı kapsamında işe gelmemesi durumunda personel eksikliği sebebi ile antrepo boş bırakılabilir. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firması ikame personel tedarik edemediği durumda antrepoda işler hem aksayacak hem de mevzuata aykırı işlerin gerçekleşmesi ihtimali ortaya çıkacaktır. Bu sebeple yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları her daim yedek personel bulundurarak riski en aza indirmeli ve personeller arası ikame imkânı sağlamalıdır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının çalışılan antrepolarda sözleşme süresince düzenli arşiv sistemlerinin olmayışları anlık ve geçmişe dönük sıkıntıların ortadan kaldırılmasında ciddi bir engeldir.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının kullanmış oldukları paket programlarda arşiv modülünün bulundurulması zorunlu hale getirilmeli ve asgari 5 yıl saklama şartı konulmalıdır. Y.G.M Firması (2) A/C – Y.G.M. Firması (6) A/C

Resmi evraklarda 5 yıl geriye dönük olarak arşiv yapma zorunluluğu bulunmaktadır. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının antrepo işleticileri ile arşiv bulundurma ve saklama zorunluluğu vardır. Her yıl antrepolarla sözleşme yenilenmesi ve çalışılan firmaların fazla oluşu, eksik ve kalifiyesiz personel istihdamı sebebi ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları arşiv konusunda hassas olamayabilmektedirler. Gümrük müdürlüklerince yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının arşivlerinin denetlenmesi, geriye dönük sıkıntılı işlem ve süreçlerin incelenmesi hususunda olumlu katlı sağlayacaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının mevzuatsal olarak farklı düşünme ve yorumlama sebebi ile yapılan işlem farklılıklarının olması birçok sıkıntıyı beraberinde getirmiştir.

Çözüm: Mevzuat olarak açık bulunan konuların belirlenmesi ve inisiyatife açık konuların netleştirilmesi gerekmektedir. Bu konunun işleyişinin ilgili yönergeye eklenip tüm gümrük idarelerinde aynı şekilde uygulamaya konulması lazımdır. Y.G.M Firması (3) A – Y.G.M. Firması (4) A

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği yakın zamanda ortaya çıkan bir oldu olması sebebi ile uygulamada tam olarak oturması zaman almış bulunmaktadır. Antrepo tiplerinin, bölge müdürlüklerinin, depolanan eşya cinslerinin farklı oluşu operasyonel alanda da farklılaşmayı zorunlu kılmıştır. Bu sebeple tek tip işlemden ziyade birçok farklı işleyişin olması durumun doğal sonucudur. Mevzuat olarak uygulamada ortaya çıkan bu boşlukların yoruma açık hale gelmeyene kadar açıklamaları bir şekilde yönetmeliğe dönüştürülmesi, yoruma dayalı yanlış anlaşılmaya sebebiyet verecektir.

Sorun: Antrepo işleticilerinin farklı eğitim ve mesleki donanımlara sahip olmaları, antrepo işlemleri ve mevzuatı hakkında bilgi olmamasına neden olmaktadır. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının bu açığı kapatarak sistemin ve düzenin doğru ilerlemesini sağlaması en önemli görevlerindendir.

Çözüm: Antrepo işleticilerinin bakanlıkça belirli periyotlarda yetkilendirilmiş gümrük müşaviri eşliğinde mevzuat ve işleyiş ile ilgili eğitim ve liyakata tabi tutulmaları gerekmektedir. Y.G.M Firması (1) A/C – Y.G.M. Firması (2) A/C

Gümrük müşavirliği ve yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği mesleği için açılan bir okul bölümü veya kurs yok denecek kadar azdır. Bu sebeple meslekte faaliyet gösteren çalışanlar meslekle alakası olmayan kişilerden oluşmaktadır. Ekseriyetle farklı meslek dallarında geçiş yapmış bulunmaktadırlar. Bu sebeple bakanlıkça tüm personeller belirli periyotlarda eğitime tabı tutulması ve buna göre derecelendirme yapılması kaliteyi arttıracaktır.

Sorun: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği ücretlerinin antrepo işleticileri tarafından veriliyor olması, antrepo işleticisinin baskın konumda olmasına ve mevzuata aykırı işlerin yapılmasına gerçekleşmesine sebebiyet vermektedir.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin ücretlerini direk antrepo işleticisinden almamaları, bakanlık teminat uygulaması gibi banka yolu ile alacakları tahsil etmesi gerekmektedir. Bu sayede hem bakanlıkça mali denetim de sağlanmış olacaktır. Y.G.M Firması (4) A

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları hizmet sözleşmelerini her yıl antrepo işleticileri ile yapar ve hizmet faturasını antrepoya keserler. Antrepo işleticileri de bu ticari faturayı ödemekle yükümlüdür. Antrepo işleticileri ki bilhassa C tip antrepo işleticileri, yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmalarının paralarının kendilerinin ödediği gerekçesi ile yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmaları üzerinde baskı oluşabiliyor. Bu baskının kalkması için bakanlığın açacağı ortak havuz sistemi ile ödeme yapılıp bu ödemeye ilişkin hizmet sağlayıcılığının devam etmesi elzemdir.

Sorun: Devletin denetiminde antrepo işleticisi ile müteselsil yetkilendirilmiş gümrük müşavirinin de teftişe çekilmesi yetersiz bulunmaktadır.

Çözüm: Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği firmasının ayrı olarak denetlenmesi ve geçmiş süre takibinin yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin mesleki yeterliliğini test edecek kurum içi sınavın da performans

artışına olumlu katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Y.G.M Firması (5) A/C – Y.G.M. Firması (7) A/C

Yetkilendirilmiş gümrük müşaviri, antrepo işleticisi ile aynı şekilde devlete karşı sorumludur. Müşavirler rutin denetimlerde ve ortaya çıkan mevzuata aykırı işlemlerde müteselsil sorgulanmaya tabidir. Bu süreçte sadece depo içi yönetim ve depo nizam ı konuları teftiş edildiği için geçmişe dönük ve mevcut durumun işleyişini daha etkin ve daha verimli yapabilmek adına belirli periyotlarda mesleki bilgi ve becerisinin de sorgulanması ve denetlenmesi, kaliteyi arttıracaktır.

Bu maddelere bakılarak yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sistemi temeli zayıf atılan bina misali sıkıntılıdır. Kuruluş amacı dış ticaret işlemlerini hızlandırmak ve denetimi kolaylaştırmak olsa da kendisiyle beraber birçok risk ve sıkıntıyı beraberinde getirmiştir. Antrepo olarak mevzuatsal ve uygulama olarak oturmuş bir yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin işleyişte daha faydalı olacağı kanaatindeyiz.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu miktar iş; Yetkili gümrük müşaviri uygulaması, mesleğin görev ve sorumlulukları, sorumluluk alanı, gümrük idarelerinde bu sistemin işleyişi ve bu uygulamanın sonuçları ile işletmelerin gümrük işlemlerinde temsili ve desteklenmesi genel olarak tartışıldı.

R.G.' de yayınlanan Genel Gümrük Tebliği 19 Ocak 2008 tarih ve 26761 numaralı seri numarası ile gümrük işlemleri: 60 ve R.G. Gümrük müşavirliğinin yetkili uygulamasının amacı veya kuruluş seri numarası ile yapılan anlaşmalardan sonra kuruluş kurulması: 1 29.05.2008 tarih ve 26890 sayılı Yetkili Gümrük Müşaviri; gümrük hizmetlerinde bürokratik işlerin en aza indirilmesi, gümrük işlemlerinin çok hızlı ve kısa sürede yapılması ve böylece vatandaşlara daha iyi ve verimli devlet gümrük hizmetleri sunulması. Ayrıca teknik bilgi ve tecrübe gerektiren gümrük mevzuatının doğru uygulanması için bu faaliyetlerin etkin bir şekilde yürütülmesini amaçlar.

Bu, gümrük işlem ve formalitelerini basitleştirmeyi ve hızlandırmayı amaçladığı için gümrük işlemlerinin etkinliğini sağlayacak bir uygulamadır. Bu yeni uygulama ile gümrük idaresi ve amiyane adı verilen gümrük işinin kapsamı değişmiştir. Bu uygulamanın doğru, bağımsız ve tarafsız danışmanlar tarafından kullanılması halinde sistemdeki hataların veya eksikliklerin düzeltileceğine, özellikle gümrük kaçakçılığının önüne geçileceğine ve/veya çoğu işlemin kayıt altına alınacağına inanılmaktadır.

Mesleğin yapı ve istihdam olanakları üzerinde olumlu etkisi olduğuna inanılmaktadır. Buna göre; Gümrük müşavirliği mesleğinin içinden çıkan ve gümrük idaresinin iş ortağı olan yetkili gümrük müşaviri ile yeni bir iş veya istihdam alanı da tanıtılmıştır.

2008 yılından bu yana devam eden bu uygulama ile gümrüklerdeki kısıtlı veya yetersiz personelin daha verimli kullanılması ve ekonominin yaklaşık 4.000-5.000 kişiyi istihdam ederek devlete katkı sağlaması beklenmektedir.

Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin ekonomiye katkısı ve istihdam ve kamu maliyesi üzerindeki etkileri veya sağladıkları dışsallıklar ortadadır. Bu yeni iş alanının

veya zorluğun ortaya çıkması ile daha yetkin ve modern bir gümrük idaresi veya yapısı oluşturulabilir.

Ayrıca bu tanımların yerinde yetkili gümrük müşavirlerine aktarılması ve derhal bakanlığın bu birimlerine aktarılması gümrük gözetim ve denetimi için son derece önemlidir. Gereksiz suçların isnat edilmesinin önüne geçileceği öngörülmektedir.

Bakanlık, yetkili gümrük müşavirliği sistemini getirerek, memurlar tarafından gerçekleştirilen bazı gümrük işlemlerini daha nitelikli ve profesyonel kişilere bırakmaktadır. Burada denetim kamu yani devlet tarafından yapıldıysa artık özel sektör niteliğine girmiştir. Burada, denetim kapsamının genişlediği, kamu ve özel sektör sınırlarının ayırt edilmesinin zorlaştığı modern dünyada, kamu kesimi denetiminin terk edildiği veya özel sektöre devredildiği modern dünyada, bir kamu görevlisinin memurdan alınıp yetkili gümrük müşavirlerine devredilmesi veya nakledilmesi durumu ortaya çıkar.

Yetkili gümrük müşavirlerinin raporları ne kadar güvenilir ve doğru olursa, profesyoneller de o kadar profesyonel olacaktır. Gümrükle temas kurulamadığı durumlarda bir anlamda bu iş kamu veya idare adına yetkili Gümrük müşavirleri tarafından yapılacaktır.

Gümrük müşavirliği yetkili mesleği, diğer benzer meslekler gibi bağımsız bir meslek odası olarak yürütülmemektedir. Bu mesleğe ilişkin düzenlemeler, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, bu Kanunun Uygulanmasına İlişkin Gümrük Yönetmeliği ve bunlara ilişkin tüzük niteliğindeki diğer genelge ve tebliğler ile getirilmiştir. Gümrük Kanunu, Gümrük Yönetmeliği ve Gümrük Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ile esas sözleşme hükümlerine göre faaliyet gösterirler.

Öncelikle, yetkili gümrük müşavirliği mesleğini yasal olarak güvence altına alan ve bu mesleği açıkça belirten, bu mesleğe ilişkin kuralları ayrı bir ad veya bölüm olarak düzenleyen, ilgililerin görüş ve önerilerine açık yeni bir gümrük kanunu taslağı ele alınacaktır.

Ayrıca Gümrük Kanunu'nun geçici 6. maddesinde; "Ait oldukları gümrük ve emniyet ana dairesi, faaliyet alanında devlet kurumu şeklinde bir meslek kuruluşu olarak teşkilatlanmazken, mesleğin oda şeklinde teşkilatlanması günümüze kadar gerçekleşmemiştir. Ancak bugün bu mesleğin temsilcileri gümrük müşavirleri derneklerinin himayesinde faaliyet göstermektedir.

Gümrük müşavirleri ve yetkili gümrük müşavirlerinin mesleki nitelikleri ve gelişimleri açısından nasıl örgütleneceği ve devlet gücünün bu örgüt üzerindeki denetimi önemli konulardır.

Sınırlı sayıdaki idari personelin işini kolaylaştırmada önemli rol oynayan ve 2008 yılı ortalarından itibaren uygulanmaya başlayan Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirlik Sistemi hem özel hem de kamu sektörü tarafından desteklenmektedir. Gelecek ve sistem yeniden yapılanması, yürütme kurumu, Ticaret Bakanlığı ve iş birimleri. Bu değerlendirmeler mesleğin geleceğini belirleyecektir. Uygulamanın sonuçlarından hem özel sektörün hem de idarenin memnuniyet derecesi, mesleğin geleceğine yeni bir bakış açısı kazandıracaktır.

Profesyonel yönetim ile mesleki gelişimin ve geleceğin sağlanması, gümrük müşavirleri ve yetkili gümrük müşavirlerinin tüzel kişi ve kamu kurumu olarak örgütlenmesi kamu idaresi tarafından değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme sonucunda Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanacak olan gümrük müşavirliği kanun taslağı üzerinde çalışmalara başlanması ve başlamışsa bir an önce tamamlanması gerekmektedir. Hem Ticaret Bakanlığı'nın dolaylı temsilcileri olan gümrük müşavirleri hem de faaliyet alanımız olan yetkili gümrük müşavirlerinin mesleki açıdan daha güçlü bir organizasyonunda; Gümrük Müşaviri Mesleği, Yetkileri, Sorumlulukları, Mesleki İlke ve Standartları, Gümrük Danışma Odaları ve Gümrük Danışma Odaları, birliğin oluşumuna ilişkin usul ve esasları kapsayan bir yasal anlaşma yapmak zorundadır.

Bu düzenlemede başta gümrük müşavirleri olmak üzere üstlendikleri görevlerin özen, dikkat, doğruluk ve şerefle yerine getirilmesi gerektiği, mesleğin gerektirdiği saygı ve güvene uygun hareket etmeleri ve hareket etmeleri gerektiği belirtilmelidir. Sendika tarafından belirlenen meslek kurallarına uygun olarak yürütülür. Meslek mensupları kendi meslek kurallarını oluşturabilirken, bu, müşavir ve gümrük müşavir

yardımcılarının ihtiyaçlarını karşılayacak, mesleğin genel menfaate uygun olarak gelişmesini sağlayacak, mesleki faaliyetleri kolaylaştıracak ve meslek disiplinini koruyacaktır. Danışmanların kendi aralarında ve işletme sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlük ve güvenin sağlanabilmesi için etik ve etik ilkelere uyulması ve işlevlerini yerine getirebilmesi için tüzel kişiliğe sahip kamu kurumları şeklinde meslek kuruluşu olarak yapılandırılması gerekmektedir. Ekonominin gelişmesi ve ekonominin gelişmesi için gerekli araştırmalar. Böyle bir hizmetin kaliteli olarak sunulması için kurumsal yapı, bilgi ve deneyim gereklidir. Her türlü belirsizlik ve hata ancak uzman bilgisi ile ortadan kaldırılır. Sistemde sorumluluğun nerede başlayıp nerede bittiğine dair gerekli dip ve tepeler bir an önce yapılmalıdır.

Kamu yararı ve nitelikli tanımlar açısından daha faydalı sonuçlar verdiği veya vereceği genel olarak tüm kesimler tarafından kabul edilse de bu sistem eski uygulamaya göre toplumdaki itibarlarının zedelenmesine neden olmuştur. Özellikle depo sektöründe geçmişte sistemle ilgili bazı olumsuz olaylar veya olaylar. Ancak sisteme çok fazla zarar vermemek için; bu uygulamaların sınırlarının açık ve net bir şekilde belirlenmesi, yetki ve sorumluluklarının uygulanabilir olması, Devlet adına iş ve işlem yapmaları için Devlet tarafından desteklenmesi ve vatandaşlara azami fayda sağlanması sağlanacaktır. Kasten ve kötü niyetle suç ve kabahat işlerlerse cezalandırılırlar.

Benzer bir yapıda çalışan Yeminli Mali Müşavirler halen görev alanlarını genişleterek mesleklerine devam etmektedirler. Bu aşamada yetkili gümrük müşavirlerinin daha karmaşık ve nitelikli görevleri yerine getirmeleri gerekmekle birlikte bir meslek örgütü çatısı altında mesleki yeterliliğin sağlanması ve ölçülmesine yönelik mekanizmalar sağlayarak gümrük camiasında olumlu bir algı oluşturulması gerekmektedir.

Yukarıdaki koşulların tümü yerine getirilirse ve meslek güvenli bir kurum haline gelirse; Bağımsız denetçi benzeri bir görev tanımı altında çalışan bu kişilerin, gümrük iş ve işlemleri ile ilgilenmeye yetkili ve/veya belirli mesleki yeterlilik, özen, bilgi ve deneyime sahip gümrük müşavirlerinin görev tanımlarını ve faaliyet alanlarını genişleterek;

Beyan edilen bilgi ve belgelerin doğruluğu için eşyanın tesliminden sonra beyanname ve ekli belgelerin belge kontrolü veya ertelenmiş kontrolü,

Gümrük işlemlerini kolaylaştırmak ve ticaretin daha kolay ve güvenilir bir şekilde yürütülmesi amacıyla oluşturulan yetkili borçlunun durum dosyalarının/belgelerinin ön doğrulaması,

Tanıtım uygulaması ve aynı zamanda kötüye kullanma ile iç işleme rejimi kapsamındaki iş ve işlemler hakkında; bu rejimin suistimallerini önlemek ve/veya azaltmak, rejimin daha hızlı ve güvenli işleyişini sağlamak ve gümrük vergilerinin doğru ve zamanında tahsil edilmesini kolaylaştırmak için; Modun veya işlemin kontrol edilmesi ve dahili işleme için yetki belgesi veya yetkilendirmenin kapatılması ve depozitonun iadesi gibi işlem ve işlem hakkında olumlu bir rapor sunulması durumunda,

Gümrük vergileri ve mükellefiyetleri olan kişilerin durumunu ve gümrük mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen yükümlülük veya yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğini tespit etmek amacıyla gümrük idaresi adına post-kontrol kontrolünün bir kısmının yapılması mümkündür.

KAYNAKLAR

Ahmed, M., Anninga, B., Goyal, S., Young, P., Pankhurst, Q. A., Douek, M., vd. (2015). Magnetic sentinel node and occult lesion localization in bre ast cancer (MagSNOLL Trial), *Br J Surg*, 102: 646-52.

Ahmadian, M. ve Samah, A. A. (2012). A Literature Review Of Factors İnfluencing Breast Cancer Screening İn Asian Countries, *Life Sci J*, 9, 585-94.

BTSO Ekonomi İnternet Sitesi. (2019). Depolama Çeşitleri. *Bursa Sanayi ve Ticaret Odası Ekonomi Dergisi.* Erişim: 09 Ekim 2021, https://www.btso.org.tr/ adresinden alınmıştır.

Dalyan Yazılım İnternet Sitesi. (2019). *Gümrük, Mevzuat.* Erişim: 12 Aralık 2021, http://www.dalyanygm.com/ adresinden alınmıştır.

Dış Ticaret Günlüğü İnternet Sitesi. (2020). *"Antrepo Nedir?"* Erişim Tarihi: 06 Kasım 2021, http://disticaretgunlugu.com/ adresinden alınmıştır.

Dış Ticaret Günlüğü İnternet Sitesi. (2020). *"Antrepo Çeşitleri"* Erişim Tarihi: 07 Kasım 2021, http://disticaretgunlugu.com/ adresinden alınmıştır.

Güler ve Dinamik Gümrük Müşavirliği İnternet Sitesi. (2020). Gümrük Nedir? Erişim: 10 Ocak 2021, www.gulerdinamik.com.tr/ adresinden alınmıştır.

Gümrük Forum İnternet Sitesi. (2022). Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tanımı". Erişim: 10 Eylül 2022, http://www.gumrukforum.com/ adresinden alınmıştır.

Gümrük TV İnternet Sitesi. (2022). Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. Erişim: 24 Kasım 2022, https://www.gumruktv.com.tr/ adresinden alınmıştır.

Hukuki.net İnternet Sitesi. (2021). "Müteselsil" Erişim: 14 Aralık 2021, http://www.hukuki.net/hukuksozlugu/ adresinden alınmıştır.

İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği İnternet Sitesi. Gümrük Müşavirliği Tanımı. Erişim: 17 Aralık 2021, http://www.igmd.org.tr/ adresinden alınmıştır.

KPMG Yeminli Mali Müşavirlik İnternet Sitesi. (2021). Gümrük Müşavirlerinin Vergi Sorumluluğu. Erişim: 05 Kasım 2021, http://www.kpmgvergi.com/ adresinden alınmıştır.

Nural, Al. (Şubat 2015). 4458 Sayılı Gümrük Kanunu – Açıklamalı-. *Yeni Gümrük ve Ticaret Müfettişleri Derneği İktisadi İşletmesi,* 2 (33).

Özkoç, M. (2021). *Türkiye'de Gümrük Mevzuatı Açısından ''Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Uygulaması*. (Yayın no: 671932). [Hacettepe Üniversitesi, Ankara]https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden alınmıştır.

SD Denetim Danışmanlık İnternet Sitesi. (2019). Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliğinin Tespit İşlemleri. Erişim Tarihi: 05 Kasım 2021, http://www.sddenetim.com.tr/ adresinden alındı.

SYK Gümrük Müşavirliği İnternet Sitesi. (2021). Eşyanın Gümrük Kıymeti. Erişim: 03 Mart 2021, https://www.syk.com.tr/ adresinden alındı.

SYK Gümrük Müşavirliği İnternet Sitesi. (2022). Gümrük Tarifi İstatistik Pozisyonu. Erişim: 17 Aralık 2022, http://www.syk.com.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Danıştay Başkanlığı. (2020). Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 16/09/2015 tarihli ve 2015/987 sayılı Karar. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 2017/638 sayılı Karar. Erişim Tarihi: 22 Ekim 2021. https://www.danistay.gov.tr/guncel-karar-arsiv adresinden alınmıştır.

T.C. Danıştay Başkanlığı. (2020). Danıştay 15. Dairesinin 2014/9839 sayılı Kararı. Erişim Tarihi: 22 Ekim 2021. https://www.danistay.gov.tr/guncel-karar-arsiv adresinden alınmıştır.

T.C. Danıştay Başkanlığı. (2020). Danıştay 15. Dairesinin 07/07/2015 tarihli ve 2015/5712 sayılı Kararı. Danıştay 15. Dairesinin 2016/9811 sayılı Kararı. Erişim Tarihi: 22 Ekim 2021. https://www.danistay.gov.tr/guncel-karar-arsiv adresinden alınmıştır.

T.C. Danıştay Başkanlığı. (2020). Danıştay 15. Dairesinin 2016/1259 sayılı Kararı. Erişim Tarihi: 22 Ekim 2021. https://www.danistay.gov.tr/guncel-karar-arsiv adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (1999). Gümrük Kanunu. 23866 mükerrer, 04 Kasım1999. Erişim Tarihi: 03 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2002). Mülga Gümrük Yönetmeliği. (2002). T.C. Resmî Gazete, 24771 1. mükerrer, 31 Mayıs 2002. 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2005). Kabahatler Kanunu. (2005). 25772 mükerrer, 31 Mart 2005. Erişim Tarihi: 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2007). Mülga Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik. 26743 3.mükerrer, 31 Aralık 2007. 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2008). Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri). (Seri No: 60). 26761, 19 Ocak 2008. Erişim Tarihi: 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2008). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirleri). (Seri No: 1), 26890, 29 Mayıs 2008. Erişim Tarihi: 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2008). Sonradan Kontrol ve Riskli İşlemlerin Kontrolü Yönetmeliği. 27037, 27 Ekim 2008. Erişim Tarihi: 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2009). 29.09.2009 tarihli ve 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar. 27369, 07 Ekim 2000 Erişim Tarihi: 14 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2009). Gümrük Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Gümrük Yönetmeliği. 27369 mükerrer, 07 Ekim 2009. Erişim Tarihi: 14 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2011). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). (Seri No: 2). 27925, 05 Mayıs 2011 Erişim Tarihi: 15 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2011). Türk Borçlar Kanunu. 27836, 04 Şubat 2011. Erişim Tarihi: 25 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2012). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). (Seri No: 3). 28398, 01 Eylül 2012. Erişim Tarihi: 09 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2013). Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı). (Seri No: 4). 28583, 10 Mart 2013. Erişim Tarihi: 09 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2013). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). (Seri No: 4). 28858, 21 Aralık 2013. Erişim Tarihi: 25 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2014). Gümrük Genel Tebliği (Tahsilât İşlemleri). (Seri No: 2). (2014), 28889, 21 Ocak 2014. Erişim Tarihi: 25 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2014). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). (Seri No: 5). 29193, 02 Aralık 2014. Erişim Tarihi: 03 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2015). Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ. 29578, 30 Aralık 2015. Erişim Tarihi: 01 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2015). Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 29402, 30 Haziran 2015. Erişim Tarihi: 04 Eylül 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2016). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). (Seri No: 6). 29850, 07 Ekim 2016. Erişim Tarihi: 04 Eylül 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2016). Gümrük Genel Tebliği (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği). (Seri No: 7). 29919, 15 Aralık 2016. Erişim Tarihi: 10 Eylül 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2016). Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik29850, 07 Ekim 2016. Erişim Tarihi: 11 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2016). Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı) (Seri No: 4)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 5). 29907, 03 Aralık 2016. Erişim Tarihi: 03 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2017). Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. 30279, 23 Aralık 2017. Erişim Tarihi: 16 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2018). Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. 30637, 26 Aralık 2018. Erişim Tarihi: 18 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2019). Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 30644, 03 Ocak 2019. Erişim Tarihi: 17 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2019). Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı) (Seri No: 4)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 6). 30816, 29 Haziran 2019. Erişim Tarihi: 09 Kasım 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2019). Gümrük Genel Tebliği (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı) (Seri No: 4)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 7). 30840, 23 Temmuz 2019. 17 Kasım 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2019). Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. 30995 4. mükerrer, 31 Aralık 2019. 10 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2020). Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 31086, 01 Nisan 2020. 29 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2020). Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 31210, 11 Ağustos 2020. 29 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2020). Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. 31349, 29 Aralık 2020. 29 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Resmî Gazete. (2020). Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği. 31240, 10 Eylül 2020. 29 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2021). Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğünün 2020/01 sayılı Genelgesi. (02.01.2020) Erişim Tarihi: 12 Nisan 2021 ticaret.gow.tr adresinden alındı. 27 Ekim 2021 https://www.resmigazete.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2022). Antrepo Sayıları. Erişim: 10.09.2022, Tablo:1 https://ticaret.gov.tr/data/5e79ce2013b87629c8120d73/ambar%20kodlar%C4%B1%20(1).xls Tablo 2: https://ticaret.gov.tr/data/62138a6a13b87612080b4e46/ANTREPO%20SAYILARI.pdf adresinden alınmıştır.

TDK İnternet Sitesi. (2022). "Antrepo Tanımı" Türk Dil Kurumu Sözlüğü. Erişim: 19 Kasım 2022, http://www.tdk.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Türk Hukuk Sitesi. (2022) Antrepo Cezaları. Erişim: 04 Aralık 2022, http://www.turkhukuksitesi.com adresinden alınmıştır.

Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği. (2022). Antrepolar ve Yediemin Kavramları. Erişim: 15 Ekim 2022, http://www.utikad.org.tr/ adresinden alınmıştır.

Usanmaz, A., ve Taşoluk, S. B. (2009). *Gümrük Müşavirliği Mesleği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği.* Gümrük Müfettişleri Derneği, Yayın No: 13.

EKLER

Ek 1. Mülakat Soruları

1. Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği için yaş sınırının 60 olmasını ve bu durumun sistemin işleyişine etkilerini nasıl yorumlarsınız?
2. Antrepolarda ortaya çıkan cezai müeyyidelerde yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin yükümlülükleri ve süreç takibini nasıl yorumlarsınız?
3. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği asgari fiyat tarifesi hakkında düşünceleriniz nelerdir?
4. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin fiilen çalışma ve çalışmama durumları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
5. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin ilk tebliğden bugüne kadarki değişimlerini nasıl gözlemliyorsunuz?
6. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sistemi ile ilgili yöntem ve esasların içeriği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
7. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği mesleğinde çalışan kişi sayısı ve kişi başına düşen iş yoğunluğu ile ilgili gözlemleriniz ve önerileriniz nelerdir?
8. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği sisteminin arşiv ile ilgili çalışmaları ve bu konudaki önerileriniz nelerdir?
9. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği mevzuatının yorumlanması ile ilgili görmüş olduğunuz sıkıntı veya sıkıntılar bulunmakta mıdır? Var ise nelerdir?
10. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin, antrepo işleticilerinin mesleki bilgi ve tecrübe eksiklikleri ile ilgili yaptıkları ve yapabilecekleri hatalar ile ilgili nasıl rol üstlenebileceği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
11. Yetkilendirilmiş gümrük müşavirliği ücretlerinin antrepo işleticileri tarafından veriliyor olması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
12. Devletin denetim mekanizmasında antrepo işleticisi ile müteselsil yetkilendirilmiş gümrük müşavirinin de teftişe çekilmesini nasıl yorumlamaktasınız

ÖZGEÇMİŞ

Kasım DİDİNÇ

Eğitim

Derece	*Yıl*	*Üniversite*
Lisans	2015	Trakya Üniversitesi/Gümrük İşletme

İş

Temizkaya Antrepo / Antrepo Müdürü (2013-2016)

Horoz Lojistik / Gümrük Operasyonları Sorumlusu (2016-2017)

Reysaş Lojistik / Antrepo Müdürü (2017-2022)

Ace Lojistik / İş Geliştirme Yöneticisi (2022-)